דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

יום חמישי, י' בטבת תשמ"ח, 31 בדצמבר 1987 ● גליון 19311

היום 12 עמודים ● המחיר 1.10 ש"ח (כולל מע"מ), באילת 95 אג'

היום בדבר

● ממשלת אש"ף בגולה: לא עכשיו / דן אבידן
● ציונות במשבר הישגיה / נתן רוטנשטרייך
● שיחות ישירות עם עצמנו / מיכאל בר־זהר
● נשיא „חדש" בזימבאבווה מארקסיסטית / שלמה שפיר
● תזכורת לחטא הקדמון / דני צדקוני
● בורסה וכלכלה (4־5); „עכשיו" (9); ספורט (11); בידור (12)

מוסף דבר
לכלכלה ותעשיה 1987
חברת העובדים
מצורף היום לעיתון

בתי דואר עברו למיון ידני קפדני והמשטרה בכוננות – מחשש למעטפות נפץ נוספות

משטרת תורכיה מנסה לאתר שולחי המעטפות ● שניים נפצעו קל בהתפוצץ 1 מ־8 מעטפות־נפץ שאותרו

מאת יורם לוי, רמי ליין, ויוסי ליבוביץ סופרי „דבר"

מפכ"ל המשטרה רב־ניצב דוד קראוס הנחה את כל יחידות המשטרה לתת עדיפות עליונה לטיפול במעטפות החשודות כמחשש שלישראל יישלחו בימים הקרובים מעטפות נפץ נוספות. בכל בתי הדואר הורו אתמול כוננות והדוורים נדרשו לגלות ערנות מירבית לאחר גילוי שמונה מעטפות הנפץ.

אתמול נפצע באורח קל תושב אור־יהודה הצעיר מעזה שפתחו את אחת המעטפות. עד כה נתגלו שמונה מעטפות נפץ, כולן אחידות בגודלן ובצורתן וכולן נשלחו מאותה כתובת באיסטמבול, תורכיה. במשטרה סבורים שאין כל קשר בין הנמענים והם נבחרו באקראי מתוך מדריך הטלפון. המשטרה פנתה למשטרת תורכיה באמצעות האינטרפול כדי שתסייע לה לעלות על עקבות השולחים.

כתב רויטר מאיסטנבול מסר אתמול כי סגן מפקד המשטרה באיסטנבול מחמט אגאר, הורה לבדוק את כתובות המוענים שנרשמו על מעטפות הנפץ. הוא סיפר, ששמע על מעפות אלה רק בדיווחי התקשורת. לדבריו זהי הפעם הראשונה שמעטפות כאלה נשלחו מאיסטנבול.

אגאר אמר כי המשטרה מבקשת לאתר את משרד הדואר שממנו נשלחו המעטפות בתקווה שאחד הפקידים שם ייזכר במראהו של שולחן.

פקידי רשות הדואר התורכית הביעו פליאה על שהמעטפות הצליחו לעבור את בדיקות הדואר, הנערכות על־ידי יחידה מיוחדת המתמחה בבדיקות אלה. לדבריהם עוברים דברי דואר המיועדים לישראל או למדינות ערב בדיקות קפדניות במיוחד.

מכתב הנפץ שהגיע למשפחת ציון ואביבה אשר מרחוב שלהבת באור־יהודה הועבר תחילה מיד ליד. אביבה פתחה את המעטפה והבינה כי אינה מיועדת לה. היא מסרה אותה לגיסה דוד אשר, בן 26, כדי שיחזיר אותה לדוור. דוד פתח למרות זאת את המעטפה ובפיצוץ נפצע קל בידיו. מוחמד מע'ע, בן 19 פועל בבניין מעזה, שהיה לידו נפגע גם הוא בידיו באורח קל.

בשלוש אחרי הצהריים קיבל בנימין דיין, תושב קרית־ארבע מעטפה לבנה גדולה שעוררה את חשדו, מכיון שעליה כתובת השולח היא שונה מאדם בשם נ. נסים באיסטמבול. „אין לנו שם קרובים" סיפר אתמול דיין. „המתנתי שאשתי תגיע ואז היא פתחה את המעטפה". הוסיף בתוכה מצאו בני הזוג גלויות ברכה לחג המולד והדבר עוד הגביר את החשד. כשהבחינו בחוטים המבצבצים מתוך הגלויה „משהו לא הסתדר לנו". סיפר דיין. אשתו רצתה לזרוק את המעטפה לפח אך הוא החליט להודיע על כך למשטרה.

חבלן המשטרה קבע מיד שמדובר במעטפת נפץ. תוך דקות אותר הדוור של קרית־ארבע אשר נזכר כי חילק שתי מעטפות דומות בשני בתים סמוכים. המשטרה הצליחה למצוא את המכתבים בתיבות הדואר של יהודה מינץ וחנה נהרי. הוברר כי גם שתי אלה הן מעטפות נפץ שנשלחו מאותה כתובת בתורכיה.

הידיעה על מציאת מכתבי הנפץ הועברה מיד למטה הארצי, לזרועות הבטחון ולרשות הדואר נתנו הנחיות לעבור למיון ידני, תוך בדיקות קפדניות של הדואר שהגיע לישראל.

במשך הלילה נתגלו בבתי הדואר עוד ארבעה מכתבים שנשלחו למאיר ויזל מקרית־ביאליק, לעובדיה שמש ברמת־גן, לצבי אורבך מגבעתיים ולעקוב סגל, גם הוא מגבעתיים.

עובד המיון בדואר רמת־גן משה גליק סיפר אמש ל„דבר" כי בשעה 4.00 לפנות בוקר התקבלה הודעה משרותי הבטחון על מכתבי הנפץ. „הראו לנו את הצילום של המכתב מקרית־ארבע ולפי הסימנים הללו

(המשך בעמ' 2)

זהירות, מתפוצץ!

מעטפת־נפץ שהגיעה אתמול לישראל – מוצגת בידי קצין החבלה הראשי של המשטרה (צילום: יצחק הררי)

„אין לפתוח מכתב ששולחו לא מוכר"

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

עירנות הציבור יכולה לתרום רבות לאיתור מעטפות נפץ נוספות, – כך אמרו אתמול במשטרה בעת שהוחלט על מיבצע הפעלה(?).

במשטרה מדגישים כי אמנם שמונה המעטפות שנתפסו זהות בצורתן ותוכנן אך הן יכולות להיות גם בצבע וגודל שונים וכמובן ממדינות אחרות. יצויין כי הדואר נוקט שיטות שונות לגילוי מכתבי נפץ ובכלל זה שיקוף המכתבים. במשטרה מייעצים לנקוט מספר כללי זהירות:

● אל תפתח מכתב ששולחו אינו מוכר לך.
● שים לב אם יש כתמים או סימנים אחרים על המעטפה, אם הבול הודבק במקומו ואם המעטפה אינה בעובי ומשקל חריג.
● יש למנוע מילדים פתיחת מכתבים.

דוד אשר, חבוש בידו, בביתו באור יהודה (צילום: כפיר מאיר)

לא צפויים גלים נוספים של מעטפות נפץ – סבור ד"ר מררי

מאת טלי ליטנר, הסופרת הצבאית של „דבר"

ראש פרויקט הטרור במרכז למחקרים אסטרטגיים ע"ש יפה באוניברסיטת תל־אביב, ד"ר אריאל מררי אינו מעריך כי אנו צפויים עתה לסידרת גלי מעטפות נפץ.

עתה מאז 1970 ועד 1984, נרשמו 34 גלים. בכל גל עשרות רבות של מעטפות נפץ שנשלחות מדי הארץ מסויים, כל גל מורכב ממספר ימים בתוך תקופת זמן קצרה וממשלוח מעטפות נפץ ממוקד אחד או שניים בעולם. בספטמבר 1972 נהרג בלונדון ד"ר עמי שחורי, אגרונום, נספח החקלאות של ישראל שקיבל מעטפת נפץ מהולנד. באותו יום נשלחו 70 מעטפות כאלה, ובמשך שבועיים אחר־כן, לסירוגין, נשלחו עוד עשרות רבות של מעטפות נפץ לכתובות ישראליות ויהודיות בעולם מהולנד.

(המשך בעמ' 3)

נורה למוות בידי צה"ל בנסיון לחצות לירדן

מאת טלי ליטנר, הסופרת הצבאית של „דבר"

בן מיעוטים נהרג אמש בסביבות השעה 19.30 בשניסה לחצות את הגבול לירדן מזרחית לקיבוץ מחולה בבקעת הירדן.

כוח של צה"ל הבחין בדמות המנסה לחתוך את גדר המערכת ממזרח למחולה. לאחר שלא נענה לקריאות שהופנו לעברו ולירויות באוויר ירו לעברו כוחות הבטחון והוא נהרג.

זהותו לא ידועה עדיין. על גופו לא נמצאו מסמכים והוא לא היה חמוש, אלא נשא רק מספרים לחיתוך תיל.

<u>בירחון המערבי־גרמני לענייני צבא</u>

השמדת היהודים בגאון כדוגמא לנצחון הכלכלה

ויכוח בגרמניה המערבית: אנטישמיות – או סתם טעם רע?

בון (א.פ.). – פיסקה שנויה במחלוקת, המופיעה בירחון מערב־גרמני לענייני צבא ושבה מובאת המתת בגאו של יהודים במהלך מלחמת העולם השניה כדוגמא ל„נצחון עקרונות הכלכלה", גורמת סערה בקהילה היהודית של מערב־גרמניה ולמבוכה רבה במשרד ההגנה שלה.

בפיסקה שבה מדובר נאמר: „השאלת השאלה הבסיסית. אם הכלכלה, כעיקרון פורמאלי המנחה גורם שתכליתו

(המשך בעמ' 2)

אלוף יריב מבקר סירוב שמיר לפנייה עיראקית בעניין צינור הנפט

מאת סופר „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר השיב בשלילה לפניית ממשלת עיראק שנעשתה באמצעות ארה"ב, שלא להפריע להנחת צינור נפט מעיראק לנמל עקבה שבממלכת ירדן.

שמיר השיב לאמריקאים, ובאמצעותם לעיראק, שישתמשו בצינור הנפט הישן המגיע לנמל חיפה, אשר סותק מאז מלחמת העצמאות.

על כך סיפר אלוף (מיל.) אהרון יריב, ראש המכון למחקרים אסטרטגיים באוניברסיטת תל־אביב בהרצאה שנשא בתחילת חודש זה בוואשינגטון ניו־איסט אינסטיטיוט" ואשר תובנה פורסם בימים אלה בביטאון של השדולה הישראלית בוואשינגטון.

בדברי יריב כלולה נימה של ביקורת כלפי עמדתו של ראש הממשלה והם נאמרו בהקשר שבו צויין כי ישראל והתה יותבה

(המשך בעמ' 2)

התקציב – להצבעה ביום א'

למרות המכשולים בליכוד ובמערך, סבורים שרים כי תושג פשרה ● פרס ייוועד עם נסים בניסיון למצוא פתרון

מאת אמנון אבוה, עליזה ולך ויוסי מלכן סופרי „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר החליט אתמול לקיים את ההצבעה על הצעת התקציב בישיבתה הקרובה של הממשלה, ביום א' בשבוע הבא. שרים בכירים העריכו אתמול כי תימצא נוסחת פשרה.

בישיבה שקיימו אתמול שרי הליכוד בנושא התקציב מתח ראש הממשלה ביקורת על עמדתם של שרי המערך המתנגדים להצעת האוצר. שמיר ביקש משרי מפלגתו להכניס בתקציב שהגיש שר האוצר אך צויין כי אין בכוונתו לכפות הצבעה אחידה בנושא. בסיום הישיבה לא התקבלה עמדה אחידה בקשר להצבעה הצפויה ביום א'.

„לנוכח העובדה שהמערך מציג עמדה מפלגתית צרה", אמר שמיר במורת־רוח, „על הליכוד לגלות גישה ממלכתית ולהצביע בעדו כאיש אחד".

(המשך בעמ' 2)

<u>ח"כ מנחם הכהן מצפה לאור ירוק מ„העבודה"</u>

הקמת מפלגה דתית מתונה תתאפשר תוך חודש ימים

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

ח"כ הרב מנחם הכהן מתכוון להקים מפלגה דתית מתונה בתוך חודש, אם יקבל „אור ירוק" לכך מראשי מפלגת העבודה.

„זו תהיה רשימה עצמאית מתונה בתחום הדתי ובתחום המדיני, שלא תוכל לעשות ברית עם הליכוד", אמר ח"כ הכהן אמש ל„דבר".

את רעיון המפלגה הדתית העצמאית העלה ח"כ מנחם הכהן באוזני שמעון פרס עו"ד כשכיהן כראש ממשלה, אלא שהעניין לא

(המשך בעמ' 2)

העיוורים מבכים

העיוורים בהפגנה ליד משרד האוצר, אתמול (צילום: רחמים ישראלי)

כוננות לקראת יום „פתח" מחר ● בעזה אוגרים מזון מחשש לעוצר

מצרים מביעה „דאגה עמוקה" מהגירוש ● התעניינות בין־לאומית במשפטים

מאת דני רובינשטיין, יורם לוי ודני צדקוני, סופרי „דבר"

כוננות שורדית בגדודות הבטחון בשטחים לקראת „יום הפתח" הלל מחר, 1 בינואר.

השנה נכרת כוננות מיוחדת בהשואה לכוננות הנהוגה בשטחים מדי שנה, בואת על רקע גל המהומות, האחרון חמורת בקרב האוכלוסיה. מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, אמר אתמול כי המשטרה נערכת לקראת אפשרות של הפגנות. הסימנות צ'רי תנועה במקומות שונים ובמיוחד במזרח ירושלים ובסביבותיה. כוחות כוננות יוצבו בריכוזי הגשים, ובכלל זה במסגדים, מנושש שיקשמשו בהם „דברי הסתה". המשטרה ביטלה את כל החופשות לסוף השבוע והפסיקה את האימונים הקורסים.

המפכ"ל צופה כי היום יעבור בשקט אך המשטרה תפעל למנוע כל הפרת סדר. עוד אמר כי כל פעילות באש לפיזור מפגינים תעשה על־פי החלטת מפקד המרחב. הירי יבוצע רק על־ידי קצינים. „הנחיות המשטרה לגבי שימוש בנשק הם הן בהירות" אמר קראוס והדגיש: „אך ורק כאשר צפויה סכנה לחיי השוטרים ולא לצורך פיזור המון או תפיסת עבריינים".

הוא הוסיף כי המשטרה ביקשה בהשאלה מצה"ל כמה כלי רכב משוריינים כדי שניתן יהיה להכנס למסמואות לשם פיזור הפגנות.

מפכ"ל המשטרה סבור כי יש להקצות ברזיפות 300 תקנים להקמת כוח לפיזור הפגנות משום שהטיפול הראשי בהפרות הסדר הוא על חשבון הפעילות השוטפת של המשטרה.

אתמול נמשכו משפטי נאשמי המהומות ובבית המשפט בשכם הופיעו כמה עורכי דין (בעיקר מתושבי שכם) שהגנו על הנאשמים חרף השביתה שהכריזו חבריהם. לטענת עורכי הדין מדובר בהשבתת הפגנה רק על נאשמים שנעצרו מאז ה־9 בדצמבר ולא בנאשמים שמשפטם החל עוד קודם לכן. מבין 45 הצעירים שהובאו אתמול לבית־המשפט בשכם 30 היו ממשתתפי ההפגנות לפני חודש (לציון כ"ט בנובמבר) ורק 15 מחשודי המהומות האחרונות.

אתמול התקיים בשכם גם משפטו של העתונאי מוחמד עמידה, שנאשם בקשר עם „כוח 17" של „הפתח" ובריגול. הוא נידון ל־13 חודשי מאסר.

לבית־המשפט בשכם המשיכו אתמול להגיע צוותים רבים של תקשורת בין־לאומית ומשקיפים זרים. בין השאר ביקרו, בבית המשפט קבוצת משפטנים מ„צרפת שבאו ארצה במיוחד לצורך זה. באולם המשפט נכח בשעות הצהרים גם חבר הכנסת ד"ר צוקר (ר"צ).

משפחות הפעילים הפלשתינים שנעצרו ומקורביהם החוששים מגרוש, מסרו אמש כי איש לא קיבל עדיין צו גירוש, מדובר בכמה עשרות עצורים מהגדה ומעזה. חלק גדול מתוכם הם ממשוחררי עסקת השבויים של אחמד ג'בריל. בין העצורים מספר עתונאים, עורך דין, פעילים במוסדות ציבור בשטחים וכן סטודנטים.

(המשך בעמ' 2)

מגבת לכל עציר

מגבות בשעות מחלק חייל צה"ל לעצורי המהומות במחנה המעצר בדהריה, אתמול (צילום: דובר צה"ל)

שביתת הרופאים המרדימים ביום ג' תבטל כל הניתוחים

תור הממתינים מגיע ל־4,000 איש לאחר 5 חודשי „הרדמה בטוחה"

מאת דנה הרניש, סופרת „דבר"

רופאים מרדימים בכל מערכת האישפוז ישבתו ביום ג' הקרוב למשך יממה וכתוצאה מכך יבוטלו כל הניתוחים, מלבד ניתוחי חירום. השביתה היא שלב נוסף בסיכסוך המרדימים, לאחר יותר מחמישה חודשי מאבק, שבהם הסתפקו המרדימים בהאטת קצב עבודתם על־ידי הנהגת שיטת „הרדמה בטוחה".

ההסתדרות הרפואית הביעה עוד בחודש אוגוסט על מכסה העבודה בשל מצוקת מקצוע ההרדמה. לרופאים המרדימים אין אפשרות לעסוק בפרקטיקה פרטית, דוגמת מומחים במקצועות רפואה אחרים ותנאי שכרם ירודים. הם עובדים בתנאי עומס קשים, כי בשנים האחרונות מעטים מאוד פונים להתמחות בהרדמה והעתודה המקצועית בתחום זה מתדלדלת באורח מסוכן. בסקר שפורסם בבטאון „הרפואה" בנובמבר, לא רצה איש מ־70 סטז'רים שנשאלו לבחור בהתמחות במקצוע ההרדמה.

הרופאים המרדימים תובעים הגדלת מספר התקנים, שיפור תנאי העבודה והעלאת תעריפים שימשכו כוחות חדשים למקצוע. האוצר דוחה עד כה את תביעותיהם ומשרד הבריאות התומך בהם לא הצליח עד כה לסייע להם להשיג דבר. בהודעה שפורסמה אתמול, הודיע יו"ר הוועדה הפרופסיונלית של ההסתדרות הרפואית, ד"ר שמואל פרידמן, שאם יימשכו הסחבת ותוסר המעש מצד האוצר ומשרד הבריאות ייאלצו המרדימים לנקוט צעדי מחאה נוספים.

מאז פועלים המרדימים לפי שיטת „הרדמה בטוחה" לא נרשמו מקרי אסון בניתוח בגלל ההרדמה אך ההאטה הניכרת בקצב הניתוחים גרמה להיווצרות תור של כ־4000 חולים־הממתינים לניתוחים. המרדימים טוענים כי ההאטה מתחייבת מאחריותם המקצועית. הנהלות בתי החולים חסרות ישע ומצד האוצר ומשרד הבריאות לא נעשה דבר לשיפור המצב.

<u>סיכומי החשבונות לשנת 87:</u>

הצמיחה חודשה, האבטלה פחתה אבל רמת החיים שברה שיאים

מאת אמנון אבוה, כתבו הכלכלי של „דבר" בירושלים

שנת 1987 המסתיימת היום היתה הרבה פחות גרועה מתחזיות המוקדמות. לאחר שלוש שנים של דריכה במקום חודשה השנה הצמיחה במשק, שיעור האבטלה הצטמצם והמשיכה העליה בפריון העבודה.

את הנתונים פירסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהציגה את האומדנים המוקדמים של החשבונות הלאומיים לשנת 1987.

צמיחת התוצר המקומי: עלה השנה ב־4 עד 5 אחוזים בהשוואה ל־2־3 אחוזים לשנה בשלוש השנים הקודמות. עליה גדולה במיוחד בשיעור של 6 אחוזים נרשמה בתוצר המקומי של הסקטור העסקי.

פריון עבודה: כמו בשנתיים הקודמות, המשיך גם השנה פריון העבודה בסקטור העסקי לעלות, ועלייה זו הסתכמה ב־3 אחוזים.

אבטלה העליה בביקוש לעובדים הביאה לצימצום שיעור האבטלה באחוז אחד: 6 אחוזים השנה לעומת 7 אחוזים בשנה שעברה.

רמת החיים: הצריכה הפרטית לנפש עלתה השנה ב־6 אחוזים, בהמשך לעליה של 12 אחוז שנרשמה בשנה שעברה. רמת הצריכה לנפש הגיעה השנה לשיא חדש והיתה גבוהה ב־5 אחוזים מרמת השיא הקודמת שנרשמה בימי ארידור בשנת 1983. העליות הבולטות בצריכה נרשמו ברכישות מוצרים בני קיימא ובנסיעות לחו"ל. עליה גדולה במיוחד היתה ברכישות לנפש של כלי רכב ב־23 אחוז.

השקעות: לאחר שלוש שנים של ירידה בהשקעות, גדלה השנה ההשקעה בנכסים קבועים ב־11 אחוז. הגידול בהשקעות נרשם הן בהשקעות בענפי המשק והן בהשקעות בבתי מגורים.

מאזן התשלומים: הגירעון במאזן התשלומים, ללא היבוא הבטחוני, גדל השנה ב־550 מיליון דולר והסתכם ב־3.4 מיליארד דולר. למעלה ממחצית הגידול בגירעון נובע בהרעה בתנאי הסחר ובמיוחד בהעליה במחירי הדלק.

מזג האויר

תחזית מזג האויר ליום ה': בהיר עד מעונן חלקית.

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 5־12; רמת גולן 6־12; נהריה 9־16; צפת 6־11; חיפה 11־19 נצרת: הסר עפולה 10־17; שומרון 8־15; ת"א 10־18 לוד 9־18 יריחו 10־20 עזה 12־18; ב"ש 9־17 אילת 9־20.

صورة عن الأصل

ביום עיון ב"מרכז דיין" על אירועי השטחים:

בעיית ערביי ישראל לא תיפתר בלי פתרון הבעיה הפלשתינית

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

האלוף (מיל.) עמוס גלבוע, היועץ לענייני ערבים במשרד ראש הממשלה, אמר אתמול שהאקטיביזם הפוליטי של ערביי ישראל נובע הן מתחושת הקיפוח החברתי שלהם מול הרוב היהודי והן מתהליך השינוי לכיוון גיבוש בעל מודעות לאומית-פלשתינית. אי לכך, רמז גלבוע, שלא ניתן יהיה לפתור לחלוטין את בעיית ערביי ישראל אם לא ייכבא פתרון כולל לבעיה הפלשתינית.

גלבוע הביע הערכתו כי הצורך להתמודד עם הרקע הפוליטי של בעיית ערביי ישראל היה אחד הגורמים שמנע מהממשלה עד עתה לדון בכובד ראש ומתוך ראייה כוללת בבעיה זו. כמו כן העריך עמוס גלבוע, שבמוקדם או במאוחר תאלץ הממשלה להקצות משאבים לשיפור תנאי הקיום של ערביי ישראל, והדבר יצטרך להיעשות על חשבון תקציבים המוקצים לפיתוח הסקטור היהודי.

בהרצאה במסגרת יום עיון ב"מרכז דיין" באוניברסיטת ת"א על אירועי השטחים, מנה גלבוע כמה מאפיינים עיקריים של אירועי 22 בדצמבר בסקטור הערבי-ישראלי:

● השביתה היתה כוללת למעט כפרי הדרוזים והבדואים. האירועים היו החריפים ביותר מסוגם מראשית שנות ה-80. בפעם הראשונה נסגר כביש ואדי עדה למשך שלוש שעות.

● היוזמה לשביתה באה מצד רק"ח והמוציא לפועל היה ועד ראשי הרשויות המקומיות הערביות שבו הקומוניסטים נתנו את הטון. הגורמים הראדיקליים הצליחו להשתיק לחלוטין את הגורמים המתונים בסקטור הערבי.

● למרות שכוונת רק"ח היתה לנהל את ההפגנות במסגרת החוק – פעילים קומוניסטים בנצרת נתנו לאירועים לגלוש לממדים אלימים.

להערכת עמוס גלבוע, אירועי 22 בדצמבר היו ביטוי לשני תהליכים עיקריים העוברים על ערביי ישראל: ראשית, התחזקות תחושת הזהות הלאומית-הפלשתינית ושנית, התפתחות הנהגה חדשה הפועלת מתוך מוקדות המייצגים את כלל האוכלוסיה הערבית.

אלוף (מיל.) שלמה גזית מתח ביקורת בהרצאתו על ביצוע המעצרים הנרחבים בקרב ערביי השטחים והכוונה לגרש עשרות פלשתינים. הוא אמר שבשעתו נהגו השלטונות למוקד התמרמרות בשטחים ולהגלות קומץ פעילים ועל-ידי כך ליצור שורה הדרגה שהסקיטו את כלל האוכלוסיה. האלוף גזית אמר שכל עוד לא יימצא פתרון מדיני משביע רצון לבעיה הפלשתינית, לא ניתן יהיה לפתור את בעיית ערביי השטחים. הוא ציין כי בעיה זו הולכת ומחריפה כתוצאה מכמה סיבות ביניהן: הרחבת היישוב היהודי בגדה המערבית ובעזה, תחושת הייאוש הגוברת של התושבים הערבים, המבוי הסתום בתהליך המדיני והחולשה שבקירבה ישראל.

ד"ר אשר סוסר, ציין כי אש"ף מנצל את האירועים בשטחים להפקת רווחים פוליטיים ובראשם קידום רעיון הקמת מדינה פלשתינית עצמאית. ד"ר אלי רכס אמר, שפתרון בעיית הפלשתינים יקל את בעיית ערביי ישראל אך לא יפתור אותה כליל.

אושר שינוי מבנה ארגוני בתע"א: חטיבת ההנדסה והייצור יאוחדו

מאת דוד מישיב, סופר "דבר"

מועצת המנהלים של התעשיה האווירית אישרה אמש בישיבתה את העקרונות לשינוי המבנה הארגוני של החברה, בעקבות ביטול פרוייקט ה"לביא" ופיטורי 3,000 עובדים.

ההשפעות העיקריות מהפיטורים הן חטיבת הייצור וחטיבת ההנדסה, שעסקו בעיקר בתכנון ובייצור מטוס ה"לביא".

ועדה בת חמישה חברים, בחסות יו"ר מועצת המנהלים של התעשיה האווירית מוטי הוד, היא שגיבשה את העקרונות החדשים של המבנה.

לפי המלצות של הוועדה יהיו עתה בתעשיה האווירית ארבע חטיבות במקום חמש כיום. ההחלטה אומרת, שיש למזג את חטיבות ההנדסה והייצור לחטיבה משולבת אחת אשר תעסוק בפיתוח וייצור כלי טייס לא מאוישים וכן בייצור מטוסים אזרחיים. החטיבה אף תמשיך לעסוק בעבודות בקבלנות משנה ותתן שירותי הנדסה לשאר המפעלים והחטיבות בתעשיה האווירית.

בישיבה לא נקבע לוח זמנים לתחילת ביצוע השינוי הארגוני.

כוננות

(המשך מעמ' 1)

אזרחים מחוץ בעזה

בעזה מקורות ששום דבר לא יקרה ביום ה"פתח" מחר, אבל ליתר בטחון אוגרים התושבים מזון, למקרה ש"הנוער" יתחיל שוב בהמהומות והרצועה תיכנס לסחרור פרעונות. תושב מבוגר ציטט באוזני סופר "דבר" את דברי הנביא מוחמד שאמר: "הנעורים הם אהבת השגעון". למרות זאת היה קשה להוציא אתמול מפי תושבים הערכה אם המהומות אכן עשויות להתחדש.

בעזה נשמר אתמול השקט חוץ מתסיסה שפקדה את מחנה ג'יבליה לאחר שנודע שמוסטפה עיסה אל בק, בן 17, שנורה בראשו על-ידי חיילים לפני 10 ימים מת אתמול בבית-החולים "סורוקה" בבאר-שבע. באותה תקרית נפצעו שני חיילים ועוד עשרה מתושבי המחנה.

בבית-המשפט הצבאי בעזה נמשכו אתמול המשפטים של עצורי המהומות האחרונות. את [illegible] ילדים שהובאו לדין בפני השופט סגן אלוף (מיל.) יוסי ליאב.

דן אבידן סופר "דבר" לענייני ערבים מוסר, כי מצרים הביעה אתמול "דאגה עמוקה" נוכח כוונת ישראל לגרש מנהיגים פלשתינאים מהשטחים. בהודעה שפירסם אמש שר החוץ המצרי עיסמת עבד אל-מגיד נאמר שאם תבצע ישראל גירושים הדבר יחשב ל"הפלמה בלתי מוצדקת", להפרה בוטה של החוק הבין-לאומי ולמכשול חדש על דרך קידום תהליך השלום. כן נאמר בהודעה כי מצרים תומכת ב"התקוממות" של תושבי השטחים כאמצעי לגיטימי להשגת זכויותיהם וכי היא מגנה את "צעדי הדיכוי" שנוקטת ישראל כדי לדכא התקוממות זו. ההודעה מסתיימת בהבעת תקוה שממשלת ישראל תימנע מלגרש תושבים פלשתינאים ותחדל מהפעלת מדיניות כוח בשטחים.

התקציב

(המשך מעמ' 1)

ראש הממשלה ציין, כי אילו התנגדו להצעת התקציב שניים-שלושה שרים במערך, לא היה נורא אם גם שני שרים בליכוד היו מתנגדים לו, אבל לנוכח העמדה האחידה של המערך "הכרח שהתקציב יועבר בקולות שרי הליכוד, כדי לשמור על המשך תהליך ההבראה".

השר יצחק מודעי, שהודיע כי לא ישתתף בהצבעה, אמר בסיעה כי ישקול בחיוב את פניית ראש הממשלה. לעומתו, לא שינה בינתיים השר אריאל שרון את עמדתו ובימים שעד לישיבת הממשלה ישוחחו איתו שר האוצר משה נסים וראש הממשלה עצמו.

מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס הבהיר אמש כי יעשה מאמץ עד למועד הישיבה [illegible] עם השר נסים כדי למצוא נוסחת פשרה.

הקמת

(המשך מעמ' 1)

צבר תאוצה. תנופה נוספת קיבלה היוזמה עקב ההקצנה שחלה במפד"ל, שחוגים שונים בה מקרב "הקיבוץ הדתי", "נאמני תורה ועבודה" ו"נתיבות שלום" – הגיעו להידברות עם ח"כ הכהן בדבר הצורך במפלגה דתית מתונה.

נושא המפלגה הדתית עלה שלשום בישיבה שקיים פרס עם הפורום המפלגתי, המגבש את עמדת "העבודה" בנושא חוק ההסכמה.

אם תקום המפלגה הדתית החדשה יוצבו בה, אחרי ח"כ מנחם הכהן שיעמוד בראשה, לאה שקדיאל והרב פנחס אדרי, רבה הראשי של גבעתיים.

יצויין, כי בכירים במפלגת העבודה סבורים שח"כ מנחם הכהן ו"העובד הדתי" צריכים להישאר במפלגת העבודה, וכי את המפלגה הדתית החדשה צריכים להנהיג יצחק רפאל ומשה סלומון, "פליטי" המפד"ל. ח"כ מנחם הכהן אמר אמש ל"דבר" כי הוא לא יחבור אל שני האישים האלה בהקמת מפלגה חדשה.

בתי דואר

(המשך מעמ' 1)

נבדקו המכתבים בתורכיה. בשעה 8.30 בבוקר מצאתי לפתע מכתב כזה שמיועד ליהודי ברחוב אלוף דוד ברמת-גן, סיפר גליק.

לאחר שהתברר כי ממדי התופעה גדולים הורה מפכ"ל המשטרה לפרסם את הפרשה בכלי התקשורת.

אתמול לפנות בוקר גילה דוור מבית הדואר שקבונה בחיפה מעטפה לבנה שנשלחה לתושב קריית-ביאליק מאיסטנבול תורכיה. המעטפה עוררה את חשדו והוא הזעיק את קצין הבטחון של הדואר, אשר הזעיק את חבלני משטרת חיפה. המעטפה, באורך 23 ס"מ וברוחב 16 ס"מ, שנשלחה בשם נ. נסים, נועדה להתפוצץ עם פתיחתה. היא הכילה חומר נפץ במשקל של כמה עשרות גרמים, וצורף אליה כרטיס ברכה לשנה החדשה.

שר התקשורת גד יעקבי קיבל דיווחים שוטפים ממנכ"ל רשות הדואר יצחק קאוול ובגורמי הבטחון על פרשת מעטפות הנפץ.

יעקבי אישר את הפעולות שנקטו וינקטו על-ידי הדואר להגברת הבטחון בטיפול בדברי הדואר. הוא ציין לשבח את עובדי רשות הדואר שגילו ערנות.

מעטפות הנפץ שנשלחו לכתובות שונות בישראל הכילו כל אחת כ-20 עד 30 גרם חומר נפץ.

המעטפות שנתפסו זהות כולן: הן לבנות, גודלן 23 ס"מ על 16 ס"מ, בפינה הימנית הודבק בול של הדואר התורכי בערך של 200 לירות תורכיות, ותאריך המשלוח זהה גם הוא 23/12/87. כתובת הנמען הודפסה באנגלית על מדבקה שהודבקה בפינה הימנית התחתונה. לחלק מן הכתובות צורף גם מיקוד (שאינו מופיע בספרי הטלפונים). כתובת השולח הודבקה בחלק העליון במרכז גב המעטפה.

ראש מחלקת החבלה במשטרת ישראל ניצב שלמה אהרונישקי אמר אתמול כי בתוך כל מעטפה נשלחה ברכה מגונה לחג המולד, אשר פתיחתה מפעילה מנגנון חשמלי זעיר המשמיע מנגינה מוכרת.

כרטיס הברכה מיוצר בהונג-קונג ויש להשיג כמותו גם בארץ.

הרצוג לא יצפה ב"סינדרום"

מאת אריאלה ראובני

נשיא המדינה חיים הרצוג לא יצפה בהצגה "סינדרום ירושלים" בתיאטרון "תג המחזה הקאמרי" ב-9 בינואר בבית "הבימה".

מקורות ב"דבר" לענייני תרבות מוסרים, כי יו"ר הוועדה לאישור תשדירים בטלוויזיה נתן ברזון, אסר על הקרנת תשדיר השירות לשבוע מחזה המקורי. דוברת מטה חגיגות ה-40 אמרה כי האישור לשידור התשדיר התקבל כבר לפני יומיים ואמור היה להיות מוקרן אמש. ברזון אסר על הקרנת התשדיר בטענה כי אין לשדרו כיוון שמדובר "בהצגות שאין עליהם קונסנזוס בציבור". לדבריו יוקרנו התשדירים לאחר כינוס ועדת הזיגוי ביום ג' הבא.

פורום יהודי ערבי באיזור ואדי ערה

מאת מוחמד חלילה סופר "דבר"

בגבעת חביבה הוכרז אתמול על הקמתו של פורום יהודי ערבי באיזור ואדי ערה וחדרה בהשתתפות ראשי רשויות, מזכירי מועצות פועלים ומזכירי קיבוצים.

מטרת הפורום לפעול לשמירת יחסי השכנות הטובה ושיתוף הפעולה בין תושבי האיזור, והוא הוקם ביוזמתם של ראשי ציבור יהודים וערבים, המכון הערבי בגבעת חביבה פעילי מפ"ם ופעילי "שלום עכשיו" באיזור.

בקול קורא שהוציאו המארגנים הושמע גינוי חריף לפעולות ההריגות של הפרות הסדר שהיו ב"יום השלום", וכן גינוי פלישתם של קיצוניים ותומכי כהנא לעירית שפרעם.

בבית המשפט המחוזי בחיפה
תיק מס' פירה/387
התובעת: מדינת ישראל
נגד
מהמוד ורוסטום בני חסין בטמביצי
צד ג'
ד"ר אברהם כנעשה שכתובתו כיום אינה ידועה
הזמנה לדיון
אל ד"ר אברהם כנעשה שכתובתו כיום אינה ידועה, הנך מוזמן בזה לדיון בהסדר הקרקעות בפני כב' השופט א. כהן שנקבע לתאריך 6.1.88 בשעה 8.30.
היה ולא תופיע בתאריך האמור, יתן ביהמ"ש צו כטוב בעיניו.
י. אליעזר
מנהל הבדור

דבר DAVAR دافار
מאוחד עם "למרחב"
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
מנהל כללי אמנון בר-עוני
המו"ל - "דבר" בע"מ
נדפס ב"דפוס דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל-אביב
רח' שינקין 45, ת.ד 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאויה קומה ג
טלפון 242203, ת.ד 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3-642111-2, ת.ד 33106

(צילום: חנניה הרמן)

פרס ב"מוקד":

לארה"ב מותר להעיר על הגירוש – ואנחנו נחליט

מאת אבי שוברט

"אין אחידה בהתבטאויות של הדוברים על גירושים המוצעים", אמר אמש מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס בתכנית "מוקד" בטלוויזיה. הוא הוסיף: לארה"ב מותר להעיר ואנחנו נחליט.

בראשית המסוק נסובו הדברים על הארועים האחרונים ביהודה, שומרון וחבל עזה וארועי "יום השלום" בישובים הערביים בתוך הקו הירוק. פרס דחה את הביקורת על המשפטים המזורזים והביע את אמונו במערכת המשפטית. הוא הביע את צערו על הדם הערבי שנשפך והביע את דעתו, כי הדרך היחידה להתמודד עם המהומות היא המשך תהליך השלום.

פרס דחה בכל וכל את הטענות, כי התבטאויותיו בנושא פרוז עזה ונכונותו להליכה לוועידה בין-לאומית, הם שהביאו להתעוררות המהומות וכינה אותם "פסיכולוגיה בגרוש". עוד אמר, כי העולם הערבי השתנה והיום יש דור משכיל בעל רגשות לאומיים שיש להביאו בחשבון.

פרס התייחס לתהליך השלום ואמר, כי ימשיך לפעול לכינוסה של ועידה בין-לאומית. הוא ציין כי הריבוי הטבעי בקרב הערבים הוא כפול משל המגזר היהודי וכי השינויים הדמוגרפיים גדולים מן השינויים הגאוגרפיים. עוד אמר, כי אינו מכחיש שנוצרו קשיים עקב נסיגה בעמדה הסובייטית, וגילה כי בירדן יש נכונות לנהל משא ומתן על עתיד הרצועה.

מ"מ ראש הממשלה אמר, כי המערך רוצה לשמור על אופיה היהודי של ישראל שיהיה מושתת על רוב יהודי מחד גיסא ועל מוסר יהודי מאידך גיסא, שיפעל לשוויון מלא לבני המיעוטים.

פרס סיים את דבריו באומרו, כי פעל רבות לייצוב כלכלת המדינה וכי יתמקד בהגברת הייצור והייצוא, שיקטינו את תלותנו בסיוע ארה"ב.

כוח צה"ל הרג מחבל בהיתקלות בגזרה המז'

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בצפון

מחבל נהרג ואחר נפצע ונלכד בהיתקלות כוח צה"ל בחוליית מחבלים באיזור הבטחון, אור לשלושים. אין נפגעים לכוחותינו.

כוח של צה"ל נתקל בחוליית המחבלים על גבול איזור הבטחון באיזור הכפר ארנון, בגזרה המזרחית של איזור הבטחון. הכוח פתח באש לעבר החוליה, הרג מחבל ומחבל שני נלכד [illegible] סימני דם המעידים על נפגעים נוספים בקרב המחבלים. [illegible] נשקם האישי, [illegible] ומטעני-צד. נראה כי החוליה עמדה לחזור ולהטמין מטעני-צד ומוקשים בצירים בהם נעים כוחות צה"ל וצד"ל באיזור הבטחון. יצויין כי מזג אוויר סוער ערפילי וקר שורר באיזור במהלך ההיתקלות, דבר שהקשה על כוחות צה"ל בפעולתם.

הקבינט לא יתמוך בהחרמת הוועד הערבי

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של "דבר"

הוועד הארצי של המועצות הערביות, לא יוחרם, כך מתברר בתום דיון נוסף של הקבינט שדן בערביי ישראל. שרי המערך מתנגדים בתוקף להצעת ראש הממשלה יצחק שמיר להחרים את הוועד בגלל מעורבותו בארגון השביתה במגזר הערבי שהובילה למהומות בכמה ישובים.

ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס אמר, כי החרמת הוועד הארצי תחזק את כוחם של הקיצוניים. הדיון יימשך.

בוטל האיסור על הגדלת המשכנתאות

מאת אמנון אמיר, כתבו הכלכלי של "דבר" בירושלים

המפקח על הבנקים בבנק ישראל ביטל את האיסור שהיה קיים עד היום על הגדלת המשכנתאות לדיור.

בהתאם לאיסור זה לא ניתן היה להגדיל את המשכנתא מעל סכום התיקרה שהיה בתוקף בעת מתן ההלוואה, גם אם זו עודכנה מאוחר יותר. מעתה יוכלו המשתכנים להגדיל את סכום ההלוואה. תיקרת ההלוואה לדיור עומדת כיום על סך של 55 אלף ש"ח ולא יותר מחמישים אחוזים מערך הדירה. ביטול האיסור נכנס לתוקף ב-25 לחודש.

"העתונות כתוקפת ונתקפת" – בסימפוזיון

חריש תוקף נוהג העתונאים "לעלוב, להשמיץ, לדרוס"

מאת אבי שושני

ביקורת חריפה על העתונות מתח היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש, בדיון בנושא "העתונות כתוקפת ונתקפת", שנערך במסגרת התכנית ללימודי עתונאות באוניברסיטת תל-אביב. הוא האשים את העתונאים, "היראים לעצמם היתר לעלוב, להשמיץ, להרוס ולרמוס."

היועץ המשפטי העיד על עצמו, כי הוא עומד על דעתו על משמר החוק לא פחות מהיועצים שקדמו לו, אם לא יותר, וקרא לנוכחים לשאול את שני ראשי הממשלה הרשמיים, אם לא כך הם פני הדברים. הוא אמר, כי הגיע הזמן שעתונאי הפוגע בכבודו של אדם "ישלם במטבע עד שהיסוד המשקי הכלכלי של עתונו יתערער".

חריש הדגיש, כי חופש הדיבור והעתונות הם מהעקרונות הנעלים שחברה נאורה מושתתת עליהם ושכל הפוגע בה נוטל את נשמת אפה של הדמוקרטיה. הוא תקף את העתונות ואמר, כי חשבנו אותה ארוך. הוא התמקד בעתון "הארץ", שלדבריו תקף אותו במאמר המערכת בשצף קצף בבערות מרעת וביזוזי של ארס ורדוקא בענין שלא זו בלבד שלא היה ראוי לביקורת אלא להערכה. הוא פירש, כי אלמלא היועץ המשפטי לממשלה ועמידתו התקיפה והנחרצת לא היה נקש מוסגר לצרפת.

"כשהגרסוס הקטן משמיע קול מחאה, כדרך שעשה הזמר התמים הזמר אריק איינשטיין, ויפה מה שעשה, מהרימים העתונאים על הגבלה שנעשתה הדורשים להביאו לדין על פגיעת עוז".

בתשובה לשאלה הסביר את החלטתו בענין חברי הכנסת ריסר ונודות בפרשת אלבין באומרו, כי הוא פעל מכוון שמעמדם הציבורי עלול היה להיפגע רק בגלל עצם האישום, וברור היה לו כי ייצאו זכאים.

עורך "מעריב" עידו דיסנצ'יק אמר כי לעתונות תפקיד חשוב ונושאים רבים לא היו מגיעים לטיפולו של היועץ המשפטי ללא העתונות. [illegible] התפרסמו בעתונות, שהיא גם זאת הנכונות לחריש ביבוי למען יעמוד בלחצים הרבים המופעלים עליו בתפקידו.

דיקן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב, פרופ' אוריאל רייכמן, אמר כי "העוצמה היא בידי השלטון, ולכן יש לשמור על עוצמת העתונות, כדי שהשלטון לא יהפוך לכל יכול." גם אם יש חריגים בדיוק בעתונות, הרי יש לטפל בכך על-ידי הקפדה על כללי האתיקה ולא על ידי חקיקה שתגרום להתערבות הממשל בתוכן העתונות.

עורך "כותרת ראשית" נחום ברנע אמר: "רק קציתים וחוקות אני שומע מפקיד מדינה שעוסק כל כך הרבה בנושא שנקרא הוא עצמו כאשר הוא מדבר על נושא כל כך כאוב, בסיסי ומהותי לחיי מדינת ישראל." והוסיף כי מינוי היועץ המשפטי הנוכחי נעשה באווירה של חשדנות, כתוצאה מצירוף נסיבות. הוא ציין כי היועצים המשפטיים הקודמים ידעו להתמודד עם העתונות.

הוכרזה שנת ה-50 ל"ליל הבדולח"

(ע). – "סמלי מאוד שהיעד הראשון להתנפלות הברברית הנאצית על עמנו היה בתי-כנסת. כי השואה במשמעותה העמוקה היתה הניסיון האלים והאכזרי ביותר בתולדות האנושות לעקור מן השורש את התרבות האנושית, את ערכיה האוניברסאליים ואת האמונה באלוקים שהנחיל עם ישראל לעולם" כך אמר אמש נשיא המדינה חיים הרצוג במעמד ההכרזה של שנת ה-50 לליל שריפת בתי הכנסת ("ליל הבדולח"), שהתקיים בבית הכנסת הגדול "היכל שלמה" בירושלים.

שר הדתות מר זבולון המר הפנה אצבע מאשימה כלפי הכנסייה אשר לא מחתה בשעה שבתי תפילה עלו באש בגרמניה. המר אמר כי גאוותנו היא בכך שבמדינת ישראל מוגנים מליל הבדולח לא רק בתי כנסיות אלא בתי תפילה של כל הדתות.

יחודשו עיצומים בבנק המזרחי

מאת חיים ביאור, סופר "דבר"

עובדי בנק המזרחי יחדשו את העיצומים בהם החלו לנקוט השבוע ואף יחריפו אותם, לאחר [illegible] על המענק שבר בבנק לשנת 87.

ועד העובדים [illegible] של 7 אחוזים [illegible] כשיעור דומה לשנת 88', בעוד שההנהלה מוכנה להוסיף לשכרם 5 אחוזים לשנת 87' ומקדמה זהה לשנה הבאה.

ביום שני ושלישי השבוע נסגרו סניפי הבנק בירושלים ובצפון הארץ בהוראתו של ועד העובדים. אתמול הופסקו העיצומים, בשל חידוש המגעים בין ההנהלה לבין הוועד אולם הוועד מתכנס היום כדי להחליט על חידוש העיצומים נגד ההנהלה. ובכלל זה את שביתה כללית בכל 95 סניפי הבנק ברחבי הארץ.

משכורות עובדי המדינה – היום

מאת אמנון אמיר, סופר הכלכלי של "דבר" בירושלים

עובדי המדינה יקבלו את משכורת דצמבר כבר היום, שלושה ימים לפני המועד הרגיל.

ההחלטה על הקדמת תשלום המשכורות נובעת מהעובדה שביום שישי, 1 בינואר, יהיו הבנקים סגורים ואילו ב-2 בינואר חל יום השבת.

טעות מצערת

לידיעה על מותה של ויולט חורי, שהתפרסמה ב"דבר" אתמול, צורפה בטעות תמונתה של גלי קרקבי. אנו מצטערים על הטעות ומאחלים לגלי קרקבי חיים ארוכים ומאושרים.

המערכת

"פעילות איראן בלבנון סכנה שיש להתמודד אתה"

מאת שמעון וייס, סופר "דבר"

המעורבות האיראנית בדרום לבנון הפכה לאיום של ממש על כל האיזור ויש להעריך ולהתמודד עמה. זאת בעיקר הפעילות הצבאית של ארגון חיזבאללה השיעי הוא רק חלק אחד ממגוון רחב של פעולות חברתיות ותרבותיות שיוזמת איראן בלבנון כדי להפכה לרפובליקה איסלמית.

זוהי אחת המסקנות של יום עיון שנערך אתמול בפיקוד הצפון של צה"ל שדן בתהליכים העתידיים בלבנון. ביום העיון השתתפו בין השאר אלוף פיקוד הצפון יוסי פלד, מפקד צד"ל גנרל אנטואן לחד, מתאם פעולות הממשלה בלבנון אורי לובראני, וקציני מודיעין ומטה בפיקוד הצפון ובמטכ"ל.

להערכת משתתפי יום העיון בטווח הנראה לעין אין בלבנון שום גוף שאיתו אפשר לגבש הסדר כל שהוא שיבטיח יותר שקט בלבנון.

אלוף יריב מבקר סירוב

(המשך מעמ' 1)

שהיה בה משום התקרבות מצד עיראק לישראל, גם אם בעקיפין ומתוך אינטרס עיראקי מובהק.

יריב הרצה במכון הוואשינגטוני למזרח הקרוב לציון עשור להקמת המכון ללימודים אסטרטגיים שהוא עומד בראשו. הרצאתו, שבה נכחו עשרות מומחים לבעיות המזרח התיכון ולאסטרטגיה מדינית של ארה"ב באיזור זה, התמקדה בעיקרה במלחמת המפרץ והמסקנות המתבקשות ממנה לגבי ארה"ב וישראל.

בהקשר זה סיפר אלוף יריב על המגעים שהתקיימו לפני זמן רב בין עיראק וישראל, באמצעות ארה"ב. העיראקים ביקשו הסכמה שבשתיקה לבניית צינור הנפט מתוך שרצו להבטיח כי ישראל לא תפגע להם בעבודות הצינור, בשטח הירדני באיזור [illegible]

[illegible] לפנייה העיראקית.

השמדת היהודים בגאן

(המשך מעמ' 1)

להתמסר לשירות הציבור, ביתנת ליישום אנטישמאי. אם ניגש לשאלה זו בתנועה שהמסורה מאדריכה את המגעים כי אז ניתן לקבוע, שהשימוש בגאן להשמדתם ההמונית של היהודים במקום [illegible] אף היא ניצתה לעקרונות הכלכלה." להלן נאמר בה, ש"דוגמא מפורשת זו" מלמדת, שהעיקרון המחייב להיות כלכלי יכול ואף חייב להיות רק אחד מהעקרונות המכתיבים את ההתנהגות בדמוקרטיה.

[illegible] של מחבר המאמר, [illegible] האיזור הצבאי ה-7 של [illegible], לבין אלה הרואים בו גילוי מעורר דאגה של אנטישמיות.

היינץ גלינסקי, נשיא הקהילה היהודית של מערב-ברלין, הגדיר את המאמר "גילוי מזעזע של זלזול בזכר הקורבנות והבנה לקיומה של חשיבה אנטי-דמוקרטית מסוכנת". להבריין, נוער המאמר "להגיע אנשי מינהל צבאיים להיות כלכליים". הוא קרא לשר ההגנה המערב-גרמני מאנפרד וורנר להסיק את המסקנות ההכרחיות ולנקוט את הצעדים המתחייבים מן הפרסום השערורייתי.

ממשרד הבטחון המערב-גרמני נמסר בתגובה, כי המאמר היה "פרסום פרטי בכתב-עת לא רשמי, המוצא לאור על-ידי מו"ל פרטי המשווק למכירה באופן חופשי". בהודעת המשרד נאמר, כי כוונת מחבר הדברים היתה, שהעיקרון המחייב להיות כלכלי עלול להיות מסולף אם הוא מובן באורח פורמאלי נוקשה ואם אינו מסוייג על-ידי עקרונות מוסריים.

להלן נאמר בהודעת המשרד, שהוא כבר החל בבדיקת המקרה.

קבלת מודעות 24 שעות ב' דחף
מודעות משפחתיות דחופות
וכל יתר סוגי המודעות ל'
הלוח הכללי
דבר
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

מחשוב למושב בע"מ

נמסרה בזה הודעה, שבקשה לפירוק החברה הנ"ל, ע"י בית המשפט המחוזי של חיפה, הוגשה ביום 15.9.87 לבית המשפט הנ"ל ע"י מפעלי תכן בע"מ וכי ניתנה הוראה שבקשת פירוק זו תבורר בפני בית המשפט היושב לדין בחיפה ביום 3.1.88 וכל נושה או משתתף של החברה האמת, הרוצה לתמוך בה או בענין הבקשה, או להתנגד לכך יוכל להופיע לשם כך בשעת הבירור אם בעצמו או באמצעות עו"ד שלו, וכל נושה או משתתף של החברה הזאת הדורש העתק מן הבקשה הזאת, יקבלנו מן החתום מטה בשלמו את התשלום הקבוע בעד העתקה.

החתום: עו"ד אמנון מ. יצחק נ"א
רח' ז'בוטינסקי 5, רמת גן

הערה: כל הרוצה להופיע בשעת בירור בקשת הפירוק חייב למסור או לשלוח ע"י הדואר לאיש החתום לעיל הודעה על רצונו זה. בהודעה יפורשו השם והכתובת של האיש או, אם זוהי פירמה, השם והכתובת של הפירמה, והיא צריכה להיות חתומה ע"י האיש או הפירמה או ע"י עו"ד שלו (אם יש לה עו"ד) וצריך למסורה או – אם היא נשלחת ע"י הדואר צריך לשלוחה באופן שתספיק להגיע אל החתום לעיל לא יאוחר בשעה 13.00 של יום 1.1.88.

לדב טורף אירית גילה והמשפחה
בהלקח עטרה ז"ל
תנחומים
מחבריכם: אריב, אלוני, אזוק, בורובסקי, בריאור, ברייטמן, בורטל, ביג, בורח, דייטש, דילג, הלקה, הולקוב, וייס, פויסמנר, טוקר, יעבפסקי, ברמי, ליפשיץ, באור, מינקלשטיין, סלוגר, פרג, רובינשטיין, רמר, ריש, שלו, שפירא, [illegible]

אנו משתתפים באבלו של חבר הועד
דב טורף
במות הרעיה והאם עטרה ז"ל
ומביעים תנחומים לו ולמשפחתו
עמותת מועדון הפנים "הכהן" – חיפה
הועד והחברים

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו
דורון גורודצקי
במות אמו ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו יצחק אורן
במות אביו ז"ל
ועד עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום

אנו מודיעים בצער רב על מותו של בעלי, אבינו, סבנו ואחי היקר
יעקב (בן יהודה) סערוני ז"ל
ההלויה תתקיים היום, יום ה' 31.12.87 בבית העלמין בחולון.
מתאספים ליד השער החדש בשעה 12.45.
המתאבלים:
אשתו – שושנה סערוני
בתו – רחל לומברוזו ובי"ב
בנו – עוזי סערוני ובי"ב
בנו – עמירם סערוני ובי"ב
אחותו – בלהה ומנשה שוורצמן
השבעה בבית משפחת לומברוזו, המעורר 15 גבעתיים

הודעה לציבור

על הצעה מיוחדת לרכישת יחידות במחיר מופחת בקרנות הנאמנות בניהול פועלים – קרנות נאמנות בע"מ

מוצעות בזה לציבור יחידות של קרנות נאמנות לרכישה במחיר מופחת בתקופה מ-3.1.88 עד 31.1.88 כדלקמן:

בקרנות "איתן", "אלמוג", "ארז" "אתגר", "הילה", "חץ", "יבול", "יערה", "כוכב", "סער", "עדיף", "צבר", "קשת", "רשף" ו"שביט", תימכרנה היחידות בהנחה של 50% על שיעור ההוספה (המדורג) הרגיל.

בקרן "גורן" תימכרנה היחידות כדלקמן:

א. בהתאם לתשקיף הקרן, בתקופה מ-3.1.88 ועד 5.1.88 תימכרנה היחידות במחירן היסודי כפי שייקבע, ללא תוספת שיעור הוספה.

ב. בתקופה מ-6.1.88 ועד 31.1.88, תימכרנה היחידות בהנחה של 50% על שיעור ההוספה (המדורג) הרגיל.

הזמנות לרכישת היחידות ניתן להגיש באמצעות כל אחד מסניפי בנק הפועלים בע"מ, באמצעות סניפי הבנקים האחרים וחברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

אין הודעה זו מהווה הצעה לרכישת היחידות הנ"ל.

מנהל הקרן: פועלים – קרנות נאמנות בע"מ.

פועלים-קרנות נאמנות

נשיא המדינה חיים הרצוג ערך אתמול את קבלת הפנים המסורתית לראשי העדות הנוצריות בישראל לרגל השנה האזרחית החדשה. בין עשרות המוזמנים היו הפטריארך הארמני דרדריאן הפטריארך האורתודוקסי דאודורוס הראשון, שר הדתות זבולון המר, ראש עיריית ירושלים טדי קולק ומפקד משטרת הבירה תנ"ץ יוסף יהודאי. בדברי ברכתו אמר הרצוג כי הוא משוכנע שהנצרות תומכת במאמצים לקידום השלום והוסיף כי ישראל תפעל לצימצום הפער בין מגילת העצמאות למימושה במציאות.
(כתב: יורם לוי, צילום: יצחק הררי)

יו"ר הבורסה מתריע:

באוקטובר הבא יימחק ענף הבנקאות מהרישום בבורסה

מאת דני גוב, סופר הכלכלי של „דבר"

באוקטובר 1988 תקנה הממשלה את מלוא חלקו של הציבור במניות הבנקאיות וכך יימחק ענף הבנקאות מהרישום בבורסה. על כך התריע אתמול, יו"ר דירקטוריון הבורסה חיים שטסל במסיבת עתונאים בתל־אביב.

שטסל הביע תודה מסויימת באשר ל־1988 גם בגלל סיכומי התקציב הצפויים, והדגיש כי בשנה זו יש לפרוע תשלומי קרן וריבית של הממשלה בהיקף של כ־18 מיליארד ש"ח לעומת כ־10.3 ב־1987. לדבריו זהו גידול מסוכן משום שהמניות הבנקאיות מהוות כ־6.4 מיליארד שקל מהסך הכל. בסכמו את שנת 1987 בבורסה אמר שטסל כי זו היתה שנה טובה עם פעילות רבה. סך הנכסים הפיננסיים של הציבור נאמדים לדבריו בסוף 1987 בכ־60 מיליארד דולר כ־22 מיליארד ש"ח בתוכם סחירים. סך כל נפח העסקות ב־1987 בניירות ערך, הסתכם ב־9.6 מיליארד דולר, וזהו גידול של 93.1 אחוז לעומת 1986. ערך שוק המניות החופשיות הסתכם ב־4.8 מיליארד דולר וזהו גידול של 30.7 אחוז לעומת 1986. בסך הכל גדלו ערכי השוק של המניות החופשיות, הבנקאיות והאג"ח ל־21 מיליארד דולר לעומת 16.2 מיליארד ב־1986.

סך כל גיוסי ההון של הסקטור העיסקי במניות ואג"ח, הסתכמו ב־980 מיליון דולר ב־1987 לעומת 504 מיליון ב־1986.

יו"ר הבורסה אמר אתמול כי גם לאחר מלאת יובל שנים למסחר בניירות ערך טרם נגמל השוק מכל מחלות הילדות והביטוי לכך הוא במשקל הנמוך יחסית של שוק המניות. אלה קשורות במידה לא מעטה, בריכוזיות הרבה הקיימת בשוק ההון ובגורמים נוספים. לדברי שטסל, יש 27 חברי בורסה מהם 16 בנקים ו־11 ברוקרים, אבל המשקל של "הגדולים" עדיין משמעותי מאוד וכך גם, לגבי השליטה בחברות ו"עושי שוק". עוד אמר כי עשוי להוצר מיתון מסוים בסדר הגודל, אך לא יתרחש שינוי יסודי.

שטסל אמר כי אינו נותן סיכוי רב למכירת חברות ממשלתיות בשלמותן ולכן לדעתו על הממשלה לנצל את אפיק ההנפקה בבורסה, כדי למכור חלקים מהחברות שבבעלותה. כחלק מתהליך ההפרטה יש ללכת לבורסה, אמר שטסל, בהוסיפו כי אחר כך, באמצעות הנפקות נוספות יש לשחרר חלקים נוספים של חברות ממשלתיות לטובת חברות אחרות, או לטובת הציבור.

המרכז לעצמאים ולבעלי עסקים של בנק הפועלים נפתח אתמול בהשתתפות פרופ' איתן ברגלס וישראל קיסר (צילום: יונתן סלינגר)

התנגשויות אלימות בפתח בית־המשפט בחיפה

הורים שכולים ביקשו למנוע משמרת מחאה של „בני הכפר"

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

מספר התנגשויות אלימות אירעו אתמול בחיפה ליד בית המשפט המחוזי בין משמרת מחאה של תנועת „בני הכפר" לבין עוברי אורח, ביניהם הורים אשר שיכלו את בניהם במלחמות ישראל.

משמרת המחאה ניצבה בכניסה לבית המשפט על מנת למחות על מעצרם של עורך השבועון „אל ראיה" ראג'ה אגבריה, ובן־דודו חבר התנועה רסלן מחג'נה, שניהם מאום אל־פחם. השניים נעצרו ביום ו' שעבר בצו מינהלי שהוציא נגדם שר הבטחון. הם הובאו לבית המשפט השופט אליעזר דור בר אישר את מעצרם באורח זמני. אתמול הובאו השניים לדיון נוסף לאחר שנמצא להם עורך דין, אדם פיש, חבר האגודה לזכויות האזרח בחיפה. מטעם המדינה הופיע עו"ד אלכס שד מפרקליטות מחוז חיפה.

לדברי פיש, מתנגדת האגודה לזכויות האזרח באורח עקרוני להפעלת צו מינהלי משום שכמעט אי אפשר להתמודד עם בעיית הראיות, ומעצרים כאלה אינם הוגנים. עו"ד פיש הוסיף כי מעצרים אלה מהווים שינוי במדיניות משרד הבטחון. „צווים כאלה הוצאו נגד הרב כהנא ואיש תנועתו. במשך שנים רבות לא הוצאו צווים כאלה נגד ערביי ישראל. ממשלת ישראל חוששת כנראה מערביי ישראל וזו הדרך בה היא בוחרת על מנת להרתיע אותם מלצאת לרחובות", אמר פיש.

שלשום צוירו על קירות בית המשפט המחוזי בחיפה כתובות „הלאה הכיבוש" ו„שחררו העצורים". בכרוז שהופץ בבית המשפט קודם לדיון המשפטי נאמר כי „בני הכפר רואים בהפעלת הצווים המינהליים יחס של כובשים אל נתינים".

מחוץ לכתלי בית המשפט עמדה משמרת מחאה, ועוברי אורח הטיחו לעברם קריאות גנאי. זוג הורים שכולים קראו בקול נגד המפגינים ודרשו מהשוטרים למנוע את קיום המשמרת.

שני חברים מתנועת „כך" נעצרו לאחר שהגיעו למקום עם קבוצת מפגינים. עשרות אנשים מהנוכחים הקיפו את הניידת ודרשו לשחרר את השניים, ותוך זמן קצר השניים אכן שוחררו.

סגן ראש לשכת החקירות במחוז חיפה רב פקד יוסף חמו אמר בתגובה כי המשטרה לא ביקשה לעצור את אנשי „כך" אלא להרחיקם מהמקום וזאת מחשש שיגרמו להתלהטות יצרים נוספת.

סופר „דבר" מציין כי באותו יום הוגש לבית המשפט המחוזי בחיפה ערר של שלושה תושבים מאום אל־פחם שנעצרו במהלך המהומות ב„יום השלום". מעצרם הוארך קודם לכן על־ידי בית־משפט השלום בחדרה. יום לפני כן נתקבל בבית־המשפט המחוזי ערר של אחד מתושבי אום אל־פחם והוא שוחרר ממעצרו. איש ציבור מהכפר, ששמו נאסר לפרסום ישאר במעצר במשך תשעה ימים לאחר שהערר שהגיש נדחה.

ישראלי נלכד עם 2 ק"ג הרואין בבואו מבנגקוק לפאריס

מאת סופר „דבר" בפריס

פאריס (מיוחד ל„דבר"). שמעון רוהאן, אזרח ישראלי בן 38, נתפס אתמול בנמל התעופה „אורלי" של פאריס בעת שניסה להבריח לתחומי צרפת כשני ק"ג הרואין. הוא הגיע בטיסה מבנגקוק.

המוכסים הצרפתים גילו את הסמים באחת ממזוודותיו באמצעות מכשור מיוחד לאיתור הרואין וקוקאין. שמעון רוהאן טען בשעת החיפוש, כי הוא סוחר בעליית אבן ומזוודותיו היו טעונות בעליית, אך השוטרים איתרו את ההרואין מוחבא בדופן מזוודתו בתוך שקית.

יצויין, כי כל הבאים מהמזרח הרחוק, ובייחוד מבנגקוק, מטופל בנמל התעופה של פאריס כחשוד. הישראלים הבאים מתאילנד חשודים מראש כמבריחים, לאחר שעשרות מהם נעצרו בהברחות סמים. כקודמיו השמיע רוהאן את הטיעון השחוק, כי מישהו הטמין את הסם בכליו.

רוהאן נלקח לחקירה במחלק הסמים, שם ינסו חוקריו להתחקות אחר שאר אנשי הרשת שבתוכה פעל. נראה שצפויים מאסרים נוספים.

אתמול בכנסת · שלמה גינוסר וטובה צימוקי

פרס: אש"ף מוכן להיכנס למו"מ ישיר – בלי ועידה בין־לאומית

ממלא־מקום ראש הממשלה שמעון פרס אמר אתמול כי לפי ידיעות שיש ברשותו, אש"ף מוכן להיכנס למו"מ ישיר עם ישראל בלי ועידה בין־לאומית. פרס אף קרא מתוך מכתב ששיגר מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ליצחק שמיר ובו כלולים ציטוטים מ"מסמך לונדון".

כזכור, הכחיש השבוע יצחק שמיר בוועדת חוץ ובטחון את דבר קיומו של מסמך כזה. בהשיבו לשתי הצעות לסדר יום שעניינן הצבעתו של שגריר ישראל באו"ם על הצעת החלטה ירדנית, תקף פרס את חברי הליכוד בשל סרבנות השלום שלהם והפחד מפני כל התקדמות לקראת הסכם שלום. הוא אמר לחברי הליכוד: „תהיו פעם אחת מציאותיים. מה חשוב לכם יותר – מו"מ ישיר בלי פתיחה בין־לאומית ועם אש"ף או מו"מ עם פתיחה בין־לאומית עם ירדן ומצרים?". פרס ביקר את ח"כ עוזי לנדאו שהאשים את משרד החוץ בניהול מדיניות־חוץ עצמאית. „יש החלטת ממשלה וכנסת על ועידה בין־לאומית. מי אתה שתמנה את משרד החוץ לאופוזיציה? מי אתה בכלל, אתה לא ממנה ולא קובע. יש חצי־חצי בממשלה ולא רוב או מיעוט בעד ועידה בין־לאומית. אתה הוא שמוליך את מדינת ישראל לעבר זרועות אש"ף, כי מי שמתנגד לוועידה הבין־לאומית יוציא את ירדן מהמעגל ויישאר רק עם אש"ף. רק אנחנו מתרפסים ואתה יהודי גאה?

„פרס השתלח בדבריו על חברים מהליכוד המציעים טרנספר, כמשל צבאי „קופמן" המציעים להרוג 50 ערבים מדי יום „שליטא" - "האם כל אלו משקיטים את המצב בשטחים? כשישראל היתה בלי השטחים היא לא היתה יהודית? לא היתה ציונית? ישראל ששוללת פתרון היא חזקה? רק ישראל של מהומות ומלחמה היא חזקה?". תוך שהוא הולם בדוכן הנואמים אמר פרס "מי שמפחד משלום הוא חלש ומי שמאמין בכוחה להגיע לשלום הוא חזק". לגופה של ההצעה אמר פרס, כי שגריר האו"ם כפוף לשר החוץ וצריך לקבל ממנו הוראות. "אם לא – לא יכול לכהן בתפקידו". הוא הבהיר כי בהצעת ההחלטה של ירדן לא הוזכר אש"ף זו הפעם הראשונה.

ח"כ עוזי לנדאו מאשים את משרד החוץ העומד כאופוזיציה למדיניות הרשמית של ממשלת ישראל. משרד החוץ, לדברי לנדאו, מנהל מדיניות חוץ מתרפסת. נעשים נסיונות לבקש ממדינות אחרות לעזור למשרד החוץ בניגוד לעמדת הממשלה. "זו מדיניות שמעוררת בקרב ערביי ישראל הרגשה של חולשה. על כן, אש"ף נכנס לתוך החלל הזה ודוחף את הערבים לזרועותיו ולמעשי חבלה". הוא האשים את המנכ"ל המדיני של משרד החוץ יוסי ביילין שהוא מייצג את חוג "משוב" בלבד ובוודאי שלא את המדיניות הרשמית של הממשלה. ח"כ חיים רמון, שהעלה הצעה אחרת, ענה למעשה ללנדאו ואמר כי זו פעם ראשונה שמוגשת הצעת החלטה על־ידי מדינה ערבית –ירדן שהמלה אש"ף אינה מוזכרת בה. "היתה זו הצעה שונה שהליכוד דוחה כי אינו רוצה שלום". רמון ספג כי בהנחייתו לנתניהו שיקף ביילין את המצב בממשלה שחציה תומך בוועידה בין־לאומית וחלקה מתנגד לה. "את נתניהו צריך לקרוא לסדר על התנהגותו". רמון קרא לעבר לנדאו: "אתם אלו שאחראים לכך שכל יום אנחנו צריכים לכבוש את עזה מחדש. במדיניות שלכם אתם נוטעים יאוש בקרב אנשים שם והם נדחפים למעשי יאוש".

„סינדרום ירושלים"

האם תהפוך כנסת ישראל לצנזור או לא? – זו היתה השאלה שניסרה במליאת הכנסת בעת הדיון בהצעות לסדר יום שעניינן המחזה "סינדרום ירושלים" והאירועים המציינים לציון שנת ה־40 למדינת ישראל. חברי הכנסת מהימין השתלחו, כמובן, במחזה ותבעו להסירו, תוך שהם מאזכרים את כל הצרות שנפלו על עם ישראל בשנים האחרונות ואת הנאציזם, זקיפות הקומה, אנטישמיות ועוד. חברי־הכנסת מהשמאל יצאו חוצץ נגד פסילה וצנזורה, והעידו כי ישראל חסונה דיה כדי להתגבר גם על מחזות שיש בהם משום ביקורת על הנעשה במדינה. הם הזהירו מפני מגמות מסוכנות של צנזורה וסתימת־פיות. שר החנוך יצחק נבון אשר ענה להצעות אמר לגאולה כהן, שהיא זו הקוראת שלא לפתור. „לפעמים יש יותר אומץ לראות דברים שאינך מסכים עימם". נבון הוסיף: „ברגע שאני אכתיב, תציגו את זה ואת זה – לא תהיה תרבות ולא תיאטרון. הציבור הוא זה שישפוט". נבון הוסיף כי לא ייתכן שוועדת היגוי תהיה צנזורית או ועדת רפרטואר והוא סומך על שיקול דעתה. ח"כ גאולה כהן מהתחיה היתה כדרכה משולהבת ואמרה כי במחזה יש משום עיוות המציאות. "היה לי כגועל נפש לקרוא את הגועל נפש הזה". היא קראה לציבור להוריד מעל הבמות את ההצגות האנטישמיות מלאות עלילות דם על העם היהודי, המדינה וצה"ל. "אסור שהפאשיזם הסובלני המבוסס על יכולת שנאת היהודים הנאצית יעבור בישראל. רק ממשלת התפרקות הלאומית יכולה לבחור כמייצגות וכמסמלות הצגות מזוכיסטיות כאלו המשוות את המדינה וצה"ל לנאצים". ח"כ שולמית אלוני מרצ סבורה כי חברי הכנסת חייבים לזכור כי הכנסת אינה הצנזור הלאומי וגם לא הגננת הלאומית. "תיאטרון פירושו קונפליקט ותיאטרון דלתוני מתאר את הקונפליקטים שאנחנו חיים בהם. רק מאחזי עיניים אינם מודים שאנו חיים בשבר הגדול שבין קנאות משיחית נוסח הסיקריקים לבין תורת רבי יוחנן בן־זכאי יבנה וחכמיה. בין האגואיזם הלאומני המסתגר המתנשא לבין ההומניזם העברי". ח"כ חייקה גרוסמן ממפ"ם אמרה כי כאשר פוליטיקאים מכתיבים לתיאטראות כפרס ולאמנות בכלל, הם מניפים גרזן על היצירה והאמנות. "אינני חייבת לחתום על כל אשר סופר כותב או במאי מביים. יש לי שיפוט אמנותי ותבני משלי. זכותי לפרסם דעתי ברבים בכתב או בעל־פה. לי אין זכות להכתיב או לפסול. אין להם מנדט משום כוח פטריוטי עליון". כולנו נלך לבית־הספר ונרצה על דמוקרטיה ואת חגיגות ה־40 נעשה כמו בדיקטטורה!". ח"כ דוד מגן, שדיבר על אירועי חגיגות ה־40 למדינה תבע להטיל את ארגון החגיגות על הרשויות המקומיות, צה"ל ועל המתנ"סים כדי להביאן לכל בית במדינה. הוא אמר כי בשנת בחירות אסור שכספים יהפכו לשמן המוצק למדורה פוליטית. הוא ציין כי חגיגות ה־40 נפתחו באירוע "לחיי הספינות שבדרך". ראש הממשלה יצחק שמיר לא הוזמן לאירוע, ואילו השר פרס היה באותו זמן, לדברי מגן, "הכוכב הראשי במועדון החשפניות "לידו" בפאריס. "כדי להכריז דווקא שם על שנת ה־40 למדינה". נבון השיב לו כי אין כוונה לנצל את החגיגות לאיזשהו רווח פוליטי. "מי שיעשה זאת ישלם על כך".

רוזוליו: פשיטת רגל לסקטור העסקי

ממשלת ישראל פשטה את הרגל והיא דוחפת את פשיטת הרגל לסקטור התעשייתי - אמר אתמול מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו בדיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת. מנכ"ל התאחדות התעשיינים ארנון סיברג אמר באותו דיון: „התהליך הכלכלי במשק מוביל אותנו בעיניים פקוחות לחיסול בתעשייה". לדבריו, היעד הכלכלי שהציבה הממשלה לשנת 1988, "יעד הנשען על יציבות המשק בלבד, לא יאפשר לתעשייה להתקיים ללא תיקונים בשער ליצוא ובגובה הריבית. סיברג תבע מהממשלה מדיניות תקציבית „עם הפנים לתעשייה" וקרא להקפיא את תוספת היוקר לשנה־שנתיים.

מזכיר חברת העובדים דני רוזוליו אמר שמעצבי המדיניות הכלכלית אינם מודעים למצב האמיתי. הוא הציע להפריד בין כללי השכר בסקטור הציבורי ובסקטור העסקי. „לא ייתכן לתרץ את העובדה שהתעשייה כולה שרויה במשבר, בטענה שכל המנהלים מטומטמים", אמר רוזוליו.

יו"ר ועדת העבודה ח"כ אורה נמיר אמרה שהתעשייה ראויה להקלות רבות יותר בעלות העבודה, בתנאי שלא יצמידו אליה מגזרים אחרים של מסחר ועצמאים. „אולם ועדת העבודה לא תסכים שהצלת התעשייה תיעשה על חשבון העובדים בלבד רק משום שכבה קל יותר „לאצור" אמרה ח"כ נמיר.

170 עובדי רשת מלונות בזל בתל־אביב – בסכנת פיטורים

מאת חיים כיאר

כ־170 עובדים המועסקים בשלושה בתי־מלון בתל־אביב מצויים בסכנת פיטורים, עקב החמרה במצבה הכספי של החברה המנהלת – „רשת מלונות בזל".

לנוכח ההרעה במצבה, עומדת הרשת להקטין את מעורבותה בניהול של בתי־מלון. מדובר במלון „קונקורד" שבטיילת, המעסיק 60 עובדים קבועים; מלון „בזל" ברחוב הירקון שאף בו מועסקים 60 עובדים ומלון „סיטי" ברחוב מנדלי, המעסיק 50 איש.

מועצת פועלי תל־אביב פתחה במשא ומתן עם חברת „לנדאו" בעלת „רשת מלונות בזל" כדי למנוע פגיעה בזכויות העובדים ובמשמרת. נודע כי מלון „בזל" נרכש או נשכר על ידי קופת חולים „מכבי", שם יופעל בין היתר מכון לטיפולי לב. מלון „קונקורד" עומד להיסגר זמנית. לטענת ההנהלה הסגירה היא לצורך „שיפוצים".

אל תשרוף לעצמך את ה"פקק"

חורף. יושבים בבית ונהנים ממכשירי חשמל, מהרבה מכשירי חשמל: מסיקים את הדירה, מחממים מים בדוד החשמלי, מפעילים את מכונת הכביסה...

חשוב שתבין:
מערכת החשמל בביתך תוכננה והותאמה בעבר לצרכים שהיו אז. במשך השנים שופרה איכות חייך ומספר מכשירי החשמל גדל. כדי להפעיל בו זמנית מספר רב של מכשירי חשמל - צריך שהחיבור של ביתך לרשת החשמל יהיה מתאים לעומס הדרוש. אתה יכול לפנות למשרדנו ולקבל יעוץ בנושא, אך חשוב שתדע: לתכנון וביצוע השינוי נדרש זמן רב ומוזמנים רבים עדיין ממתינים לתורם. עד אז, השתמש בתבונה במכשירי החשמל שלך ותמנע מעצמך "פקקים" שרופים בגלל עומס יתר.

זה גם עולה הרבה כסף
שמוש בו זמני במכשירים "זוללי חשמל" כמו: דוד-מים, מכונת כביסה ומייבש כביסה, מדיח כלים, תנור אפיה וכיו"ב - בעיקר בשעות שיא הבקוש לחשמל, מחייב אותנו להפעיל את יחידות הכח הישנות שהן פחות יעילות ועלות הפעלתן גבוהה מאד. זה עולה כסף רב וחבל. לכן, המנע ככל האפשר מהפעלת מכשירים "זוללי חשמל" בין השעות 17:00 ל־21:00, ובכך תחסוך לעצמך ולמדינה כסף רב ו..."פקקים" שרופים.

לשרותך תמיד.

חברת החשמל לישראל

שיטה חדשה לגידול נוגדנים לסרטן – על־ידי חומר רדיו־אקטיבי מהקריה למחקר בדימונה

פותחה במחלקה לאיזוטופים של בי"ח סורוקה בבאר־שבע

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

שיטה חדשנית לגידול נוגדנים נגד מחלת הסרטן ואיתור גרורותיו בגוף האדם, תוך שימוש בחומר הרדיואקטיבי המסופק על ידי הקריה למחקר גרעיני ליד דימונה, פותחה במחלקה לאיזוטופים של בית החולים סורוקה בבאר־שבע.

מנהל בית החולים, ד"ר יצחק רומם, מסר אתמול כי סורוקה הוא המוסד הרפואי הראשון והיחיד בארץ, המיישם שיטת טיפול זו. „למרות כל המאמצים האבחוניים בשיטות הקיימות, המתבססות על הסורק הממוחשב, לא הצליחה הרפואה לאתר את כל הגרורות של הסרטן בגופו של האדם, וזאת מכיון שיש גבול לשכת הסריקה של המכשיר. גם שיטות הטיפול הקיימות, כגון הכימותרפיה וההקרנה, לא מצליחות לחסל את הגרורות. בשיטה הייחודית שפיתחנו, אנו מאתרים את הגרורה באופן ספציפי באמצעות הנוגדן שיצרנו, ולאחר מכן מחברים אליו חומר רדיואקטיבי המגיע לגרורה ומחסל אותה".

הרב הרפורמי הירש נבחר ליו"ר הוועד־הפועל הציוני

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

המזכ"ל העולמי של התנועה ליהדות מתקדמת, הרב הרפורמי אשר (ריק) הירש, נבחר אתמול לכהונת יו"ר הוועד הפועל הציוני.

זוהי הפעם הראשונה שרב רפורמי נבחר לתפקיד זה.

הרב הירש נבחר לתפקיד ברוב קולות של תנועת העבודה הציונית, מפ"ם, הקונפדרציה, הרפורמים והקונסרבטיבים. נציגי „חירות" ו„המזרחי", החרימו את ההצבעה.

בעיות אספקת החשמל נדונו במש' האנרגיה

שר האנרגיה והתשתית, משה שחל, נפגש אתמול עם יו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל, בנימין ג'בלי ועם מנכ"ל חברת החשמל, יצחק חופי, לדיון על הבעיות באספקת החשמל שאירעו בשבוע האחרון במספר מקומות בארץ.

במהלך הדיון קיבל השר דיווח על מצב היחידות לייצור חשמל. הוא דחה את ההצעה להעלות את תעריפי החשמל לצרכנים במטרה להוריד את היקף צריכת החשמל והנחה את ראשי החברה להחזיר לפעולה את מרבית יחידות הייצור כדי לעמוד ברמת הביקושים הגבוהה. השר ציין כי בעבר הוטחה במשרד האנרגיה ביקורת על כך שבידי חברת החשמל יש עודף בכושר הייצור, וכעת ניתן לראות שלביקורת זו לא היה יסוד.

במשרד האנרגיה ובחברת החשמל דנים כעת בדרכים לזרוז הקמת יחידות 3 ו־4 של תחנת הכח החדשה שתוקם בעשור הבא.

נתן אלמוזלינו:

הכרזות פרובוקטיביות פוגעות בערבים כמיעוט

מאת חנה סאר, סופרת „דבר" בשרון

נתן אלמוזלינו, יו"ר הכנס היהודי־ערבי של ההסתדרות בבית ברל, יצא נגד ביטויי ההכרזות „הפרובוקטיביות", המושמעות על־ידי ערבים, נחקים מן האחראים, הכרזות שמגמתן לפגוע בזכות והתושבים הערביים כמיעוט לאומי.

אלמוזלינו תקף את הצעתו של ח"כ דוד מגן לאסור באמצעות חוק על חברי־הכנסת הערבים לנאום בערבית. הוא טוען כי זכות זו מוגנת על־ידי מגילת העצמאות ומופיעה בתקנון הכנסת.

אלמוזלינו הדגיש כי מטרת הצעה זו של ח"כ מגן תהווה צעד ראשון לשלילת השפה הערבית כשפה הרשמית השניה במדינת ישראל.

היתר עליה למסורב וולבובסקי מגורקי

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

אסיר ציון לשעבר, לאוניד (ארי) וולבובסקי, תושב העיר גורקי, קיבל אתמול היתר יציאה לישראל, כך נודע לפעילי המועצה הציבורית למען יהודי ברה"מ בישראל, בשיחת טלפון עם פעילי עליה במוסקבה. בתו, קירה וולבובסקי, עלתה ארצה בגפה לפני כחודש.

וולבובסקי בן 46, מומחה למחשבים, היה מסורב עליה מזה 13 שנים בגין סודיות. הוא נחשב לאחד המורים הבולטים ביותר לשפה העברית בברה"מ.

ביוני 1985 נעצר והועמד למשפט באמתלה של תעמולה אנטי־סובייטית. הוא נידון לשלוש שנים במחנה כפייה. במרס 1987 שוחרר לפני תום ריצוי העונש, במסגרת ה„בדיקה מחדש" בתיקיהם של אסירים פוליטיים, שהנהיג גורבצ'וב.

לא צפויים גלים

(המשך מעמ' 1)

ממאלדיה וממקומות אחרים. היו גם מקרים של משלוח מעטפות נפץ מישראל על־ידי ארגוני מחבלים ליעדים יהודיים וישראליים בעולם.

בדרך־כלל לא נהוג שארגון מחבלים נוטל אחריות על משלוח מעטפות נפץ. זיהוי המבצעים מתבצע באמצעות מידע מודיעיני, הצהרות של ארגונים, וספקולציות. ידוע כי ארגון „ספטמבר השחור" המקורי, שפעל באירופה על התשתית המבצעית של ארגונו של ג'ורג' חבש, עמד מאחורי הרבה מהגלים בראשית שנות ה־70'. בגלים הגדולים של מעטפות הנפץ היה חלק גם לג'יבריל, ל„פתח" ערפאת ולאצעיקה. שישה גלים של משלוחי נפץ מתוך 34 שמציין ד"ר מרדי בספרו „פח"ע הו"ל", לא זוהו עד היום.

מאחר שמשלוח מעטפות נפץ בא בגלים, פוחתת האפקטיביות של פגיעתם אחרי שהמעטפה הראשונה מתפוצצת. מאז ראשית הגלים בשנת 1970, ננקטים אמצעי זהירות קבועים בשירותי הדואר של ישראל. והאמצעים הללו מתהדקים תוך קריאה לציבור להגביר עירנות.

הרצאה פומבית אחרונה

מאת **ישעיהו בן אהרן**

תל־אביב, בית ציוני אמריקה.
יום ב' 4.1.88

הדרמה של האנושות במאה ה־20

מבחנים, כשלונות וסיכויים.

ההרצאה מתחילה בשעה 20.30

כרטיסים במקום, נא לדייק.

נמשכת ההמתנה לשנת העסקים הבאה

● בבורסה תולים תקוות להתעוררות חיובית בינואר עקב פתיחות מבצעי הפצה והנחה בקרנות הנאמנות של הבנקים הגדולים. ● נמשכות ההצהרות הממשלתיות כנגד ביצוע פיחות בקרוב במשק. בשוק ההון ממשיכים להטיל ספקות בהצהרות אלה. ● בימים האחרונים הצטמצם מחזור העיסקאות בבורסה. ● מקורבי קונצרן כלל ממשיכים לדבוק בפרשנות שהבורסה תתעורר בקרוב והראיה לכך הינה הגדלת פרופורצית המניות של הקונצרן בתקופה האחרונה. ● נמשכת הרגיעה בשוק השחור ובאפיקים הדולריים, עיקר העיסקאות בשוק השחור מתבצעות במטבעות האירופאיים. ● סיכומים ראשונים של 1987 מגלים כי המשקיעים במניות הרוויחו כ־5% תשואה ריאלית בלבד, בקרנות הנאמנות עמדה התשואה הריאלית הממוצעת על כ־8% לערך, שער הדולר היציג בתחילת 1987 עמד על 1.64 ובסופה תוסף הדולר ושערו היציג עומד על 1.54 לערך. שיא התשואה השלילית במהלך 1987 במניות הרשימה המקבילה.

מאת שמואל רוזנבלום

שוק המניות ממשיך לפעול בצורה באופק תוך שינויי שער קלים ונפח עיסקאות בינוני מצומצם. נראה שכל פעילי השוק כולל הגורמים המוסדיים מצפים בעמודות המתנה לתאריך הגואל של ינואר 1988. משום מה נתפס תאריך זה כמעין יעד שבו יתחיל שינוי בורסאי חיובי עקב סיבות כלכליות ואחרות. באחרונה הודיעו מנהלי קרנות הנאמנות הגדולות על פתיחות במבצעי הפצה בתחילת ינואר. בבורסה המחפשת אופטימיות, מטמטים במבצעי הקרנות כזריקת עידוד בדוחה. ראוי להזכיר כי לא תמיד היו מבצעי ההפצה בקרנות הנאמנות "סיבה לכסיבה" בורסאית אלה דווקא ההיפך הגמור. צבירת הכספים בעבר בקרנות לא שימשה למנהלי הקרנות כאמתלא או כסיבה רצינית לפעילות יתר בשוק המניות. יש לקוות כי בינואר, במידה ומבצעי ההפצה יזכו להצלחה ברורה, האקטיביות הפעילות של הקרנות תהיה שונה בעיקר עקב רמת מחירים אטרקטיבית במניות רבות.

מניות איכות – תשואה מתחילת 1987

לפניכם דוגמאות למספר ני"ע המוגדרים בבורסה כמניות סבירות ואף למעלה מכך, בעלות סחירות גבוהה ואשר חלקם מצויות בתיקי ההשקעות המוסדיים. בחלק מהחברות התשואה היא ממועד הנפקתם בבורסה במהלך 1987.

1. אינטרגמא -55.2% 2. קריסטל -11.7% 3. כלכלית לירושלים -29.2%, כלכלית אופציה -56.5% 4. דוגבין -15.5% 5. רובק -20% 6. עמק -36.1% 7. תאת 5 -39% 8. אי.פי. -16.5% 9. אגן -11% 10. סבע -1.5% 11. פריקלאס -9% 12. כבלי ציון 5 -42%.

עיון ברשימה חלקית זו מלמד כי במניות הבות נרשמה תשואה שלילית חדה, בהנחה שקצב האינפלאציה השנתי עמד על כ־17% בחישוב שנתי. גם במניות אחרות ברשימה זו נרשמה תשואה שלילית אם כי פחות חדה. ראוי לציין שרשימה זו מקרית בלבד ויש מניות רבות נוספות במצב זה.

רשימה מקבילה – תשואות שליליות

נתון מעניין נוסף בתשואות מגלה כי במניות הרשימה המקבילה בולטת תשואה שלילית חדה ביותר. במסגרת הרשימה המקבילה ניתן למצוא מניות בודדות בלבד שהניבו תשואה ריאלית כאפיק, קופל, אקסאס, ברטון ומלט. יתר מניות הרשימה המקבילה, מעטים, ביצוע על כתר התשואה השלילית ביותר. בלטו במיוחד מניות שהונפקו במהלך 1987 שגרמו הפסדי עתק למחזיקים בהן, דוגמאות לכך נראו בי.ס.קל 43%, תבל 49%, נבי הדר 44%, רקפ 54%, משאבות סלע 36%, אלדן כק 22%. על רקע כשלונן המהדהד של ההנפקות הרשומות בלכה תשואה חיובית גאה ביותר במניות אורדע-פרינט 40%. ראוי להבהיר כי לנתוני התשואה השלילית יש להוסיף את קצב האינפלציה ואז תתקבל תמונה עגומה עוד יותר. [illegible] במהלך 1987 היה סקטור הנפט במקום הראשון בתשואה הבורסאית ועד חודש מאי הופיע סקטור הנפט בתשואה שיא ממוצעת של 83% לערך שמשמעותה הריאלית היתה כ־73% לערך. במהלך החודשים האחרונים בשוק מניות הנפט התשואה הריאלית נמחקה לחלוטין תוך רישום תשואה שלילית גבוהה. בלטה תשואה שלילית חדה במיוחד במגן חיפושי נפט 33.7%, מגן 5 34%, דלק נפט 1 26%, דלק נפט 5 28%. הגרועה לעשות דלק נפט אופציה 53%. במניות אלה מדובר בסיכויי תשואה של מאות אחוזים לשלילה בתוך מספר חודשים בלבד. נראה שהתקוות למציאת נפט שנגוזו במהירות הביאו להפסדי עתק למחזיקי מניות הנפט. לצורך ההמחשה נוכל לראות שהמחזיקים בדלק נפט אופציה הפסידו בשנה החולפת כ־70% מכספם.

איסוף סחורה מתמשך במניות רבות

במהלך החודשים האחרונים ניתן להבחין במגמת איסוף סחורה מתמשכת במניות רבות. סיבות האיסוף נובעות מהיבטים כלכליים כגון רמת מחירים אטרקטיבית, ציפיות לשיפור ניכר ברווחיות. סיבות אחרות הקיימות לאיסוף סחורה הינם רמת סחירות נמוכה ובתוצאה מכך סיבה לביצוע פרוייקט בורסאי, מאבקי שליטה, שיפור זמני במצב החברה הצפוי בעיסקה חד פעמית או שיפור מאזני בתוצאה ממכירת נכס מקרקעין וכדומה. להלן רשימה חלקית של ני"ע בהם מתנהלת פעילות איסוף סחורה – קרדן, דנבאר, קונסורטיום, נבי הדר, אגרין, ברוך לוזרוה, חירון, אינטרגמא 5, כלכלית לירושלים, פריקלאס, בולוס, מלונות דן, ניקוב, חיל, יעג"א, נאות אביב, לוינשטיין, קיסריה, מיטגאה, אבאב, חמן, פולק. ניתן להניח כי במידה וירשם אכן שיפור מסויים בבורסה בתחילת 1988 עשויות מניות אלה ונוספות להפגין ביצועי בורסה מרשימים עקב האיסוף וההצטברות במספר בהן מצד בעלי עניין ומנהלי תיקים.

שינויי שער במסחר – מגמה מעורבת במניות לירידות

ירידות שערים של כחצי אחוז לערך נרשמו במניות הבנקים שבהסדר. נראה שחלה הפוגה קלה בהשפעת פיחות קרוב, בצירוף חולשתו של הדולר בשווקים העולמיים, סיבות אלה גרמו להצעים בבנקאיות. במניות המשמנים נרשמה ירידה משוקללת קלה של 0.2% בלבד. במניות ההפושיות נרשמו תנודות קלות יחסית, בלטו שינויי שער חיים במניות יעגא 10%+, סחה אכבבטפ 5 8.5%+, ברטון 5 10%+, דנבאר 1 10%+, קונסורטיום 1 5%+. ירידות חזקות הופיעו ביעקור 1 בוכרים בלבד, לוינשטיין 1 6.4%-, ציקלון 5.4%-, חירון 5 4%-. פעילות ערה נמשכת זה השבוע השני ברציפות בכתב האופציה של כלל אלקטרוניקה ושערו עלה אתמול ב־8.7%.

הנפקות מתוכננות

[illegible] – הרווח הנקי לחודשים אפריל-ספטמבר 1987 הסתכם ב־749 אלפי שקלים.

אורגד – הוגשה בקשה להנפקת זכויות בהיקף של כ־4 מיליון דולר.

[illegible] – החברה לחודשים אפריל-ספטמבר [illegible] אלפי שקלים.

דלתא גליל – החברה הגישה לבורסה [illegible]

שערי המניות

בנקים מסחריים
שאינם בהסדר ההצמדה
[illegible]
בהסדר הצמדה ל־88
[illegible]
בהסדר הצמדה ל־89
[illegible]

בנקים למשכנתאות
[illegible]

מוסדות מימון
[illegible]

ביטוח
[illegible]

מסחר ושרותים
מסחר
[illegible]
שרותים
[illegible]
מלונות ושרותי תיירות
[illegible]
מחשבים ושרותי מחשב
[illegible]

מקרקעין ופיתוח
נדל"ן בינוי ופיתוח
[illegible]
חקלאות
[illegible]

תעשייה
מזון וטבק
[illegible]
טקסטיל והלבשה
[illegible]
מתכת ומוצריה
[illegible]
תעשיל אלקטרוניקה ואופטיקה
[illegible]
מוצרי בניה
[illegible]
כימיה, גומי ופלסטיק
[illegible]
עץ ומוצריו,נייר ודפוס
[illegible]
תעשיות שונות
[illegible]
השקעות תעשיה
[illegible]

חברות להשקעה
השקעה ואחזקות
[illegible]

נסחרות במט"ח
[illegible]

רשימה מקבילה
בנקים ל משכנתא'
[illegible]
שרותים
[illegible]
מלונאות ושרותי תיירות
[illegible]
מחשב ושרותי מחשב
[illegible]
נדלן בינוי ופתוח
[illegible]
השקעה בתעשיה
[illegible]
חברות השקעה
[illegible]
חקלאות
[illegible]
מזון ומבק
[illegible]
טקסטיל והלבשה
[illegible]
חיפושי נפט
[illegible]
מתכת ומוצריה
[illegible]
מוצרי בניה
[illegible]
מוצרים כימיים,גומי ופלסטיק
[illegible]
עץ,מוצריו,נייר ודפוס
[illegible]
תעשיות שונות
[illegible]

משתנים
[illegible]

שערי מטבע חוץ ביום 30.12.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.005	1.50	1.57	1.50	1.57	1.50	1.57	1.5511	1.5511	1.5319	1.5511	1.5324	1.5517	1.5416
1 מארק גרמני	-0.002	0.94	0.98	0.94	0.99	0.96	0.99	0.9713	0.9735	0.9601	0.9721	0.9610	0.9731	0.9644
1 ליש"ט	-0.012	2.77	2.90	2.80	2.95	2.79	2.95	2.8726	2.8726	2.8456	2.8811	2.8457	2.8815	2.8534
1 פרנק צרפתי	—	0.27	0.29	0.27	0.29	0.27	0.29	0.2866	0.2866	0.2828	0.2863	0.2831	0.2860	0.2848
100 ינים יפאניים	-0.002	1.21	1.27	1.22	1.27	1.22	1.28	1.2554	1.2554	1.2379	1.2534	1.2423	1.2579	1.2467
1 גולדן הולנדי	-0.001	0.83	0.87	0.84	0.88	0.83	0.88	0.8632	0.8632	0.8539	0.8646	0.8532	0.8639	0.8572
1 פרנק שוויצרי	-0.008	1.16	1.21	1.16	1.22	1.16	1.22	1.1987	1.1987	1.1857	1.2005	1.1856	1.2005	1.1930
1 כתר שוודי	—	0.26	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2655	0.2655	0.2623	0.2656	0.2620	0.2653	0.2634
1 כתר נורבגי	—	0.24	0.25	0.24	0.25	0.23	0.25	0.2470	0.2470	0.2435	0.2466	0.2436	0.2468	0.2454
1 כתר דני	-0.001	0.24	0.25	0.24	0.26	0.24	0.26	0.2518	0.2518	0.2456	0.2517	0.2486	0.2519	0.2500
1 מארק פיני	—	0.38	0.39	0.38	0.40	0.37	0.40	0.3897	0.3897	0.3847	0.3895	0.3846	0.3894	0.3871
1 דולר קנדי	+0.003	1.15	1.20	1.15	1.21	1.15	1.21	1.1746	1.1895	1.1734	1.1881	1.1751	1.1899	1.1811
1 דולר אוסטרלי	-0.001	1.04	1.14	1.06	1.14	1.07	1.14	1.1022	1.1160	1.1025	1.1162	1.1015	1.1141	1.1096
1 ראנד דרא"פ	-0.002	0.52	0.62	0.48	0.80	0.50	0.70	0.7935	0.8035	0.7940	0.8029	0.7948	0.8048	0.7980
10 פרנקים בלגיים	-0.001	0.45	0.47	0.44	0.47	0.44	0.47	0.4559	0.4616	0.4586	0.4645	0.4585	0.4645	0.4607
10 שילינגים אוסטריים	-0.004	1.33	1.39	1.34	1.40	1.34	1.40	1.3606	1.3777	1.3611	1.3784	1.3639	1.3811	1.3692
1000 לירטות איטלקיות	-0.002	1.27	1.34	1.28	1.36	1.27	1.36	1.3004	1.3167	1.3026	1.3198	1.2997	1.3161	1.3078
1 "סלי" (ECU)	-0.005	—	—	—	—	—	—	1.9746	1.9994	1.9753	2.0035	—	—	1.9876
1 דינר ירדני	+0.014	4.23	4.49	4.34	4.62	4.28	4.57	—	—	—	—	—	—	4.5276
10 לירות לבנוניות	—	—	—	0.08	0.09	0.02	0.05	—	—	—	—	—	—	0.0553
1 לירה מצרית	+0.002	0.66	0.70	0.62	0.66	0.66	0.72	—	—	—	—	—	—	0.7091

הלוח הכללי

דירות ובתים
[illegible]

עסקים
[illegible]

הצעות עבודה
[illegible]

פוליש וניקיון
[illegible]

שרותים
[illegible]

הכרזות
[illegible]

ירושלים
[illegible]

ריפוי והרזיה
[illegible]

מכירות
[illegible]

רהיטים
[illegible]

מקררים
[illegible]

וידיאו טייפ
[illegible]

מכונות כתיבה
[illegible]

הלוואות
[illegible]

ריפוי והרזיה
[illegible]

מכוניות
[illegible]

אירוע השנה

שנת הלביא

האירוע הכלכלי רב ההשפעה של השנה היה, ללא ספק, ההחלטה על סגירת פרוייקט הלביא.

האיש שעבר בצרבה של ההחלטה הוא שר הבטחון יצחק רבין, ובכך הפך עצמו לאיש השנה בכלכלת ישראל.

באביב 1987 האמינו מעטים כי הממשלה שלא הצליחה לקבל החלטה על סגירת מפעל מטעי בית שמש, תקבל החלטה על סגירת הלביא. עובדי התעשייה האווירית חשפו את משקלם האלקטורלי והבהירו כי מי שלא יתמוך בהם ישלם מחיר פוליטי כבד. פרטו על ניבים של גאוה ציונית ואיימו בזירה. גם כלכלנים גויסו למאבק עובדי התעשייה האווירית להבקך הפרויקט היקר. שר הכלכלה נפגש עם אנשי התעשייה האווירית והסבירו הבטחות. בצד המטנגיה היו גם נימוקי אבת כבוד ביטחוני בעד המשך הפרוייקט.

בסוף קיץ 1987 החליטה הממשלה על סגירת הלביא על חוד קולה של שרת הבריאות הבוכה. אין כמעט אדם בישראל שלא כאב את ההחלטה הזו.

מי שנשא באחריות ההחלטה והוביל את המהלך היה שר הבטחון, בעזר ברמטכ"ל דן שומרון ובאלופי המטכ"ל. השיקול המרכזי שהנחה את רבין היה שמירה על רמת הצבא הבטחת יכולתו לעמוד במשימות הבטחון, אך הוא השיג שני השגים נוספים. הראשון, המשך פרוייקט הלביא היה פוגע ברמת המחקר והפיתוח, במיוחד בתעשיות האלקטרוניקה, ואילו סגירתו מנעה פגיעה כזו.

השני, המשך הפרוייקט היה פורץ את מסגרת התקציב וכל השגי היציבות היו יורדים לטמיון, ועמם גם הסיכוי לצמיחה ולשיפור מאזן התשלומים.

ההחלטה על הפסקת הלביא היתה ראשיתה של דרמה, כשעובדי התעשייה האווירית עורכים את ההפגנות הגדולות של עובדים שנראו בארץ בשנים האחרונות. אולם לשבחה של התעשיה האווירית, לשבחו של מנכ"ל התעשייה האווירית משה קרת, של הסמנכ"ל לכוח אדם אביגדור קפלן ושל עובדי התעשייה האווירית עצמה, אחרי ההפגנות החליטה התעשייה האווירית לבצע רה־ארגון מקיף, שבמהלכו כבר פרשו ברצון יותר מאלפיים עובדים, ועוד כאלף מיועדים לפרוש בקרוב.

סגירת הלביא סימנה פתיחת פרק חדש במערכת יחסי עבודה בתעשייה, שבו שום עובד ושום מפעל אינם חסינים מפני פיטורים וסגירה.

סגירת הלביא היא ללא ספק האירוע בעל ההשפעה הגדולה ביותר על כלכלת ישראל. הצעת התקציב ל־1988 מבהירה מעל כל צל של ספק כיצד היה נראה התקציב, כיצד היה נראה שוק ההון מה היה קורה לשיעור האינפלציה לולא ההחלטה.

מוריה אבנימלך

עובדי התעשיה האווירית מפגינים נגד סגירת ה„לביא"

אינדיקטורים כלכליים

1987 – ניצני צמיחה

כיצד נראית השנה החולפת מבחינה כלכלית? מנתונים שאספה רות לובנסל, הסמנכ"ל לכלכלה במשרד האוצר עולה התמונה הבאה וצריך לציין שהנתונים אינם סופיים והם מסתמכים על אינדיקטורים חלקיים בלבד:

צמיחה:
ניתן בהחלט לומר כי השנה נראים סימנים ראשונים לחידוש הצמיחה במשק. התוצר המקומי הגולמי גדל השנה בארבעה וחצי אחוזים, בהשוואה לגידול ממוצע של כשני אחוזים בשנים הקודמות. הגידול בתוצר של הסקטור העיסקי היה גדול עוד יותר והסתכם בלמעלה מחמישה וחצי אחוזים. הסיבה העיקרית לגידול בתוצר נובעת מהעליה בפיריון שנרשמה בסקטורים שונים במשק.

אבטלה:
כתוצאה מהגידול בפעילות הכלכלית ירד שיעור הבלתי מועסקים במשק באחוז (נקודה) אחד, לרמה של כשישה אחוזים בממוצע שנתי. הנתונים המעודכנים מראים כי במחצית השניה של השנה מסתמנת מגמה מחודשת של עליה בשיעור המובטלים.

השקעות:
השנה מסתמן גידול בהשקעות בענפי המשק. מגמת הגידול בולטת במיוחד בהשקעות בבניה ובציוד. כמו במקרה של האבטלה, גם כאן מתחיל להסתמן לקראת סוף השנה שינוי במגמה וירידה בהשקעות.

תקציב המדינה:
השנה נרשם גידול בצד ההוצאות בתקציב, מעבר למתוכנן. העליות הבולטות בהוצאות ירשמו בסעיפי הסובסידיות, אי מימוש החלטות הממשלה בתחומי החינוך והבריאות, ביטוח שער הסיוע להתיישבות.

הגידול בהוצאות הממשלה יכוסה השנה על ידי הגידול הרב שנרשם בהכנסות ממיסים. העליה בגביית המיסים נובעת ברובה מהעליה שנרשמה השנה בשכר הריאלי ובצריכה הפרטית.

צריכה פרטית:
הצריכה הפרטית ממשיכה לגדול גם השנה, אם כי בשיעור קטן בהרבה מזה שנרשם בשנה שעברה. סך הגידול בצריכה יסתכם השנה בכשישה אחוזים. עליה גדולה במיוחד נרשמה בצריכת מוצרים בני קיימא ובנסיעות לחו"ל.

אינפלציה:
שיעור עליית המחירים יהיה השנה נמוך במקצת מזה של השנה שעברה ויסתכם בכשישה עשר אחוזים. שיעור זה עדיין גבוה בהרבה מהמקובל בארצות המערב.

צריכה ציבורית:
בניגוד לשנה שעברה, תירשם השנה עליה בצריכה הציבורית המקומית. העליה בצריכה הציבורית תהיה בהיקף של באחוז אחד.

השכר הריאלי:
גם השנה נמשכה מגמת העליה בשכר שעלה נומינלית בכשלושים אחוזים. במונחים ריאליים תיסתכם השנה עליית השכר בכתשעה אחוזים.

מאזן התשלומים:
גם היבוא וגם היצוא גדלו השנה בשיעורים ניכרים. העליה ביבוא הסתכמה בכתשעה אחוזים ואילו היצוא גדל בכעשרה אחוזים. כתוצאה משינויים אלה יגדל השנה הגירעון האזרחי במאזן התשלומים בכשלוש מאות מיליון דולר.

יתרות מטבע חוץ:
למרות הגידול הצפוי בגירעון האזרחי יגדלו השנה יתרות מטבע החוץ של ישראל בכמיליארד ומאה מיליון דולר. בעקבות זאת החוב החוץ של המדינה צפויה ירידה קלה.

אמנון אסד

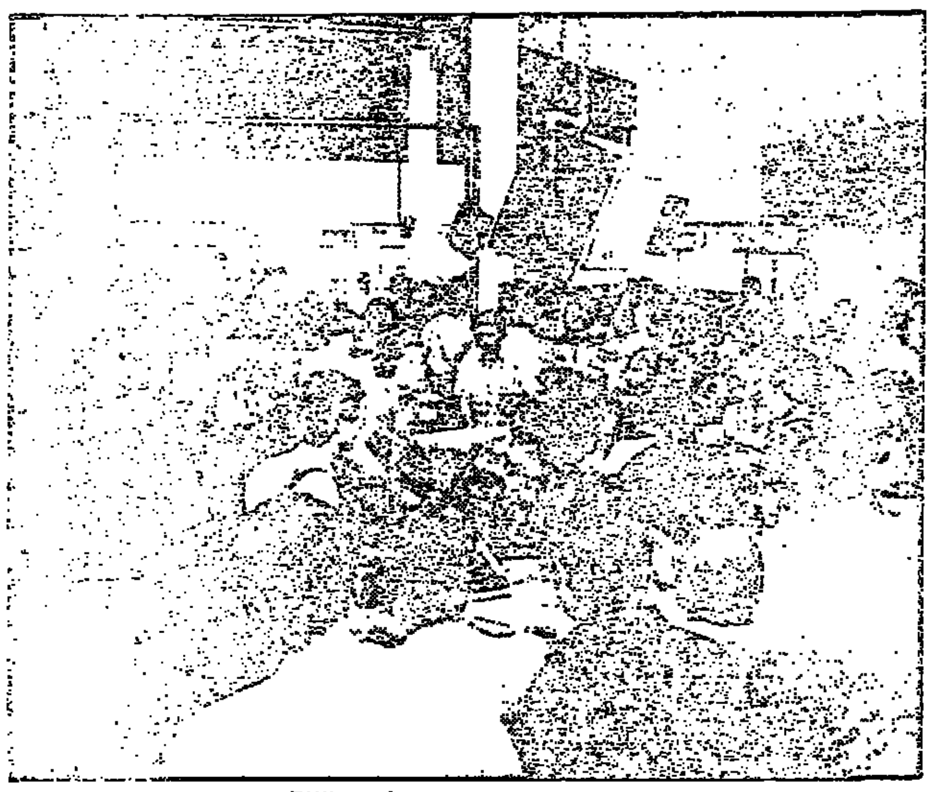

הבורסה לני"ע בת"א – עולים יורדים

בנקים

שנה מצוינת למערכת הבנקאית

1987 תיזכר כשנה טובה למערכת הבנקאות הישראלית, על כל שלוחותיה, לאחר 5 שנים רצופות של תוצאות עסקיות לא מהמניאות.

רווחי המערכת הבנקאית כולה ב־1987 יגיעו בכל הנראה לכ־400 מיליון ש"ח נטו, לאחר מס, לעומת 29 מיליון ש"ח בכל שנת 1986.

בנק הפועלים ובנק לאומי ירשמו כ־70% מהרווח ויתר מתחלק בין בנק דיסקונט (כ־15%), הבנק הבינלאומי (כ־10%) ובנק המזרחי.

ההון העצמי של הבנקים יגיע בסוף דצמבר השנה לסכום של כ־3 מיליארד דולר, לעומת הירידה בהיקף ההון העצמי שהיתה ב־1986. כתוצאה מכך יהיה היחס בין ההון העצמי למאזן של כל הקבוצות הבנקאיות טוב יותר מבעבר וינוע בין 6%־7%. כך גם באשר לתשואה על ההון העצמי שתגיע ל־9%־10% בכל המערכת.

1987 תיזכר בשנת המגזר העסקי [illegible], כי נרשם גידול רב ובכך היה המרווח הבנקאי הגבוה ביותר שהלך וירד לקראת סוף השנה. מרווחים אלה הם שאיפשרו את הרווחים הגבוהים יחסית לעבר.

שנת 1987 מאופיינת על ידי פעילות אגרסיבית בפיתוח כלים בנקאיים חדשים בתחומי האשראי וההשקעות, כשעיקר המאמץ מופנה אל הלקוח הקטן והבינוני. הבנקים הדהו השנה אל הציבור – מתן אשראי בתנאים נוחים יחסית לתקופות ארוכות, כשהם מגייסים מקורות, בין היתר ממכירת נכסים שאינם נכסים רווחים ואחרים שאינם בתחום הבנקאי הישיר.

הסכומים שהפרישו הבנקים לחובות מסופקים והסכומים שאבדו כתוצאה בחובות אבודים בעקבות כשלונות עסקים של לקוחות גדולים ובעיקר בוסיים, יהיו עדיין משמעותיים ביותר וקרוב לוודאי בסדרי גודל של השנה החולפת.

מאיר הרמור

בורסה

המניות איכזבו, אגרות החוב הפתיעו

שני התהליכים בולטים איפיינו את הבורסה השנה: התהליך הראשון של עליות שערי המניות בשליש הראשון של השנה, כאשר מדד המניות ההופעתיות הגיע ל־170 נקודות ואחריו הירידה המתמשכת, שהואצה כלפי מטה בשבוע השלישי של אוקטובר, בעקבות משבר הבורסות הכלל עולמי. אלא, שבניגוד להתאוששות בעולם הרחב, מסרבת הבורסה בישראל להתאושש, ותהליך השחיקה, תוך תיקונים קטנים, בשערי המניות נמשך עד סוף השנה.

השחקנים הראשיים בבורסה הם עדיין קרנות הנאמנות שבשליטת הקבוצות הבנקאיות, המכתיבות את מגמת השוק.

המפתיע היא, התשואה על אגרות החוב הטובות, הממשלתיות, הקונצרניות והאחרות שהניבו תשואה העולה על התשואה של רוב רובן של המניות, זאת כאשר הסיכון בהן קטן לאין שיעור מזה של ההשקעה במניות.

במהלך השנה הנהיגה הבורסה כמה חידושים: המשתנים והרשימה המקבילה. הנהגת מסחר הדעדרי רציף יצרה ציפיות אך בסופו של ענין איכזבה ובשל כך עשויים כבר בראשית השנה הבאה לחול שינויים בסדרי המסחר בבורסה. הרשימה המקבילה, או רשימה ב', יצרה אפשרויות כניסה לבורסה של חברות שעד כה לא עמדו בקריטריונים המחמירים של הרשימה הראשית, והאפשרות להעביר מרשימה לרשימה נתונה בידי הבורסה מכשיר חדש שתועלתו כבר הוכחה.

אף כי המניות ההופעתיות איכזבו, הרי היו מגזרים שהניבו תשואה נאה ובראשם המניות שאינם בהסדר, ההסדרות להשקעה והבנקים להשכנתאות, מאכזבים. במיוחד היו החברות הנמנות עם מגזר הביטוח, המחשבים והשרות.

ראויים לציון ממדי גיוס ההון בבורסה על כל סוגיו שגדל ביותר מ־50% לעומת השנה הקודמת, כאשר עיקר הגידול נרשם ליקוט המניות – פי שלושה ויותר מאשר בשנה הקודמת. למרות הירידה בנפח העסקאות היומי חל בשנה זו גידול של יותר ממאה אחוז בנפח העסקות במניות ובאופציות; באג"ח היה הגידול מתון – כ־25%.

ערך השוק של ניירות הערך הרשומים בבורסה גדל במהלך השנה והגיע לכ־35 מיליארד ש"ח בסוף השנה. שווי השוק של המניות ההופעתיות שהגיע לשיאו בפברואר – יותר מ־10 מיליארד ש"ח – ירד ובסוף השנה יגיע ערכן של מניות אלה לכ־8 מיליארד ש"ח. ערכן של מניות הבנקים שבהסדר עלה בהתחלה בראשית השנה, כך גם ערכן של אגרות החוב שעמד על כ־9.5 מיליארד ש"ח בראשית השנה ובסופה על יותר מ־15 מיליארד ש"ח.

1988 אומרים מביני דבר, תהיה טובה למשקיעים במניות ובזהירות נוספים, לפחות בתחילתה, שכן הם מדגישים, ברמות הסיכון הקיימות, ההשקעה כדאית. ליתר בטחון הם מציעים להשקיע בנכסים סולידיים, בשלים אחרות באמצעות קרנות נאמנות מהבהוה.

מאיר הרמור

אבטלה בפתח — פועלים מפגינים נגד סגירת מפעל שחון טכסטיל

תעשייה

שנה קשה לתעשיה וליצוא

שנת 1987 היתה שנה קשה מבחינתה של התעשיה המקומית ובמיוחד של זו המיצאת לגוש הדולר. התעשיינים המשיכו וטענו כבעבר, על שחיקה חדה ביותר ברווחיות היצוא, על גידול ביבוא ועל הזנחה מתמשכת מצד גורמי ממשלה של המגזר היצרני המקומי לטובת יבוא וענפי השירותים למיניהם.

1987 היתה מבחינת התעשיינים שנה לא מוצלחת של קצב צמיחה איטי, אם בכלל ובמקביל, גידול בפער במאזן התשלומים. לדברי ראשי התעשיה במדיניות הכלכלית הנהוגה המיצבת את האינפלציה ברמה שנתית של 15% עד 20% בשנה, תוך שחיקת כדאיות היצוא וכושר התחרות של התעשיה המקומית, לא ניתן יהיה לצמוח כך בקצב כזה שהיצוא יוכל להדביק את הגידול החד בקצב היבוא.

ב־1987 המשיכו התעשיינים ותבעו גיבוש תכנית אסטרטגית לענף. מדובר בשילוב כמה תכניות ברמה המפעלית ותכניות ברמה המקרו־כלכלית, שיגבשו מדיניות תעשייתית ברורה. התכניות הללו חיוניות במיוחד, אומרים התעשינים, לקראת השיפתה של התעשיה בפני השוק המשותף בינואר 1988.

ההתפתחויות בענפי התעשייה השונים בשנתים ובעיקר בשנה האחרונה, אינן אחידות וישנם פערים גדולים בין ענפים ומגזרים בתעשיה. ענפים כמו טקסטיל, הלבשה, מזון, מכונות ונייר, הגדילו את היקפי המכירות בעיקר לשוק המקומי, בעוד בענפים כמו מתכת ואלקטרוניקה נמשך המצב הקשה. הסיבות למצב הקשה הן ירידה בהיקפי המכירות לשוק המקומי, בעיקר למערכת הבטחון וקיטון בהכנסות כתוצאה ממכירות לגוש הדולר.

התעשיינים מעריכים, כי הגידול בייצור התעשייתי בשנת 1987 לא יעלה על 3.5% עד 4% כפי שהיה אשתקד וכפי שהיה בממוצע שנתי בכעשור האחרון.

לדברי ראשי התעשיינים התנהגות היצוא התעשייתי מורה גם היא על שינויים בהרכב הענפי. ענפי המתכת והאלקטרוניקה שוב חדלו להיות ענפים התורמים את רוב התוספת ליצוא התעשייתי. ב־1987, אומרים התעשיינים, תהיה ירידה ריאלית ביצוא ענפים אלה כאשר כבר ב־1986 היתה בהם בלימה בגידול ביצוא למעט היצוא של התעשייה האוירית.

בענפים אחרים יש גידול ביצוא אך לא בקצב הגידול הריאלי, כפי שהיה בעבר בענפי המתכת והאלקטרוניקה. ענפי הגומי והפלסטיקה והטקסטיל רשמו גידול מרשים ביצוא, אך לדברי התעשיינים אין בכך כדי ללמד על צמיחה של ממש ביצוא התעשייתי.

גידול ניכר נרשם השנה ביצוא מזון, כימיקלים וטקסטיל, אך להערכת ראשי התעשיינים עיקר הגידול הוא בדולרים שוטפים והגידול הריאלי קטן הרבה יותר. הגידול בדולרים שוטפים בשעור של כ־14% בקירוב בהתאוששות ברמת המחירים בחו"ל בענפים אלה כתוצאה מההלסות הדולר.

לדברי התעשיינים רווחיות היצוא עדיין עומדת על רמה נמוכה מדי והיא תוצאה של המדיניות הנקוטה בידי הממשלה. התעשיינים מזהירים, כי המשך "כיבוש" האינפלציה ושמירה על שער חליפין מוקפא, מסכנים את היצוא. למצב הזה של העדר רווחיות ביצוא ושחיקה מתמשכת, אומרים התעשיינים, עלולות להיות השפעות לטווח הבינוני והארוך על התפתחות היצוא.

דני גוב

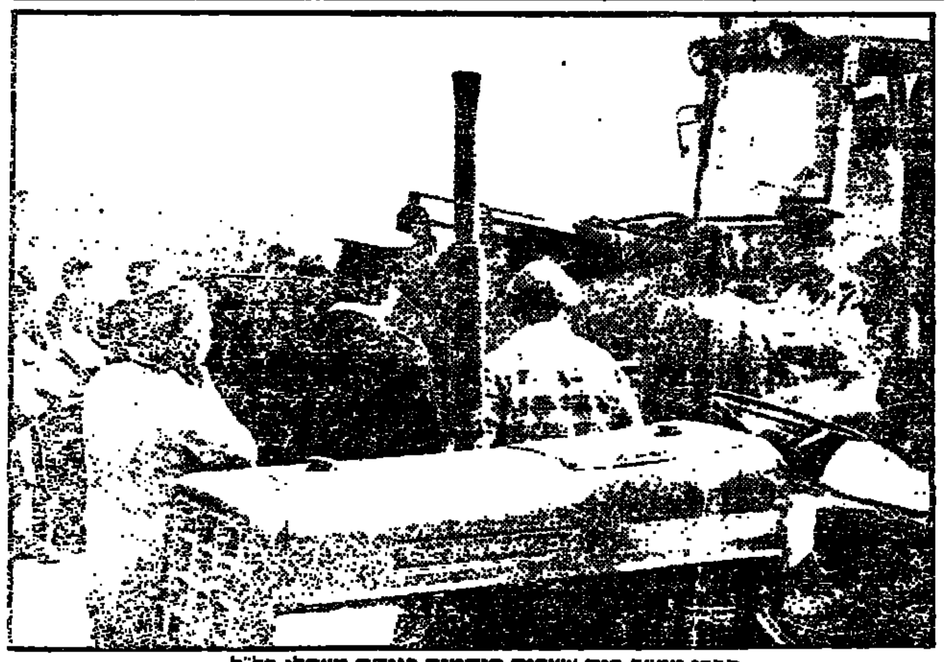

חברי מושב בית שערים חוסמים כניסת מעקלי בל"ל

נדל"ן

המחסור בדירות הגביר הביקוש

השנה החולפת תזכר כשנה מוצלחת למדי מבחינת מוכרי דירות חדשות הידות יד שניה במחירים גבוהים יחסית. 1987 הצטיינה בפעילות ערה למדי בתחום העברת דירות מיד ליד ורכישת דירות בסקטור הפרטי, אך מאידך היתה דלה בפרויקטים גדולים, ציבוריים ואחרים. למרות שי־1987 נחשבת לשנה טובה, מאחר ולא חל בה קיטון במספר העיסקות, בכל זאת רשמו החברות הגדולות ירידה של כ־15% בהיקף המכירות. כל 9 החברות הגדולות בענף מכרו בתקופת ינואר־דצמבר השנה 3840 דירות.

השנה החולפת אופינה בכבה מגמות, שהכביעו את חותמתן על שוק הנדל"ן המקומי. כאמור נרשם ביקוש ער לדירות, דווקא באזורי יוקרה כמו שכונות יקרות שונות, בעיקר ברחבי תל אביב. יש לציין עם זה, כי השנה מכרו החברות פחות דירות מאשר ב־1986 במהלכה נמכרו 4340 דירות ועוד לפחות מב־1985 בה נמכרו 4660 דירות.

בנוסף לביקוש לדירות הסתמן השנה ביקוש מוגבר למגרשים למטרי בניה ובאלה אף נרשם מחסור מסוים. השנה היתה בבחינת שנה טובה למוכרי ומשכירי שטחי מסחרים והשנה אופיינה בביקוש ער לשטחי משרדים באזורים שונים בעיקר בכרך הגדול תל אביב. היא הצטיינה בביקוש רב לשטחים במסחריים והשבה תנופה הדה בתחום התכנון מרכזים מסחריים בסגנון הקניון האמריקני, כמעט בכל עיר בארץ.

מספר התחלות הבניה השנה היה מוערבובים בעשור האחרון בין 17 ל־20 אלף ההתחלות הדשות בלבד. במקביל חל גם קיטון במספר גמר התחלות הבניה וגם כאן הנתון הוא כ־20 אלף בלבד. מחירי הדירות עלו בעשור בממוצע של קרוב ל־30% באזורים "הטובים" של תל אביב, אך גם בשאר אזורי הארץ נרשמו עליות, אם כי בשעורים נמוכים יותר. בכפרים הנמוך של התחלות הבניה, הביקוש הער מצד משקיעים זרים לנכסי נדל"ן בישראל והמגמה החדשה של בריחה מהפריפריה למרכז העיר הגדולה, הקפיצו את המחירים והפכו את הענף ב־1987 לעדני לבדי.

אי אפשר להתעלם מהאירוע המרכזי של השנה בענף הבניה והוא הקמת חברת הבנ המשותפת ל"סולל בונה" ו"שיכון עובדים", המיועדת להבריא למעשה את סולל בונה ולהחזיר אותה לפסים של רווחיות. חברת בניה גדולה אחרת, שעברה זה ארגון היא "רסקו", שבל אחריה הוכנסו לבה שמיכבר בענף "רסקו" ב"י שיה בעצב גדול סגור של כר אתר במסגרת הלואה והיכון בנקאי בשעל החברה נאסר להעביר כספים מאתר לאתר.

בענף מעריכים כי 1988 תהיה גם היא שנה ערה מבחינת רכישת הנדל"ן, אך דלה ביותר מבחינת פרויקטים גדולים. המשבר הכלכלי בעולם והמדיניות התקציבית הריסנית של הממשלה והעדר תקציבים ציבוריים, ימשיכו את מגמת הקפאון בבניה הציבורית הגדולה, בכך הפרטי ימשיך המחסור בשטחים ובדירות להספיק להוות, בנוסף לעליות מחירים ושיב ימשיכו להוביל הפרויקטים היוקרתיים.

[illegible]

שנת 1987 במסחר ובעסקים לא היתה אחידה. במחצית הראשונה נמשכה „חגיגת הקניות" משנת 1986 ואילו במחצית השניה התייצבו הקניות על רמה נמוכה יותר.

חקלאות

יבולים טובים רווחיות ירודה

שנת 1987 בחקלאות היתה שנת יבולים טובה בגידולים השונים, אולם הרווחיות היתה ירודה למדי. היתה זו שנה ברוכת גשמים אשר הרוו את האדמה ותרמו, במידת מה, להעשרת מי התהום של ישראל. הגשמים גם תרמו ליבולים גבוהים לכדי בשדות הפלחה. יבול החיטה השנה היה גדול, אולם התמורה לחקלאים – לאחר מו"מ ממושך עם משרד האוצר – לא היתה גבוהה. היבולים הגבוהים איפיינו את מרבית הענפים החקלאיים.

התפוקה הכוללת של החקלאות היתה 2.5 מיליון דולר. יצוא התוצרת החקלאית הטריה כגון: ירקות, פירות, הדרים, פרחים, תבלינים ועוד נע בין 500 ל־550 מיליון דולר.

היתה אספקה שוטפת ורציפה של ירקות ופירות לשוק המקומי במחירים סבירים ולעתים אף נמוכים, אשר תרמו להורדת מדד המחירים והשהו את תשלום תוספת היוקר לשכירים במשק לכמה חודשים, דבר זה חסך למעסיקים סכומי כסף גדולים בהוצאות שכר.

ענף הכותנה שסבל בשנים האחרונות בגלל המצב בשוק הבינלאומי וירידה דרסטית במחירי הכותנה, הקטין את שטחי הזרע שלו בשליש. בינתיים חל שיפור ניכר במחירי הכותנה בעולם ונראה, שהמשבר בענף זה חלף.

על אף היבולים הטובים מצב החקלאות בארץ הוא בכי רע. מרבית ארגוני הקניות התנועתיים ליישובים ולקיבוצים יש חובות בסכומי עתק. נכון החובות אינו מאפשר לחקלאים להתגבר על המשבר הכלכלי. מצב החקלאים קשה, בין היתר, בגלל סיבות שונות. אחת מהן היא הקפאת שער הדולר ביחס לשקל. בגלל מצב זה מקבל החקלאי בעד הדולרים מהייצוא תמורה נמוכה בשקלים. אבל במקביל התשומות החקלאיות של החקלאי במבאות, כל הזמן בעלייה. הוצאות החקלאי גדולות ואילו ההכנסות קטנות ומכאן רווחיות נמוכה.

סיבה אחרת וחשובה ביותר היא הריבית התלולה המגיעה לעשרות אחוזים ריאלית. ריבית גבוהה זו גרמה להכפלה, השלשה ואף יותר של חובות החקלאים בזמן קצר ביותר. הריבית עדיין גבוהה גם כיום והכרח להוריד את רמתה לרמה המקובלת בארצות המערב הנעה סביב 7 – 10 אחוזים. צריך לזכור, כי כל היצרנים בעולם המפותח עומדים על בסיס כלכלי נוח המוענק להם על ידי ממשלותיהם בהשוואה לבסיס הכלכלי של החקלאי הישראלי. מחיר ההון להשקעה אותו מקבלים החקלאים בחו"ל הוא זול לאין שיעור מאשר זה שמקבלים החקלאים בישראל. גם המענקים וההטבות בארצות המפותחות גבוהים מאשר אלה הנהוגים בארץ. לדוגמה החקלאי ההולנדי מקבל מענק בשיעור 52 אחוז מההשקעה, בישראל רק 21 אחוז. בפריפריות בערביות נותנות הממשלות ישידות לייצוא החקלאי. ארה"ב לדוגמה תומכת תמיכה מאסיבית ביותר במגדלי הכותנה שם, שנעה בין 80 למאה אחוז.

גורם נוסף, שהשפיע השנה על המינהל החקלאי היא העובדה שעל אף כל ההבטחות, הדיונים והחלטות, לסייע לחקלאות עדיין לא הופעל ההסדר למחיקת חובות החקלאים בסכומים נסבירים, לפריסת חובות החקלאים על שנים לטווח ארוכות בריבית נוחה ולא ניתנים את הסיוע הדרוש לכל היישובים הנתונים במצוקה כלכלית לפי המלצות ועדת רביד.

דוד מושיב

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

אל לרופאים להתייחס לבאבא סאלי כאיום אלא כחלק מטיפול

מחקר חדש באוניברסיטת ב"ג קובע: האמונה בקדוש מועילה

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מחקר שנערך בפקולטה לרפואה באוניברסיטת בן גוריון בבאר שבע, שבדק את הקשר בין האמונה בקדושם של יהודי צפון אפריקה, הבאבא סאלי, לבין הרפואה, קובע כי יש חשיבות לתקשורת ולשיתוף פעולה בין הרפואה הקונבנציונאלית לבין האמונה הרווחת בקרב רבים ברבר סגולות המרפא של הקדוש ויורשיו.

עורך המחקר, יצחק בנסביץ, סטודנט שנה חמישית בפקולטה לרפואה, בדק במסגרת הקורס למדעי ההתנהגות את צורת ההתייחסות של מאמיני הרב אלעזר אבוחצירא, ונכדו ואחד מיורשיו של הבאבא סאלי) לסגולות המרפא שלו, ריפוי הכולל מריחת „מים קדושים" על גופו של החולה, לבין יחסה של הרפואה הקונבנציונאלית לתופעה זו. במסגרת עבודת המחקר שלו, ראיין הסטודנט אנשים שפנו לבאבא וסאלי ואנשי רפואה.

כדי לבדוק את תופעת האמונה בקרב חסידי הרב אבוחצירא, התחזה הסטודנט לחולה ונכנס לחדרו של הרב. הוא אף הציג בפניו בעיה רפואית אמיתית ממנה סבל – דלקת באף – אולם לדבריו, התוצאות „הרפואיות" שקיבל ממנו לא הועילו לו והוא לא נרפא בעקבות טיפול זה.

במסיבת עיתונאים שהתקיימה אתמול באוניברסיטת בן גוריון, אמר בנסביץ: „מה שביקשתי לעשות זה להביא את העובדות של חסידי הבאבא אלעזר על סגולת הריפוי בפני סטודנטים ורופאים כדי להראות להם עד כמה חזקה אמונתם של אנשים בטיפול זה ועד כמה אמונה זו רווחת בציבור. מסתבר, שיש מקרים מרובים ביצד האמונה במטפל עשויה להועיל ולהביא לריפוי. אמונה חזקה זו במטפל ובסגולות המרפא של „המים הקדושים" עשויה להביא לשיפור בריאותי משמעותי". אינני טוען שהבאבא סאלי ויורשיו מרפאים, אלא קובע שאנשים רבים מאמינים בכך, והאמונה היא שמרפאת".

בנסביץ הטעים, שהוא עדיין חסיד שיטת המרפא הקונבנציונאלית „כי „מה שמחזק את הרפואה לטובת רפואה אלטרנטיבית מכל סוג שהוא – שם את נפשו בכפו". יחד עם זאת, בהסתמך על ממצאי מחקרו, הוא אומר בנחרצות: „אם הרופאים לא יתייחסו לרפואת הבאבא סאלי כעל איום, אלא כעל משהו נוסף, חלקי לטיפול, יהיה זה רק לטובת החולה".

הרוצח המתין לזיווה גוזלן בסלון דירתה ודקר אותה בחזה ובבטנה

זיווה, בתו של סוחר סמים מבת־ים, יצאה והתמוטטה על המדרכה

(ע). – „שמעתי צעקה: 'ישחטו אותי'. יצאתי החוצה וראיתי את זיווה שוכבת על המדרכה, מתבוססת בדמה" – כך סיפרה שכנתה של זיווה גוזלן בת ה־23, שנרצחה אתמול בבוקר מדקירות סכין בחזה ובבטנה. הרצח אירע בבית הדירה של הנרצחת, ברחוב קיבוץ גלויות בבת ים.

השכנים סיפרו, כי זיווה עברה לגור בבית הדירה, רק לפני יומיים. אביה היה סוחר סמים בכנופיית קלדרון ונשפט לפני שנה ל־13 שנות מאסר בברזיל. אמה נסעה לבקר אותו לפני כמה חודשים ומאז הבית היה ריק.

אתמול בבוקר לקחה זיווה גוזלן את בתה בת ה־4 לגן הילדים. סמוך ל־11 בבוקר חזרה לביתה. הרוצח המתין לה כנראה בתוך הבית, בסלון הבית הוא דקר אותה כמה פעמים בבטנה ובחזה, ונמלט, ככל הנראה דרך השער האחורי של החומה המקיפה את הבית הדו־קומתי, המוביל לגן משחקים. זיווה גוזלן, שנפצעה פצעי מוות, הצליחה לצאת מפתח הדירה, הנמצאת בקומה הראשונה, ולצעוק. אז התמוטטה ומתה על המדרכה. עקבות הדם שניגר מגופה הובילו מסלון הבית ועד למקום בו נפלה.

„פתאום באה אלי אשתי ואמרה לי, כי שמעה את זיווה צועקת. יצאתי החוצה וראיתי אותה שוכבת על המדרכה. [illegible] להתקרב. מיד [illegible] הזעקתי את המשטרה". סיפר השכן מהקומה השנייה בבית.

שכנה אחרת שהגיעה למקום סיפרה, כי „היה לה חור גדול בחזה, הרבה דם נשפך". היא סיפרה כי זיווה, שהותה לדבריה בחודש השני להריונה, היא גרושה וחייתה זה כשנתיים עם גבר גרוש ואב לילדה.

בבית ממול מתגוררת חמותה של הנרצחת. „אל תשאל אותי, אני לא יודעת כלום", אמרה. לידה, נשענת על מעקה החלון בסריינינג אדום, עמדה בתה של הנרצחת, עדיין לא מבינה את מה שאירע.

משטרת בת ים הקימה צוות חקירה מיוחד לחקירת הרצח בראשותו של מפקח אלכס סלב.

7 שנות מאסר לתושב קריית מוצקין שהרג את בעל הבית

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר"

„מעשיו של הנאשם מעוררים סלידה ויש להוקיעם על־ידי ענישה חמורה כדי שחיי אדם לא יהיו קלים בעיניו", כך כתבו שלושת שופטי בית המשפט המחוזי בחיפה שעה שגזרו שבע שנות מאסר בפועל על אליהו פוקס בן 38 מקריית מוצקין, לאחר שהורשע בהריגת בעל הבית ממנו השכיר דירה.

בכתב האישום טענה עורכת הדין דינה רוזנגרט, כי ב־1 באוקטובר השנה הגיע יוליק גיסמן בן 42 מקריית מוצקין אל ביתו של הנאשם כדי לגבות שכר דירה. בדירה נמצא אותה שעה גם הנאשם יונין איסטרווב.

השלושה שתו משקאות חריפים, וכעבור שעתיים התפתח ויכוח בין הנאשם פוקס לבין המנוח. ויכוח זה התפתח למאבק, ובמהלכו פגע הנאשם במנוח בבקבוק בידיו וברגליו ולאחר־מכן הכניס לו אגרופים ובעט בו. התובעת טענה, כי המוות נגרם כתוצאה מהמהלומות אלה.

בבית המשפט התברר, כי לאחר שהשניים הבינו שגיסמן נפטר, הם גררו את גופתו לחצר בית סמוך וכיסו את הגופה בשמיכה. סניגורו של הנאשם עו"ד חיים עמית טען בבית המשפט, כי פוקס היה בעבר בטיפול [illegible] אולם השופטים [illegible] כי לא הוכח [illegible] הוא [illegible] את הבית על מעשיו.

משפטו של יונין איסטרווב נמשך.

• מועצת גבעתי הנגב, המאגדת את כל ראשי הרשויות המקומיות באזור, הודיעה אתמול כי היא מנתקת מגע מהאגודה למען החייל במחוז הדרום ולא תשתף עמה פעולה. החלטה זו התקבלה [illegible] האגודה, למען החייל לפרק את מחוז הדרום של האגודה [illegible] את [illegible] שירות להנהלת האגודה בתל אביב.

שני פצועים קשה בתאונות באיזור השרון

(ע). – בשתי תאונות דרכים קשות שהיו שלשום בערב באיזור השרון נפצעו קשה שני בני אדם ונפצע שלישי נפגע באורח קל. כל הפצועים הועברו לבית חולים „מאיר" בכפר־סבא.

בתאונת דרכים שאירעה סמוך למושב נוה ירק ליד הוד השרון נפצע קשה נהג „סובארו", שלא תגר ?תגורת בטחון. מכוניתו התנגשה [illegible] [illegible] בנהג „האסקורט" נפצע קל. בתנועה נפצע קשה הולך רגל.

קרונועים – קו־רכבת נסיוני מת"א לנתניה

מאת דויד מישיוב, סופר „דבר"

בתוך שנה יופעלו קרונועים תואי הרכבת נתניה תל־אביב, וזאת כדי להקל על הלחץ בכניסה וביציאה מתל־אביב. ההערכה היא שקו־רכבת זה יצמצם בכ־4000 את מספר כלי רכב בשעות השיא בכניסה לעיר – זאת אמר אתמול שר התחבורה חיים קורפו בכנס נהגות זהירות בתל־אביב.

השר הוסיף ואמר, כי בעבר חשבו מתכנני פרוייקט נתיבי איילון לערוך מסע פרסומת במגמה לשכנע את הנהגים להעדיף לנסוע בכבישי הפרוייקט. אולם בפועל עם נוסעים בו מדי יום יותר מ־60,000 כלי רכב.

קורפו הדגיש, כי על אף הגידול במספר כלי הרכב, תאונות הדרכים בתל־אביב פחתו. השר קרא לציבור הנהגות להמשיך לנהוג בזהירות וציין, כי הן מהוות שליש מכלל הנהגים בארץ, אולם חלקן בתאונות הדרכים הוא פחות מעשירית.

ועדה לבדיקת מיזוג עיריות לוד ורמלה

מאת סופר „דבר" בירושלים

מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי מינה אתמול ועדת חקירה, בהתאם לפקודת העיריות, לבדיקת אפשרות למיזוג העיריות לוד ורמלה. בראש הוועדה יעמוד ח"כ מאיר שיטרית וחברים פרופ' אבי דגני, ראש עירית רעננה בנימין ולפוביץ, ד"ר אבי רייך ואיש משרד הפנים בנימין ריקרדו.

יצויין, כי כבר כיום מפעילות שתי העיריות שירותים משותפים שונים, משום שהן בקרבה גאוגראפית ובעלות אופי והרכב אוכלוסיה דומה. רעיון מיזוג העיריות הועלה בשנים האחרונות כבר כמה פעמים, אך מינוי הוועדה היא הצעד המעשי הראשון למימושו.

גם הפרופ' ליציפילד, שהוזמן בשעתו על־ידי הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה במחוז המרכז, המליץ על מיזוג שתי הערים כפתרון לשיפור מצבן.

לא לבטל הפיקוח על המחירים במוסכים

מאת דויד מישיוב, סופר „דבר"

אגף הרשות להגנת הצרכן בוועד הפועל של ההסתדרות פנה למשרד התחבורה בבקשה לא להסיר את פיקוח המחירים בענף המוסכים.

במכתב שכתב מנהל מדור הרכב ברשות יצחק כספית למנכ"ל משרד התחבורה ברוך לוי נאמר, כי תביעת בעלי המוסכים להעלאת תעריפים בשיעור 30 אחוז אינה מוצדקת. לדעת הרשות להגנת הצרכן, אין בעלי המוסכים שרויים בתחתית סולם ההכנסות במדינה ולמעשה אין פיקוח של ממש על הנעשה בהם, והנזקק לשירותי מוסך נתון בצורה מוחלטת לחסדו של בעל המוסך.

הרווח הנקי של צים: 38 מיליון דולאר

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

הרווח של חברת „צים" ב־1987 לא ייפול מזה של השנה שעברה, ויעמוד על 38 מיליון דולאר נטו אחרי תשלומי פחת, ריבית והפרשות מטבע ותשלום של 100 מיליון דולאר חובות לטווח ארוך.

יצויין שבמחצית שנת 1987 הסתיימה ב„צים" ברווח נקי של 27.2 מיליון דולאר, אחרי תשלום של 50 מיליון דולאר על חשבון החובות לטווח ארוך ותשלומים אחרים. החברה עמדה לשלם 50 מיליון דולאר נוספים על חשבון חובות אלה בחצי השני של השנה. הסיכומים לחודש דצמבר טרם הגיעו, אולם בחברה מביעים אופטימיות רבה לגבי התוצאות המאזניות לשנת התקציב 1987.

נסים הביתה – צעקו העיוורים בהפגנה נגד שחיקת שכרם

דורשים להכיר בעיוורון כנכות ולהבטיח תעסוקה

(ע). – כ־300 עיוורים הפגינו אתמול מול משרדי האוצר בירושלים בדרישה להטיב את תנאי העיוורים בארץ ולהשוותם לתנאים הניתנים לנכים.

העיוורים ומלוויהם הגיעו אל בנייני האוצר בירושלים ב־10 אוטובוסים מכל רחבי הארץ. קבוצת מארגנות של עיוורים הגיעו אף מהמגזר הערבי. המפגינים נשאו כרזות, ובהן נכתב „העיוור במשבר כי שכרו מתדרדר", „העיוור במצוקה, חסרה לו תעסוקה". כמו כן צעקו העיוורים „נסים הביתה".

יו"ר אגודת העיוורים בישראל בכור מחלוף אמר, כי תביעתם של העיוורים מתמקדת בארבעה תחומים: קצבת ניידות, תיקון שחיקת השכר, חוק התעסוקה והכרה בעיוורון כנכות. לדבריו, מקופחים העיוורים בהשוואה לשאר הנכים.

מחלוף אמר, כי שכרם של העיוורים נשחק ב־30 אחוז בשנה האחרונה. בכור מחלוף אמר עוד, כי רק 1,000 מתוך כ־9500 עיוורים בארץ מועסקים, למעט העיוורים שבטיפול משרד הבטחון ולפיכך יש לחוקק חוק תעסוקה שיאפשר עבודה לכל עיוור.

מחלוף אמר עוד, כי יש להכיר בעיוורון כנכות. כמו כן, יש לאמץ את ההגדרה הבינלאומית של עיוורון כהגדרה רשמית אחידה ומחייבת.

קדש ברנע: ישוב בלי שם

אנשי המושב רוצים לשמר את שם הישוב שעבר מסיני, ועדת השמות מתנגדת – והישוב לא מופיע על המפות

מאת אמיר רוזנבליט, סופר „דבר"

מאבק עז ניטש בין מושב קדש ברנע שעל גבול מצרים לבין ועדת השמות הממשלתית בעניין השם לישוב. כתוצאה מכך, אין הישוב מופיע בשום מפות ואין שום שלטי הכוונה בדרך אליו לאורך 70 הקילומטר בינו לבין באר שבע.

התחלותו של סכסוך של הישוב החלה לאחר פינוי המתיישבים מסיני. המתיישבים ביקשו לשמר את שם הישוב, המלווה אותם מאז 1978, אז התיישבו בנווה־המדבר קוסיימה. בעת שהמתיישבים ישבו במחנה הארעי בניצנה, הציבו אנשי מ.ע.צ. על אם הדרך לישוב את השלט „ניצנה". המתיישבים עקרו את השלט והציבו תחתיו את השלט „קדש ברנע". וכאן התחיל המאבק בין שני הצדדים.

ועדת השמות הממשלתית הציעה כפשרה למתיישבים את השם „ניצני־סיני", אולם אלה התעקשו על שמם המקורי, או על השם הדומה לו כגון „בני קדש ברנע", „מבוא קדש ברנע" או סתם „קדש". עם הזמן, התעייפו חברי המושב מהמאבק, ומאז התפנו מן המחנה הארעי, אין שום שלט מכוון במקום.

באחרונה הוצב בפתח הישוב שלט רשמי שעליו נכתב „קדש ברנע". אולם עד מהרה הסתבר, שהשלט הוצב על־ידי משרד השיכון ולאחר שהתבררה הטעות, הדביקו אנשי המשרד סרטי הדבקה על האותיות. המתיישבים קילפו את הסרטים, ועתה מבצבצות מתוכו האותיות עם השם המפורש. בימים אלה שוקלים חברי המושב הגשת בג"צ לעניין זה.

מרכזת ועדת השמות הממשלתית, חנה ביתן, אמרה אתמול בתגובה: „קדש ברנע נמצאת 40 קילומטרים דרומית לישוב, בתוך חצי האי סיני, שם ישבו המתיישבים בעבר. לא יתכן להעתיק שם של ישוב, שיש לו משמעות היסטורית כל כך עמוקה, למקום אחר. נפגשנו עמם עשרות פעמים והצענו שמות אלטרנטיביים, אולם הם מתבצרים בעמדותיהם. אם נוותר, אין שום הצדקה לקיומה של ועדת השמות הממשלתית".

שיפור ניכר בהכנסות של קרן הגימלאות המרכזית

הגרעון עדיין עומד על 26 אחוז מסך ההתחייבויות

מאת חיים ביאור, סופר „דבר"

הכנסות קרן הגמלאות המרכזית של עובדי ההסתדרות (קג"מ) גדלו בתקופה ינואר־נובמבר 87' בשיעור העולה על הגידול באינפלציה. בשנה הבאה עשויה להימשך מגמה זו, ובכך יקטן הפער בין הוצאות הקרן והכנסותיה.

מנכ"ל קג"מ, שלום תד־עמי, כדיבר אתמול בישיבה של מועצת הקרן. מסר שבינואר־נובמבר עלו הכנסות הקרן מגביית דמי גמולים מהמבוטחים בשיעור של 10 אחוז והסתכמה ב־130 מיליון ש"ח. התשלומים לפנסיות עלו בשיעור של 5 אחוז בלבד. אך הם עדיין בסכום גבוה יותר – 146 מיליון ש"ח. ההון הצבור בקג"מ מגיע ל־1,460 מיליארד ש"ח.

עם זאת מראה המאזן האקטוארי של קג"מ לשנת 86' על גרעון ניכר, בשיעור של 26 אחוז מסך ההתחייבויות.

תד־עמי אמר, שמצבן של קרנות הפנסיה – וקג"מ בכללן – ישתפר אם יבוצעו המהלכים הבאים: הגדלת ההפרשות של המעסיקים והעובדים לקרנות מ־16 אחוז כיום ל־20 אחוז מהשכר, כמקובל במדינות אירופה; דחיית גיל הפרישה לפנסיה: 65 שנה לנשים ו־70 שנה לגברים; הגדלת הריבית שמשלם האוצר לקרנות עבור השקעותיהן באגרות חוב ממשלתיות.

100 מקומות עבודה מכספי „תנופה לצמיחה"

כ־100 מקומות עבודה חדשים, בשבעה מפעלי תעשייה ומלאכה, התווספו באחרונה בבית־שאן מסיוע כספים מקרן „תנופה לצמיחה" מייסודה של ההסתדרות הכללית – על כך נמסר בסיור שערכו אתמול חברי הנהלת הקרן, בראשותו של המנכ"ל צבי צפרירי, באזור התעשייה של בית־שאן.

ביציאה מראשון־לציון, בואך נס־ציונה השתמש בשרותי תחנת „פז מנחם"

וחתום על מנוי ל דבר – חודש חינם.

לחבריט **ענת ונתן רועי**

איחולי מזל טוב

להולדת הבן

בית „דבר"

מר יצחק נבון

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות,

מאבקך והתנגדותך לביטול חוק חינוך־חובה־חינם הוא המאבק הצודק ביותר מבחינה כלכלית וחברתית.

ביטול חוק זה משמעותו קיצוץ ריאלי בתקציב וגם חזרה להקמת מערכות־גבייה, כאשר הילדים ובני־הנוער הם הקורבן.

לתקציב החינוך חסר כבר כיום תקציב משמעותי כדי לכסות גרעונות מסוכנים ביותר לעתידו.

יישר כח!

מרכז השלטון המקומי
רשת אורט
רשת עמל
רשת אמי"ת

דבר של היום הוא דבר חדש

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	1	2	מעונן
אמסטרדם	9	12	מעונן
בואנוס איירס	18	27	מעונן
הלסינקי	-2	00	שלג
הונג קונג	21	26	בהיר
וינה	4	9	מעונן
ז'נבה	00	2	מעונן
טוקיו	3	9	מעונן
טורונטו	-12	-8	בהיר
יוהנסבורג	15	25	בהיר
לונדון	9	12	מעונן
ליסבון	7	14	בהיר
מדריד	1	12	מעונן
מונטריאול	-15	-12	בהיר
ניו יורק	-4	-2	מעונן
סאן פאולו	24	30	מעונן
פאריס	9	13	מעונן
פרנקפורט	5	10	מעונן
ציריך	1	3	מעונן
ריו דה ז'נרו	21	36	בהיר
שטוקהולם	-1	2	מעונן
שיקאגו	[illegible]	-1	מעונן

תל־אביב: רח' בן־יהודה 1, טל' 5102620
ירושלים: רח' יפו 30, טל' 231373
חיפה: דרך הים 2, טל' 384655
באר שבע: רח' האבות, טל' 35282

swissair

חתום על **דבר** לשנת **1988** ותהנה מטובי הכותבים
דבר
דבר השבוע
דבר אחד

שבועון במחיר מיוחד

שם **דבר** בעתונות

„דבר" אבי השוק, טל. 03-286141

בית מכון אבשלום

משתתף באבלם של

יעקב קולטון, יעל וגדעון הירש

על מות האם

הגברת

שרה קולטון ז"ל

במלאת שלושים לפטירת חברתנו

ברטה סתו ז"ל

נעלה לקברה ביום שני י"ד טבת תשמ"ח 4.1.88 בשעה 15.00.

המשפחה
וקבוצת דגניה ב'

ביתנו שרוי באבל

חברנו

יהודה אילתי

איננו

ההלויה התקיימה באילת־השחר אתמול יום ד' ט' בטבת תשמ"ח 30.12.87.

המשפחה
ובית אילת־השחר

במלאת שלושים לפטירתו של

אשר ליבני (ווייס) ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון י"ג בטבת תשמ"ח 3.1.1988 בשעה 14.30.

המשפחה
קבוץ אושה
המועצה האזורית זבולון

על מות

משה זעירי ז"ל

אבל עם המשפחה

בית הדסים

הודעה לציבור

על הצעה מיוחדת לרכישת יחידות במחיר מופחת בקרנות נאמנות שבניהול להק –

ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

מוצעות בזה לציבור יחידות של קרנות הנאמנות לרכישה במחיר מופחת בתקופה 3.1.88 עד 13.1.88 כדלהלן:

בקרנות: **דוכיפת, זמיר, חוחית, כתל, סנונית, עפרוני, צופית ושחף** תימכרנה היחידות בהנחה של 50% על שעור ההוספה (המדורג) הרגיל.

הזמנות לרכישת היחידות ניתן להגיש באמצעות כל אחד מסניפי בנק אמריקאי ישראלי בע"מ ובאמצעות חברי הבורסה לניירות־ערך בתל־אביב.

אין הודעה זו מהווה הצעה לרכישת היחידות הנ"ל.

להק - ניהול קרנות נאמנות של אמריקאי ישראלי בע"מ

„דלק" חיפושי נפט בע"מ

הודעה למחזיקי כתבי האופציה (סדרה 2)

ניתנת בזה הודעה למחזיקי כתבי האופציה (סדרה 2) כי זכות המימוש של כתבי האופציה תפקע בתאריך 8 בפברואר 1988 וכי לאחר מועד זה יהיו כתבי האופציה בטלים ומבוטלים ולא יקנו לבעליהם כל זכות שהיא.

על פי תנאי כתבי האופציה, כל כתב אופציה מקנה זכות לרכישת מניה רגילה אחת בת 0.005 ש"ח רשומה על שם נפרעת במלואה תמורת תשלום במזומן של 0.045 ש"ח (מחיר המימוש").

כתבי האופציה ניתנים למימוש בכל יום עסקים עד 8 בפברואר 1988. כל מחזיק כתב אופציה שירצה לממשה יגיש לחברה במשרדה הרשום באמצעות בנק סוחר מוסמך עד ליום 8 בפברואר 1988 בקשה בכתב בצרוף תעודת כתב האופציה וסכום במזומן שיהיה שווה ל„מחיר המימוש".

כל המעוניין רשאי לעיין במשך שעות העבודה הרגילות בדו"חות הכספיים של החברה במשרדה הרשום ברח' י. קויפמן 6, תל־אביב.

יעקב פרידגוט, עו"ד
מזכיר החברה

דבר היום

בתום שנה

בכל העולם נהוגים עתונים, הדף שיגרה ולעיתים כמי שכפאם שד הנוהג, לשעבר את קוראיהם לסיכומים שנתיים. משום שישראל חכמה כפליים משאר אומות העולם, עורכים עיתוניה שני סיכומים בכל שנה – אחד לפי הלוח העברי ואחד בתום שנת הנוצרים. בהכרח רבה החפיפה בין שני הסיכומים, כדי שני שלישים ויותר, אך הפעם התרכזו כמה וכמה מאורעות חשובים דווקא ברבע האחרון של 1987 – זה שלאחר שנת תשמ"ז.

לא שצריך לזלזל במה שהתרחש מינואר עד ספטמבר. בתחום הכלכלי־בטחוני, הארוע החשוב מכולם היה ביטול תוכנית הלביא, לאחר מחלוקת חריפה, עוגמת נפש רבה וגילויי כוחנות במאבק נגד מתנגדי התוכנית שכברה כבוחה של ישראל. בתחום המדיני, הארוע המרכזי היה מפגשם של חוסיין מלך ירדן ושר החוץ שמעון פרס בלונדון, באפריל, אך ההישג הנכבד שהופק במפגש זה – סיכום בתווה משותף לחסות הבינלאומית למו"מ ישראלי־ירדני־פלשתינאי ישיר – מוסמס מיד, בסירוב שרי הליכוד לאשרו אותו בקבינט ובהחלטת ג'ורג' שולץ לבטל את ביקורו המתוכנן בארץ (כשהגיע לביקור לבסוף, באוקטובר, כבר לא הועילו שיחותיו עם ראש הממשלה יצחק שמיר ואחר כך עם חוסיין). בתחום הפוליטי, הארוע הבולט היה זה שלא התרחש: הבחירות לכנסת לא הוקדמו, וממשלת שמיר הצליחה לצאת בשלום מהשנה הראשונה שלאחר התילופין בראשות הממשלה וקנתה לה בכך ביטחון כמעט מוחלט עד לבחירות.

באוקטובר התרחש הארוע הכלכלי החשוב ביותר, המפולת בוול סטריט. ועזוע זה התוסף לסימנים אחרים להחלשות הכלכלה האמריקאית, כצניחת ערך הדולר וקשיי מאבקם של הקונגרס והממשל בגרעונות התקציב והמאזן המסחרי. ההשפעה המדכדכת על רוח הגייסות, באמריקה כמו גם במדינות הסמוכות על שולחנה, שיקפה תחושת אי־אמון במנהיגות הנוכחית בוואשינגטון, בשנה שבה כירסמו הרוב הדמוקרטי בקונגרס וחקירתה של פרשת איראן־קונטראס בכוחו של הנשיא רייגן.

מפגש רייגן עם המזכ"ל גורבאצ'וב, החודש, היה הארוע הבינלאומי החשוב ביותר, אולי גם מבוא להבנות נוספות בין מעצמות־העל, בעקבות חתימת הסכם ראשון על קיצוץ בעוצמתן הגרעינית.

בישראל היו נובמבר ודצמבר חודשים בסתוניים רעים. חדירת שליח־ג'יבריל למחנה הנח"ל בצפון ורתיחה בשטחים העמידו זרקור מביך מול ליקויים בצה"ל, שמקורם נושן אך שתיקונם רחוק מהתקרמות, חרף ההבטחה המגולגלת במינוי רב אלוף שומרון לרמטכ"ל. עוד יותר מכך, חשפו ארועים אלה את חולשתה המדינית הבסיסית של ישראל סבילה ונגררת שמחצית ממנה – בהתעלמות עיקשת מהר הגעש שמתחת לקצה הקרחון – מוכנה לקפוא על שמרים.

ממשלת אש"ף בגולה – לא מחר

מאת דן אבידן

מקורבי ערפאת הם שהעלו, בהתרוממות הרוח מן המהומות בשטחים, את הרעיון הלא־חדש להקים ממשלה פלשתינאית גולה. בסופו של דבר הצטרף ערפאת עצמו לטוענים שעוד לא הגיעה השעה למימוש צעד כזה

אמנם לא אש"ף יזם את המהומות שהתחוללו בשטחים בשבועיים האחרונים, אך מנהיגיו ניגשו מהר מאוד להפיק מהן את מירב הרווחים הפוליטיים. בשלב ראשון עודדו דוברים שונים של אש"ף את תושבי השטחים להתמיד בהתקוממות נגד השלטונות הישראלים. דברים ברוח זו השמיעו מעל גלי האתר, כזה אחר זה, יאסר ערפאת, ג'ורג' חבש ונאיף חוואתמה. ב־23 בדצמבר בירך דובר אש"ף אחמד עבד אל־רחמן על ההחלטה שהתקבלה במועצת הבטחון בעניין המצב בשטחים והגדיר אותה "ניצחון לעם הפלשתינאי וצעד קדימה לקראת זימון ועידה בין־לאומית לפתרון בעיית הפלשתינאים".

בכל התגובות הללו ניכרה התרוממות־הרוח שפקדה את צמרת אש"ף בעקבות המהומות ברחבי השטחים והפעילות המדינית באו"ם, שהיתה קשורה בכך. על רקע זה העלו כמה אישים באש"ף את ההצעה בדבר הקמת ממשלה פלשתינאית בגולה. ראש מחלקת ההסברה של אש"ף יאסר עבד רבה אמר שההצעה נדונה בכינוס הוועד־הפועל של אש"ף בשבוע שעבר בתוניס. העלו את ההצעה, לדבריו, כמה חברים המקורבים לערפאת, כדי לקדם את מעמדו המדיני של אש"ף בזירה הבין־לאומית, בעקבות ההתפתחויות החדשות בשטחים והימנעות ארה"ב מהטלת וטו על החלטת מועצת הבטחון לגנות את ישראל.

אולם אבו איאד, אחד מעוזריו הבכירים של ערפאת, המעיט מיד בסיכויי הגשמת רעיון הממשלה הפלשתינאית הזמנית בטווח הקרוב. עדיין, אמר, לא הגיעה השעה לדון ביוזמה זו ותחילה על הפלשתינאים לקיים התייעצויות בינם לבין עצמם ובין אש"ף לבעלי־בריתו בזירה הערבית והבין־לאומית.

בסופו של דבר התברר, כי גישתו של אבו איאד שלטה בכיפה בדיוני הוועד־הפועל של אש"ף. גם נאיף חוואתמה טען, שמדובר בהצעה "שמוקדם מדי לדון בה ואינה בת־ביצוע בתנאים הנוכחיים. מן הדין לקיים התייעצויות בנדון עם כל הגורמים הידידותיים לאש"ף", אמר. כוונתו היתה בעיקר לברה"מ ולסוריה. עם האחרונה מנסה עתה הנהגת אש"ף להגיע להבנה ולאיחוי הקרע. חוואתמה גם הסביר שאש"ף צריך להקדיש עתה "את מלוא תשומת־הלב" לעידוד "ההתקוממות העממית" בשטחים, כדי שזו תשיג את מטרותיה. בראש המטרות הציב חוואתמה את פינוי כוחות צה"ל מהערים ומאזורי מחנות הפליטים בגדה המערבית וברצועת עזה, והצבת כוח משקיפים בין־לאומי שם. כוח המשקיפים יבטיח, לדבריו, שהחיים בשטחים יחזרו למסלולם ובסופו של דבר יפקח על תהליך, שבמסגרתו יחליטו התושבים בעצמם על עתידם.

חוואתמה העלה סברה שהסיכויים להצבת כוח או"ם בשטחים (הצעה ישנה של אש"ף) טובים כיום יותר מבעבר, משום שישראל מבודדת כיום, יחסית, בזירה הבין־לאומית ומשום שגוברת והולכת האהדה בעולם לתושבי השטחים. לדעתו, הרחבת המרי בשטחים, ביוזמת אש"ף, תקדם את היוזמה לכינוס ועידה בין־לאומית, בעלת סמכויות לאכיפת הסדר על ישראל. קיום ועידה כזו, אמר, הוא מקניינה של אש"ף.

גם מדברי יאסר ערפאת, בראיון עיתונאי בתוניס ב־24 בדצמבר, ניתן היה להבין, שלדעתו עדיין לא בשלה השעה להקמת ממשלה פלשתינאית גולה וכי יש לבדוק עניין זה היטב, מהיבטיו המשפטיים והמדיניים. דבריו של ערפאת חיזקו את הרושם, שבשלב זה ירדה היוזמה להקמת ממשלה פלשתינאית גולה מסדר־היום המדיני של אש"ף.

הרעיון בדבר הקמת ממשלה פלשתינאית זמנית אינו חדש. העלה אותו לראשונה ב־1972 נשיא מצרים אנוור סאדאת, בנאום שנשא בכינוס "המועצה הלאומית הפלשתינאית", שהתקיים אותה שנה בקאהיר. מטרת סאדאת היתה להביא להקמת גוף פלשתינאי ממוסד, שיתקע סופית טריז בין הגורמים הפרגמאטיים לבין הגורמים והקיצוניים באש"ף ויאפשר הקמת ברית בין החלק הפרגמאטי של אש"ף לבין מצרים. ערפאת והזרם המרכזי באש"ף לא דחו את הצעתו של סאדאת, אולם טענו בשעתם שהעיתוי לביצועה מוקדם מדי. לעומתם דחה ארגון "החזית העממית לשחרור פלשתין", בראשות ג'ורג' חבש, את ההצעה, משום שראה בה "מלכודת" שתגרור את אש"ף לוויתורים מדיניים מרחיקי־לכת ובסופו של דבר להשתלבות בהסדר מדיני עם ישראל. "החזית הדמוקראטית" המארקסיסטית, בראשות נאיף חוואתמה, תמכה ברעיון משום שהסובייטים קידמו אותו בברכה, אולם גם היא גרסה שזה רעיון שאי־אפשר עדיין לממשו. בסופו של דבר נרתע אז אש"ף מהקמת ממשלה גולה. היו לכך כמה סיבות.

ראשית, אש"ף חשש, שבעקבות הקמת הממשלה יתבעו ממנו, בתור גוף ממוסד, לוותר לישראל ויתורים מדיניים. באותן שנים היתה הרתיעה מעשיית ויתורים מדיניים לישראל חזקה בצמרת אש"ף יותר משהיא כיום. שנית, היה חשש שהקמת ממשלה פלשתינאית גולה תגרום פיצול פנימי באש"ף, בין הגורמים הפרגמאטיים יותר לרדיקאליים. שלישית, צמרת אש"ף חששה שאם תקום ממשלה פלשתינאית זמנית היא תיאלץ לפעול תחת אפוטרופסות מצרית או תחת חסות של מדינה ערבית אחרת ולא תוכל לתפקד כגוף ריבוני. אש"ף לא רצה לחזור על הנסיון האומלל של הקמת "ממשלת כל פלשתין" ב־1948. זו התפוררה, כידוע, לאחר תקופת כהונה קצרה,

(המשך בעמ' 10)

הוגה הרעיון: סאדאת, 1972

לפתוח בשיחות ישירות

מאת ד"ר מיכאל בר־זהר

ולקיימן – גם בלי חסות הוועידה הבין־לאומית – בין הזרם המרכזי לבין היונים במפלגת העבודה

מנהג תמוה פשט במקומותינו והפך לאופנה מקובלת במפלגת העבודה: חברי חוג רעיוני במפלגה יכולים להפגש ולדון עם כל דיכפין – פלשתינאים, מתנחלים, שמאלנים, ימניים, שרי ממשלה וחברי כנסת. רק סוג אחד של בני אדם אסור למגע ואסור לפגישה – חברי המפלגה מן החוג המתנגד לדעותיהם. אלה טאבו, וסופגים גם כינויי גנאי בשפע. יש ביונים הקוראים לזרם המרכזי "ליכוד ב'" ויש באנשי הזרם המרכזי הקוראים ליונים "תומכי אש"ף". הזרם המרכזי עורך את כנסיו והיונים – את במותיהם. בכנסים הנערכים הם מתמוגגים [illegible] וחוזרים על אמיתות הבטוחות שמאמיניהם שמעו פעמים אין ספור; השני: המשתתפים מתרווחים על מושביהם ומוחאים כפיים יום שלם מבלי שיעלה אפילו על דעתם לפתח ויכוח, שהרי כולם חושבים אותו הדבר, אז למה להתווכח? והשלישי: הם משלבים בנאומים ובדיונים עקיצות מושחזות ואף התקפות נרגשות נגד חברי החוג השני ההורסים את התנועה / המדינה / המצע / העם היהודי / הרעיון הציוני לגונו / סיכויי הניצחון בבחירות.

ובתום הכנסים מתפזרים המשתתפים עייפים אך מרוצים, לבם פועם בתחושת ניצחון, והם שוכחים שלא שיכנעו בצדקתם אף לא חבר אחד שאינו מאוהדיהם. משול הדבר לאותו מנוע של מכונית השואג כארי בעוד המוט תקוע בהילוך סרק. כל השאגה האדירה הזו אינה מזיזה את המכונית אף לא שעל אחד קדימה.

ואני לתומי חשבתי, כי חוגים רעיוניים נועדו לשכנע חברים, להגביר כוח ולהנחיל לתנועה כולה את רעיונותיהם. לתומי גם סברתי שהדרך היחידה לכך היא קיום דו־שיח בין בעלי השקפות שונות.

[illegible] חברי ה"זרם" אמרו לי שאין ל"מרכזי" כמוני מה לחפש כשובך; אולם ידידי יעקב גיל, שאירגן את המפגש, הבטיח לאפשר לי להביע את דעתי מעל הבמה, ומבחינתי זה היה די והותר.

ישבתי יום שלם בכנס היונים והקשבתי לנאומים; אחר כך גם דיברתי מעל הבמה. הנה לפניכם ידיעה סנסציונית: גם שמעתי, גם דיברתי, אף אמרתי דברים שלא נעמו לאוזני כל שומעי, והפלא ופלא, יצאתי בחיים: כמו שאומרים חברי ש"ס, יש אלוהים!

באותה שבת האזנתי כמובן לכמה נאומים ששמעתי כבר קודם במרכז המפלגה ובכנסת, בטלוויזיה ובלשכה, וכוודאי אשמע בכנס הבא של "הזרם": אלה נאומיהם של פרס ורבין, שבלעדיהם כנראה לא מתקיים שום כנס ראוי לשמו במפלגתנו. היו גם כמה נאומים שכלל לא ערבו לאוזני, במיוחד נאום נרגש וקיצוני של דוד איש־שלום, שאף אינו חבר מפלגת העבודה. הוא געש ורעש בשם אש"ף ובשם העם הפלשתינאי, ובצדק העיד לו יצחק רבין שהוא בקושי מייצג את עצמו. גם אחדים מחברינו הרחיקו לכת בביקורת חריפה על עצמנו ובהרעפת דברי שבח והלל על הפלשתינאים הגאים, לעומת הישראלים המדכאים; דברים אלה התקבלו במחיאות כפיים שהידהדו בהן מאווכים במידה לא־מבוטלת.

אולם שמעתי גם הרבה דברים מעודדים. שמעתי, ודווקא מפי ראשי המחנה, שאין עירעור על מצע המפלגה, שאין ויכוח על ירושלים המאוחדת בריבונותנו ועל גבולות בטחון לישראל, שיש להדוף בנחרצות את כל אלה המנסים לשנות או לערער את אופיה היהודי ואת סמליה הריבוניים של מדינת ישראל. שיש להביא להתלכדות המפלגה לקראת הבחירות על בסיס המצע הקיים.

אני מבקש להפיק ברבים את מסקנתי העיקרית, שאף השמעתיה באוזני באי הכנס: המשימה האמיתית והדחופה היא לפתוח עכשיו בשיחות ישירות, ללא תנאים מוקדמים. ללא מתווכים, לא מעל דפי העתונות, בין הזרם המרכזי לבין היונים במפלגת העבודה. הגיע הזמן שנפגש במסגרות משותפות גם בכנסים גדולים וגם בקבוצות עבודה מצומצמות. נתנער מכל הפראזאולוגיה המיותרת, ויחד נחפש דרך לקרב את העמדות ולהגיע להבנה בשאלות היסוד. [illegible] הבחירות הגורליות שבפתח: [illegible] אפשרי כי המשותף בתוכנו רב בהרבה מן המפריד. ההידברות הזה הוא בעל סיכוי להצליח אפילו ללא החסות הגואלת של ועידה בין־לאומית.

ציונות במשבר הישגיה

מאת נתן רוטנשטרייך

מול הדחיה הערבית התייצבו עתה ציונים קיצונים – או יהודים של קיצונות – בעוד שבעבר התייצבה מולה בניה פרוזאית שאיפיינה את הציונות בעידנה הקלאסי

"יסוד־חדש" אינו רק חלק מכותרת ספרו של הרצל. זו בעצם תמציתה של הציונות, כתנועה שקמה כדי לחדש את הישן, במשמעות של "בימים ההם ובזמן הזה". כלומר, לא חזרה על הישן אלא חידוש הישן, תוך תהליך שיבתו של העם היהודי לארץ־ישראל.

הציונות נמצאת במשבר, והמשבר קשה משום שהיא לא נודשה לבדר לעצמה את טיבו. מבחינה מסויימת המשבר הוא תולדת הישגיה של הציונות, ומבחינה אחרת הוא תולדת השרוש במקום. מה שהיה מורה־דרך בעבר נעשה מליצת אנשים לאי־מלומדה בהווה. משבר זה פרץ במקביל בשני מישורים.

המישור הראשון – העם היהודי. הציונות באה לעולם כדי לפתור את בעייתו של העם היהודי, בעיה שהדעות לגבי הגדרתה היו חלוקות: היו שראו בה בעיה של רדיפות והיו שראו בה בעיה של תרבות. לאחר מלחמת־העולם השניה, לאחר השואה, לאחר העתקת הקיום היהודי לארצות המערב וביחוד לארה"ב ולאחר כינונה של מדינת ישראל, המציאות נשתנתה. בארצות המערב, וביחוד בארה"ב, אין רודפים יהודים; אדרבא, הזירה פתוחה לפניהם. אולם צרה האחר של פתיחות זו הוא הצטמצמות ההוויה היהודית המשותפת.

מבחינה מסויימת הבעיה נוגעת לתרבותו של העם היהודי. אולם במהותה הבעיה היא רחבה יותר, בין היתר בגלל התמורות שחלו בתרבות העולם. מדובר בקיום הקיבוצי של העם היהודי בתקופה סבה משקלו של הקיום הקיבוצי היהודי בארצות המערב מצטמצם והולך והוא נדחק לשוליה של המציאות. היהודים, גם כאשר הם רוצים להשתייך לעם היהודי, אינם יכולים לתת ביטוי, בחיי היום־יום שלהם, לרצונם זה. הקיום היהודי הוא טקסי, רגשי, פילאנתרופי; אין הוא אופף את היהודי, אין הוא מעצב את אורח־חייו. הפתרון לבעייתו של האדם היהודי הוא הפתרון הציוני הקלאסי. על־כן ישן וחדש עולים בקנה אחד, ככל שהדגש בפתרון זה מועתק מן ההיחלצות מן המצוקה אל קשירת יחסי גומלין בין הווייתו של יחיד יהודי להווית הכלל.

בדברים אלה אפשר כמובן להאריך. אולם מה שגלוי לעין הוא שהציונות לא נדרשה לסוגיה זו. היא נשארה בגבולות הניתוח והמערכת המונחים של הדורות הקודמים או שמצאה מפלט לעצמה בתביעה מן היהודים לתמוך במדינת ישראל. היהודים נענו לתביעה זו לא רק משום שישראל ערבים זה לזה, אלא גם משום שהם מבקשים ביטוי להוויה הקיבוצית שלהם. כיוון שהוויה זו אינה מצויה בתחומם שלהם וכיוון שהם נזקקים למה שמעבר לעצמם, מסמלת בשבילם מדינת ישראל את הקיבוציות היהודית. הציונות המאורגנת הסתפקה בביטויים טקסיים ולא תרגמה את עצמה למערכת מחשבתית ולמסכת של תביעות.

במקביל למשבר זה, התחולל משבר במישור סדרי ההגשמה של הציונות: נשחק הקונסטרוקטיביזם היוזם, שהיה מהותי בה. הציונות ביקשה לא רק להחזיר את העם היהודי להיסטוריה: היא ביקשה גם להגשים את התהליך הזה בנסיבות ההיסטוריות הממשיות. מול הדחיה הקיצונית של העולם הערבי עיצבה הציונות את הגישה של האחזות בנסיבות, כדי להגשים את שאיפתה. היאחזות היתה גם פשרה. ביטויה המובהק ביותר של הפשרה היה תכנית החלוקה של ארץ ישראל.

הציונות, ברובה, נאחזה בפשרה זו והשיגה את אשר השיגה. בגלל צירוף־נסיבות איבדה הציונות את המניע היסודי שלה, ובמקום הקונסטרוקטיביזם הבונה צצה סבילות, שהמליצה העצימה אותה. מול הדחיה הערבית התייצבו עתה ציונים קיצונים או יהודים של קיצונות, בשעה שבעבר התייצבה מולה בניה פרוזאית, שאיפיינה את הציונות בעידנה הקלאסי. את ההכרה בזכויותיו של העם הפלשתינאי אפשר להבין כהכרה בדבר לגופו וגם כהתחשבות בנסיבות שהשתנו – או ששני השיקולים נפגשים או שכל אחד מוביל למסקנה העולה בקנה אחד עם המסקנה הנובעת מהשיקול האחר. הדבר דומה לזהירות בשעת נסיעה בכביש – יש בזהירות הזו בשוב התחשבות בזולת ויש בה חרדה של הנוסע לשלומו שלו.

כמובן, אפשר להתדיין בשאלה אם יש או אין קשר בין שני מישורים אלה. בפועל, שניהם קיימים. לא קל להכריע היכן הצבת הראשונה או שמא יש כאן שתי צבתות. בכל מקום, הכרה הוא לחדש את הישן הן במסלול האחד והן במסלול האחר. אולם כיוון שחידוש הגישה הבונה הוא בידי חברה ישראלית, שהיא ריבונית, אולי יש להתחיל כאן את ההתעוררות של התהליך החידוש למען ישן־חדש.

החטא הקדמון: תזכורת

מאת דני צדקוני

שערוריית ההתגברות האלימה לפינוי ימית הפכה לאפיזודה. אבל גאולה כהן ויובל נאמן, שמאשימים את הכל במה שהתרחש החודש ביו"ש וברצועה, שיסתכלו במראה וייזכרו בתרומתם לכירסום יוקרת חיילי צה"ל בעיני תושבי השטחים

את פצעי המהומות האחרונות ילקקו בישראל ובשטחים עוד זמן רב, כפי שהן עשויות להישכח אם בגדה וברצועה יקרו דברים חמורים יותר, שאפילו גם עליהן, מה שאין להוציא מכלל אפשרות סבירה. אבל למען הדיוק ההיסטורי אין למהר ולהעניק לצעירי בלאטה ולנערי ג'יבליה את זכות הראשונות בתקיפת צה"ל בשטחים. היו מי שקדמו להם. וגם אם לא נעים להיזכר בכך, מדובר בישראלים ולאו־דווקא ממחנה "יפי־הנפש". מי שמבקש לנתח את הסיבות והאשמה במה שקרה לאחרונה בסג'איה או בחאן־יונס, יצטרך לחזור כמה שנים לאחור ולהצביע על תרומת "המחנה הלאומי" דווקא, של נאמני ארץ־ישראל השלמה, לכירסום מעמדו ויוקרתו של צה"ל בשטחים.

לא הייתי בסבסטיה ולא שמעתי את האלוף (מיל') אריאל שרון אומר מה שאמר אז לחיילי צה"ל שנשלחו לשם בשם ממשלה נבחרת להשליט חוק וסדר. אבל הייתי בימית ובנותיה. שמעתי וגם ראיתי איך מבזים ומחרפים את צה"ל בפומבי: לא רק לעיני עם ישראל, אלא גם לפני עם ישמעאל, הממהר ללמוד מהיהודים לא רק גידול ירקות בחממות והתקנת דודי שמש אלא גם מתן צ'קים ללא כיסוי והתגרויות בחיילי צה"ל למען מטרה "לאומית", המצדיקה הפרת חוק לפי פסיקת יובל נאמן, הרב לוינגר וגאולה כהן ואחרים שפעלו בזמנם בחזית ימית. טימטום היה להניח שתושבי הרצועה – אלה שבמו־עיניהם ראו את מאבקם האלים של מתנגדי הנסיגה הישראליים עם חיילי צה"ל ואלה שצפו בכך בטלוויזיה – נוסף להנאתם מהמחזה, לא יגיעו, בתת־מודע או אף במודע לזילזול מסוים בצבא שעד אז רחשו לו הערכה כפי שחששו מפניו. והדבר התבטא בהתנהגות בשטח.

בעת ההיא, בשיחות עם גורמי ביטחון, ניסיתי להשפיע בכיוון הוצאת צה"ל, בתור שכזה, מהמאבק הפוליטי סביב הנסיגה מסיני. כשסגרו המתנגדים כבישים בפני שיירות צה"ל וממשלת ישראל לא הגיבה על כך, פניתי אל מפקד בכיר והבעתי את דעתי שעליו לפעול לאלתר לפינוי המחסומים שהוצבו במניעים אידיאולוגיים־פוליטיים וגם במניעים של בצע־כסף, שהתמזגו יפה, מגן הירק של נאות־סיני ועד ימית, בצירי התנועה של צה"ל באיזור. המפקד גילגל שפמו ושאל: "אתה רוצה שאסתבך במקום ההם למעלה?" הזכרתי את בן־גוריון, ואמרתי לו שהמצב הפרוע הזה יברכם בשלטונו של צה"ל כל עוד הוא קיים בשטחים. שמיר מסביר כיום שהערבים אינם מבינים דמוקראטיה. הם לא הבינו אז כיצד פורעים יהודים בצבאם שלהם.

"מתנגד נסיגה" מתגרה בצה"ל כזה נמצא כיום במחיצתו הקרובה של ראש־הממשלה. מי שאילץ את חיילי גולני ואת טייסי חיל־האוויר לצור ולשרוף דלק במטוסים יקר סביב האנדרטה ל"אוגדת הפלדה" שבברוקיה התבצר, נלחם שם כנראה על משרה בקריית בן־גוריון בירושלים יותר מאשר נגד הנסיגה. הצנחן בפילבוקס צהי הנגבי לא הוענש על פגיעתו בצבא בפעול בימית כדי להבטיח את ביצוע ההתחייבותה החוקית של ממשלת ישראל. אבל בעזה ראו כיצד בנה של ח"כ גאולה כהן מתפרע נגד צה"ל בלי שיבולע לו. הצביגים שהוזבערו כנגד החיילים וכה שנשפך עליהם מגגותיה של ימית השלימו את התמונה.

המעיד ויתר על חקירת ההתגברות החמורה בסמכות הממשלה והפגיעה בצה"ל. שערוריית ימית הפכה לאפיזודה. אבל גאולה כהן ויובל נאמן, שמאשימים את הכל במה שהתרחש החודש ביו"ש וברצועה – שיסתכלו במראה ויפשפשו בתרומתם הם לכירסום כבודם ויוקרתם של חיילי צה"ל בעיני תושבי השטחים.

נשיא אקזקוטיבי בזימבאבווה מארקסיסטית

מאת שלמה שפיר

בגלל האוריינטאציה הפאן־אפריקאית הרדיקאלית של מדינה זו שום ריכוך בעוינותה כלפי ישראל אינו נראה באופק

ערב תחילת השנה האזרחית החדשה, בתום שבע שנים לעצמאותה של זימבאבווה, חדל מנהיגה הפוליטי רוברט מוגאבה להיות ראש־ממשלה על פי הדגם הפרלמנטארי של וסטמינסטר ונכנס לתפקיד כנשיא אקזקוטיבי רב־סמכויות.

מוגאבה שמר על התחייבותו לבריטים בוועידה שסללה את הדרך להעברת הריבונות למושבת הכתר רודזיה־זימבאבווה (מי זוכר עוד שם קולוניאלי זה) ולא ביטל, בתקופת המעבר הלא־ארוכה, את הזכויות המשוריינות של המיעוט הלבן, גם לא הכניס שינויים אחרים במערך החוקתי. הסדרת המצב בארץ זו – לאחר השלטון השרירותי הבלתי־מוכר של ממשלת המתנחלים במשך עשור – נחשבה להישג חשוב ראשון של ממשלת תאצ'ר בזירת היחסים עם חבר־העמים ועם העולם הכלליסי. יותר מעשרים שנה לאחר פתיחת הדה־קולוניזציה של היבשת השחורה. בתום תקופת המעבר שיבץ מוגאבה את המפלגה האפריקאית היריבה העיקרית, בראשות ג'ושוע אנקומו, במפלגת זאנ"ו השלטת וכונן בארצו משטר נשיאותי חד־מפלגתי.

משטר כזה מקובל כיום ברוב המכריע של ארצות אפריקה, בין אם הן בעלות אוריינטאציה מארקסיסטית־סוציאליסטית ובין אם הן בעלות משטר קפיטאליסטי ושחרות יוזמה חפשית או בעלות כלכלה מעורבת. המורשת הקשה של התקופה הקולוניאלית, ההבדלים בתחומי הדת, הגזע והשבטים, והפער המשווע בין מיעוט של עשירים והמוני עניים – כל אלה חיזקו את תמיכת האפריקאים בדגם של משטר חד־מפלגתי נשיאותי, כערובה מפני התפוררות. הזהות בין ממשלה ומדינה ביבשת השחורה, למעט מדינות ספורות, מפריעה לפיתוח מוסד "האופוזיציה הלויאלית". זה קרה גם בזימבאבווה. מוגאבה הצליח עתה למזג את זאפ"ו היריבה, בראשותו של אנקומו, במפלגה השלטת. חשיבות האיחוד הזה בכך, שמעתה תתבסס מפלגת השלטון לא רק על יוצאי שבט שונה (הרוב) אלא גם על יוצאי שבט המיעוט אנדבלה מחבל מטאבלנד. המבחן יהיה, כמובן, אם האיחוד הפוליטי יוכל להשכיח את זכר ההתנגשויות הבין־שבטיות החמורות בעבר זה ובעיקר את פגיעות יחידות הצבא של הרוב בשבט המיעוט.

על־פי ההסכם בין שתי המפלגות תחתור המפלגה המאוחדת לעיצוב זימבאבווה על־פי דגם מארקסיסטי־לניניסטי. בניזותיו המארקסיסטיות של מוגאבה ידועות מכבר. אם כי במאבק בין מוסקווה לפקין רגל. בדרך כלל באוריינטאציה סינית. אנקומו, הרחוק ממארקסיזם, נחשב לעומתו לבקורב למוסקווה. אולם במציאות לא פגע עד כה מוגאבה בהמשך התפתחותה של הכלכלה הקפיטאליסטית בארצו. אמנם מספר המתיישבים הלבנים בזימבאבווה, שהראשונים בהם הגיעו לשם לפני כמאה שנה, פחת מ־270,000 ל־100,000. מתוך כלל 8.5 מיליון התושבים – רוב המהגרים פנו לבריטניה, לדרום־אפריקה ולאוסטרליה – עדיין במלאים אלה ששרדו פונקציה כלכלית חיובית מאוד. לאחר שבוטלו 20 המושבים ששוריינו ללבנים בפארלמנט בהאראריה הבירה (סוליסבורי בעבר) הצטרפו גם כמה פוליטיקאים לבנים למפלגת השלטון האפריקאית המאוחדת.

ההסדר החוקתי החדש ובחירתו של מוגאבה לתפקידו כנשיא אקזקוטיבי לא יחוללו שינוי בזיקתה של זימבאבווה לחבר־העמים הבריטי, שבמסגרתו אין לה עוד משמעות רבה. לא צפוי שינוי גם במצב העימות בינה לבין דרום־אפריקה: על־אף עוינותה הפוליטית למדינת האפרטהייד, תוסיף זימבאבווה להזדקק לקשרים הכלכליים עם השכנה הדרומית, תמשיך לייבא ממנה ולייצא דרכה ואף לא תסגור את משרד הסחר הדרום־אפריקאי הממשלתי בהאראורה.

כל זה אינו מפריע לזימבאבווה ליתבוע הרפעת הסאנקציות נגד דרום־אפריקה מצד יתר מדינות העולם ולתמוך במאבקו של "הקונגרס הלאומי האפריקאי". הבסיסים העיקריים של לוחמי "הקונגרס" נמצאים כיום בצפון אנגולה ובטנזניה, רחוק יותר מהישג ידו של צבא דרום־אפריקה, שאינו נרתע מלחפש אותם גם מחוץ לגבולות מדינתו. המרכז הפוליטי של "הקונגרס" הוא בלוסאקה, בירת זאמביה, שנשיאה קנת קאונדה הוא כיום נשיא תורן של ארגון ארצות אפריקה. בגלל האוריינטאציה הפאן־אפריקאית הרדיקאלית של זימבאבווה, אין לצפות גם לריכוך העוינות שלה כלפי ישראל בעתיד הקרוב. שום מפנה בעניין זה אינו נראה באופק.

אף־כי 100,000 המתיישבים הלבנים שנותרו בזימבאבווה נוטלים חלק פעיל בכלכלתה ונהנים מרווחה, ספק רב אם מעמדם וההתפתחות

(המשך בעמ' 10)

נשיא מוגאבה

מס' 2 אנקומו

هكذا عن الأصل

מכתבים למערכת דבר

לטדי קולק – עושה השלום

בימים אלה, כאשר שרים וספסרים, עיתונות ומדיה אלקטרונית, מתחרים אלה באלה כדי לפרסם במירוץ מסורף, את הכפשת צה"ל, המדינה, את כולנו – כאילו רק צרה זאת היתה חסרה לנו. וכי כל הרעש הריקני שכבה פרחחי אש"ף הצליחו להרחיבו על כל המדינה, לא בא לדעתם, אלא באשמתנו.

מדוע לא באו כל רודפי חדשות וסנסציות בפרוטה, לקבלת הפנים שערך טדי קולק, בליל נר שביעי של חנוכה באולם העירייה, כדי לכתוב ולצלם? מי לא נכח שם: עסקנים ואנשי דת מוסלמים, כמרים של כל זרמי הכיתות הנוצריות; אנשי ציבור של כל תושבי ירושלים: יהודים, נוצרים ומוסלמים. פקידים בכירים ועובדי מוסדות, קונסולים ומי לא?

דבר זה קרה בעצם ימי המהומה של „המרי האזרחי" הערבי פלסטיני!!! היכן מצאנו אצל טדי קולק מרד ומהומות? הכל עבר בשלום ובשלווה ובאווירה נעימה בסבר פנים וברעות. בלחיצת ידיים וברכישיה עברי, ערבי, אנגלי, ספרדי, צרפתי ועוד ועוד.

כלום לא היה מן הראוי לפרסם פינת שקט זאת של חיים בשיתוף מלא והערכה הדדית? מה מריץ את כולנו להכפיש את עצמנו? האם זאת ירושת דורות של גלות? או שמא חוסר ידיעה אלמנטרית ביחסי ציבור ובפתיחות לזולתנו?

טדי קולק מקיים את הפסוק שרוש מאבותינו בירושלים הבנויה: „כעיר שחוברה לה יחדיו". עיר שעושה את כולם חברים.

אולי ילמדו חכמי המפטפטת (פרלמנטרים) ויתחתמו את פיהם, ויתנו לאלה היודעים כיצד לעשות לקיום מעמדנו וראשותנו במדינה, כמו שטדי קולק עושה בירושלים שלנו?

שאול אנג'ל מלאכי
ירושלים

מי מפחד מאש"ף?

הניצים הרוענים, כי אם נצא ממרכזי אוכלוסין גדולים של ציבור ערבי, נגרום ל„פליטת" אש"ף למרכזים אלה, צודקים. אולם, איש לא נתן דעתו להיבטים הכרוכים בכך. ארשה לעצמי לציינם בראשי פרקים:

א. אש"ף יתגלה מקרוב לשאבב הערבי, יחשוף את ערותו ויתגלה בקלונו. אש"ף יהפוך את הערים הערביות לשדה־קטל פנימי, בטרם יפנה חיציו למדינת ישראל.

ב. אש"ף יהא מנוטרל ומעוקר מכלי מלחמה כבדים: טנקים, מטוסים ותותחים. על כן, בנקל יוכל צה"ל לחזור ולהסתלק על מרכזים אלה בבירה והוא צורך בכך ואז יחבוט אש"ף ישירות, כאשר התשתית שלו חשופה.

ג. שני הנתונים שציינו, אין בהם ערובה לשלומנו, אולם, אם האלטרנטיבה היא שלטון מתמיד של צה"ל על מיליוני ערבים, הרי עדיפה האלטרנטיבה הראשונה: לצאת: להרכיב שלטון בקשי מנוטרל מנשק כבד, ולהסתכן בפליטת אש"ף אשר יהא נתון לשליטת צה"ל, בשלב ראשון.

אריה סהורי
בת־ים

המדינה זקוקה למנהיגים יותר נבונים

לא תמיד בעיתות משברים אם הם לאומיים, כלכליים וחברתיים זוכים עמים למנהיגים אמיצים ונבונים. מההיסטוריה של קורות עמים אנו לומדים את המקרים עם המלך הצרפתי לואי ה־16, עם הצאר הרוסי ניקולאי השני לפני המהפיכות הגדולות בעמים. ולפני מלחמת העולם השניה כאשר כיהן כראש ממשלת בריטניה הגדולה נויל צ'מברליין. כלומר שלא העריכו את המצב כראוי ולא נקטו צעדים לבלום התפתחויות הרות־אסון לעמיהם.

דומני, שאנו, בימים אלה, עוברים משבר לאומי קשה. מה שקורה בשטחים וברצועת עזה אינה תופעה שאפשר להגדירה כחולפת. היא מראה סימנים של מחלה ממארת ואם הנגע לא יעבור ניתוח שורשי הוא עלול למות. גם כל אותם השליטים שרודו בעמיהם או עמים ששלטו בכפיה על אחרים חשבו, כי תמיד ידם תהיה על העליונה. הם לא העריכו את הכוחות הנגודים של הסובלים משלטון זר כאשר באה נקודת־השבירה שאין כבר מה להפסיד. אז יוצאים ההמונים לרחובות ולכיכרות לפרוק את זעמם נגד השולטים, כי גם המוות האורב להם כבר לא מפחיד אותם. כך זה היה בכל המהפיכות, כך זה יהיה גם בדרום־אפריקה בקרוב, ובדרך זו התקפלו כל האימפריות של אירופה לאחר מלחמת העולם השניה.

דומני, שהשר עזר וייצמן מבין את המצב לאשורו. הוא חש את הבאות. אם מדינת ישראל לא תיקח יוזמה ותעמיד בראשה אישים כדוגמת עזר וייצמן כדי לזרז את תהליכי השלום ולפתור את בעיית הפלשתינאים במהרה מחכה למדינה עיתות אלים בלי סוף. במציאות היא תצטרך לוותר על מאבק זה כפי שבריטניה ויתרה בקניה ודה־גול באלג'יריה.

חיים חצורי
איילת השחר

הלאו של פרס

פרס מיהר להודיע שלא תהיה עוד ממשלת אחדות לאומית לאחר הבחירות. ההכרזה נעוצה, כנראה, בבטחונו שהשלטון יעבור למערך או באי־יכולתו להבין את רצונו של העם.

בכל המשאלים שנערכו עד עתה התגלה, שרצון העם הוא לראות את הזרם המרכזי בפוליטיקה הישראלית, דהיינו, את המערך והליכוד פועלים יחד. מה גם, שההבדלים ביניהם ניטשטשו בשנים האחרונות.

הכרזתו של פרס מעידה על גביה פלגנית וחוסר אהבת ישראל.

עמוס ברגיל
נס ציונה

יצר השנאה

„עין הרע, ויצר הרע, ושנאת הבריות, מוציאין את האדם מן העולם". נזכרתי בדברים אלה של ר' יהושע המובאים בפרקי אבות, כשקראתי במקום זה, ביום 10.12.87, את דבריה של סניה שבואלי, תחת הכותרת „האמת של ד"ר חיים גורדון".

מה היא האמת של זה האיש? – הוא הצהיר, אם אינני טועה, בהרצאה באוניברסיטה, שרוצה הוא לראות במותו של אריק שרון. והסביר את דבריו בתוכנית „ערב חדש" בטלוויזיה, שלגיטימי לחשוב ולהביע רעיון נשגב זה לתלמידיו.

ובכן, הגברת סניה משבחת את זה הדוקטור על דבריו, ומסבירה במכתבה לעיתון ש„המרירות והשנאה לאריק שרון שקעה עמוק בליבותיהן של האמהות השכולות שבניהן נפלו לשווא במלחמת לבנון..." וכו'. ומסיימת היא דבריה:

„קביעתו של ד"ר גורדון, כי רצוי שהאדם הזה ייעלם מהנוף האנושי שלנו – ראויה להד נרחב ביותר. ולד"ר גורדון – הערכה על האמת הגדולה שהביא לפנינו ללא חת". כפתור ופרח! זה המסר החינוכי של דוקטורנו המחנך לדמוקרטיה באוניברסיטה.

עד כמה שזכור לי, לא בדיוק כך אמר הדוקטור. היתה בדבריו ממש קריאה לחיסולו של אריק, או איחולי מות לו, זה חינוך לפשיזם סטליניסטי. או לחיסול אדם לפי שיטת „1984" בחזון אשר בישר לנו אורוול בספרו זה, שם האדם המתחסל פשוט נעלם, כתאורה, ואין איש מעז לשאול מה קרה לו.

וכאשר ל„אמהות השכולות". מספר החללים המשפחות השכולות במלחמת יום כיפור, היה פי שישה מאשר במלחמת לבנון, ובמלחמת העצמאות, פי עשרה, וגם במלחמות ישראל האחרות נהרגו רבים. אז למה לא קראו הדוקטורים הגורדונים, ואוהדים מסוגה של סניה לחיסולם של משה דיין, ד. בן־גוריון, ועוד אי־אלה נושאי תפקידים האשמים במחדלים המורים?!

ובכן, סניה, עם כל הכבוד לך, לו לפני מלחמת לבנון היית גרה בקרית שמונה, אשר התרוקנה מרוב תושביה, או באחד היישובים הכפריים אשר סביב לה – אז דבריך היו ודאי אחרים. אך יצר השנאה כל כך חזק בך, את ממש לוהטת בשנאתך, והפעם הכתובת אריאל שרון. לכן ברצוני להציע לך כתובת אחרת לשנאה חזקה. השתחררי ושנאי רק את יצר השנאה.

יוסף ארגמן
חניתה

ניתוח הבלתי־נמנע

לאור העובדות האובייקטיביות בשטח אין מנוס מלהסיק שביצוע תוכנית הטרנספר, העברת האוכלוסין, הוא ניתוח בלתי־נמנע ודחוף. נראה לי, שאכן זאת היא הנוסחה והפתרון לקיומנו באיזור. כשחושבים לרגע מה הן האלטרנטיבות, עוברת בי צמרמורת. הזחילה הדמוגראפית השלילית והסכנה לאובדן הרוב היהודי בארץ צריכים להדאיג את כולנו ולהדיר שינה מעינינו. כמה אנרגיה, משאבים וחן אנו מבזבזים על נושא זה! והגיעה לריק מכיוון שאין למנהיגים שלנו די אומץ להוציא לפועל את התוכנית הנ"ל שהיא הדרך להשגת הגאולה.

ממשלה יהודית, שהעברת האוכלוסיה הערבית מארץ־ישראל השלימה לארצות ערב השכנות לא בראש סדר העדיפויות שלה איננה ממלאת את ציפיות בוחריה, איננה ממלאת את תפקידה וחוטאת לאינטרס הלאומי שלנו.

מתי אלון
ירושלים

שיעברו להתגורר בגבולות

החרדים מסרבים להשתתף בביטחון אך הם מתגוררים בלב הארץ הרחק מהגבולות ומוגנים על־ידי בחורים חילוניים. אם הם מתעקשים שלא להשתתף בביטחון – שיעברו להתגורר ליד גבולות הארץ, שם יוכלו ללמוד עד זיקנה ושיבה, אך לא יתכן שהם יסתתרו מאחורי גבם של זולתם. זוהי טפילות (פרזיטיות). יש להעמידם לפני הברירה: או להשתתף בביטחון, או להתגורר ליד הגבול. הרי כמוהם כדייר שאינו משלם שכר דירה.

אלישע גלזר
רחובות

• אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים •

ברכת הארי הגדול

ברכות בכתב ידו, בתנאים ברוק"ה, שלח מנהיג ברית־המועצות מיכאיל גורבצ'וב לח"כ מאיר וילנר. הברכה רבה איחולים לשנת־שלום היא אחת בין רבות שקיבלה המפלגה הקומוניסטית בישראל מהמפלגה ה„אחות" בעולם ובכלל זה גם מסין.

מתאושש

הניתוח שעבר השר עזר וייצמן הסתיים בהצלחה – נמסר אמש מבית־החולים „שיבא" בתל־השומר. וייצמן מתאושש עתה בביתנו הערמוני ובעוד כמה ימים, מקווים בבית־החולים, יוחזר לביתו. בעוד כשבועיים הוא אמור לשוב לעבודתו.

לכור מחצבתו

עומרי מריאן (בתמונה), מרכז סיעת המערך ויועץ התקשורת פורש לאחר המס קנות עבודה וחוזר לעיסוקיו הישנים. החל במחר הוא יהיה מנהל „בורנג הפקות", חברה שתעסוק בקולנוע ובטלוויזיה. היא פועלת כבר ארבע שנים בקונצרן כור ונערכת לקראת המהפך הטכנולוגי עם תחילת שידורי הטלוויזיה בכבלים והערוץ השני. עומרי מריאן היה בעבר בגלי צה"ל ואחר־כך עסק בקולנוע.

יצחק הררי

הפעם אשה

לינה וייסברג, עובדת בכירה במשרד מבקר ההסתדרות, עומדת להבחר היום לראשות ועד העובדים של בית הוועד הפועל של ההסתדרות. זו הפעם הראשונה שאשה תעמוד בראש ועד העובדים במוסד המרכזי של ההסתדרות המעסיק כ־1,300 עובדים. וייסברג, כלכלנית במקצועה, הצהירה לקראת הבחירות לוועד החדש כי תפעל לחיסול הפיגור בשכר בין עובדי הוועד הפועל לבין העובדים במוסדות מקבילים ולמתן מילגות לילדי העובדים גם בגיל הרך בגין ההוצאות למעון.

עם בחירתה של וייסברג, יפרוש מראשות הוועד בנימין אלבז, ששימש בתפקיד במשך שתי כהונות רצופות.

חיים ביאור

לא נשאר חייב

בישיבת צוות שוק ההון המשותף לאוצר ולבנק ישראל נפרדו אתמול חברי הצוות מיהודה דרורי הפורש היום מתפקיד הממונה על שוק ההון. בדברי הברכה שהשמיע סגן שר האוצר עדי אמוראי כי דרורי הינו אחד הכלכלנים המוניטריים המובהקים בארץ. אמוראי ציין כי בתקופת כהונתו של דרורי החלה הרפורמה בשוק ההון הלכה ולמעשה וכי רפורמה זו הניבה כבר פירות. בדברי תשובתו לא נשאר דרורי חייב והביע הערכה רבה לצוות שוק ההון, אותו הגדיר כגוף יעיל, ענייני והתכליתי.

אמנון אשד

ידידים לטיניים

למכון ללימודי קואופרציה ועבודה לארצות הלטינואמריקאיות והאיבריות של ההסתדרות מלאו לא מכבר 25 שנה. האירוע צויין במפגשים חגיגיים בבירות מקסיקו, ונצואלה וארגנטינה בהשתתפות מאות משתלמים, פוליטיקאים מקומיים ונציגים יהודים. אברהם אלון, מנהל המחלקה לקשרים בינלאומיים של ההסתדרות, ייצג את ההסתדרות באירועים אלה בלווית איתן כלע, נציג ההסתדרות באמריקה הלטינית, ונועד בעת ביקור עם מזכ"לי האיגודים המקצועיים. באמריקה הלטינית מתרחבת רשת ידידי ההסתדרות היהודים. ארגונים אלה כבר הוקמו בחמש ארצות.

ש"י

החלטות מן המטבח

בימים אלה משלימים ב„רגבה" את שיחזור של מטבחה המפורסם של גולדה מאיר. צמרת המנהיגות הישראלית והעולמית התארחה בו, והאורח הישראלי מוזמן לדמיין כיצד נתקבלו החלטות גורליות הנוגעות לחיים.

צילום: ישראל סאן/פול מלינג

גשר חי

אנדריו פארקר בן ה־33, שיצר בגופו גשר חי שאיפשר את הצלתם של 22 נוסעי מעבורת בריטית שהתהפכה, נימנה עם קבוצת האנשים שזכו באות הצטיינות של מלכת בריטניה אליזבט השניה לרגל השנה החדשה. פארקר, מנהל בנק, כיסה בגופו בקיע בין שתי קורות מתכת, שנתהווה כאשר אוניית המעבורת „הארלד אוף פרי אינטרפרייז" התהפכה בתעלה. גם מייקל סקיפן, ראש המלצרים בן ה־30, שנשאר מתחת לסיפון, סייע לאנשים להימלט ושילם על־כך בחייו – יזכה במדליה. פרטים אלה פורסמו על־ידי העתון הבריטי „סאן" 24 שעות לפני המועד שנקבע להבאתם לידיעת הציבור הרחב. ראש ממשלת בריטניה מרגרט תאצ'ר גינתה בחריפות את הפרת ההסכם ואמרה, כי הממשלה הבריטית תשקול הטלת סנקציות על עתונים המפירים את האמברגו על פירסום ידיעות.

במסורת וינאית

קונצרט מסורתי לכבוד השנה החדשה מתקיים בוינה מדי שנה. אתמול נערכה חזרה חגיגית בנוכחות חברי הכוחות המזוינים של אוסטריה. קלאודיו אבאדו נבחר לנצח על התזמורת הפילהרמונית של וינה.

תכסיס מוסווה

בספרה החדש של רפנה שרפמן, ראש הוועדה לזכויות האדם במפלגת העבודה, על „נשים בפוליטיקה הישראלית", שיראה אור בשבועות הקרובים נכלל סיפור קטן אודות התייחסותה של גולדה מאיר אל החוגים הדתיים, אשר התנגדו ב־1955 לבחירתה לראשות העיר. הסיפור מעורר כיום עניין מיוחד, נוכח התנגדותם של החוגים הדתיים בתל־אביב למנות נשים לגוף הבוחר את הרב הראשי לעירייה. מספרת גולדה מאיר בין היתר:

„הרגיזה אותי העובדה שהגוש הדתי הצליח ברגע האחרון לנצל את העובדה שאני אשה. כאילו לא תרמו נשי־ישראל לבניין המדינה העברית. ולא שנציגי הגוש הדתי לא ישבו בעצם הרגע ההוא עם נשים בכנסת, בדיוק כמו שהשלימו בזמנו עם נוכחותן של נשים בסוכנות היהודית ובוועד הלאומי. ההתנגדות לכך שאהיה ראש עיר בתל־אביב משום שאני אשה היתה תכסיס מפלגתי, שעודד בי כח גדול, ואני אמרתי זאת במלים בוטות".

אריאלה ראובני

הפרוטוקול הראשון

בקבלת פנים שערך נשיא המדינה חיים הרצוג לנציגי הרופאים בישראל, הגיש לו ד"ר רם ישוי (משמאל) את הפרוטוקול הראשון של ההסתדרות הרפואית בישראל משנת 1912. המשלחת, שכללה 9 רופאים המייצגים את מגזרי מערכת הבריאות וחתך אוכלוסיית הרופאים, הוזמנה למשכן לציון יובל ה־75 ליסוד ההסתדרות הרפואית.

צילום: יצחק אלהרר

בחפלה שנערכה במסעדה „קזבלנקה" בתל־אביב לכבוד להקת כוכבי הזמר של מרוקו, שהגיעה לראשונה לישראל, השתתפו נכבדים מהעדה המרוקאית בארץ, ח"כ יצחק פרץ, רפי סויסה, ראש עיריית רמלה – יולס רבי וזאב רווח. הלהקה תופיע ברחבי הארץ במשך שבועיים ומופע הסיום יתקיים בסינרמה.

חוזרים לעתונות טובה

דבר

קרא מחר

דבר השבוע

1988 שנת בחירות

ישראל, ארה"ב, צרפת

חגי אשד, עליזה ולך, יורם פרי, גדעון קרן

ללמוד ולא להנך, פרק ב'

[illegible]

מחוץ לקונסנסוס

מתי פלד, דיוקן

מייק לוין

דני רובינשטיין חוזר מבית המשפט הצבאי בחברון

חדשות מהגיהינום

אמיר אורן

חיים גורי, דרור [illegible], מושיק, יאיר גרבוז, אהוד מנור, אבירמה גולן, יגאל משיח, יעל פישביין, יוסי מלמן, מירי בן, אריה שור, אהרן שמי, יקיר צור, [illegible] צימרמן, יהודה להב, דליה שרון, [illegible] כהן, ישראל [illegible]

„משא" לספרות לאמנות

מכרזים

משרד הבטחון־ יחידת המכירות

ניתנת בזאת הודעה לציבור על מכירת טובין. כל פריט מהווה סעיף נפרד לכל אחד מהמכרזים כמפורט בטפסים.
המציע רשאי להגיש הצעתו לגבי סעיף אחד או יותר.
תנאי התשלום: 60% בהמחאה בנקאית, 40% הנותרים בערבות בנקאית, שזמן פרעונה שלושה חודשים מיום פתיחת המכרז. מכירת טפסי המכרז תחל ביום שני 4.1.88 בחטיבת המכירות, רח' האלוף א. מנדלר 12/א הקריה תל־אביב. שעות הקבלה בימים א–ה בשעות 08.30–12.30, בימים א' וג' גם בשעות 14.00–15.00.

מכרז מספר: 251/88/01
רכב נוסעים מתוצרת רנו 4, חלקם לפרוק חלקים בקבוצות.
ניתן לקנות טופס מכרז ביום הסיור, במגרש הרכב ליד שער ירושלים־צריפין ימי סיור: 6, 7 בינואר 1988, בין השעות 08.00–11.30.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־11/01/88 עד שעה 10.00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 252/88/01
גודרי כבלים, מפסידי אדים לרכב, מכונות משרדיות וציוד למחשבים, מכונות כתיבה וחישוב, גרוטאות מצברים, גודי עצים, כסאי צילום משומשים.
ימי סיור: 18, 19, 20, 21 בינואר 1988. כמפורט בטופסי המכרז.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־25/01/88 עד שעה 10.00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 253/88/01
פסולת פלדה, חוטי פלדה, פחי פלדה, זוויות אלומיניום, צנורות אלומיניום, פרופילים אלומיניום.
ימי סיור: 17, 24 בינואר 1988. רישום במשרדנו עד 12.1.88 בשעה 12.00.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־25/01/88 עד שעה 10.00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 254/88/01
כלי רכב וציוד מכני הנדסי, חלקם לפרוק כמפורט להלן: משאיות זיל, משאיות דודג', אוטובוסים דודג', טנדרים־דודג', רכב נ.נ., גרורי משא, גרורי מיכל דלק, עגות, טרקטורים תוצרת פיאט קייס וקטרפילר, דחפור תוצרת קטרפילר, יעה זחלי.
ניתן לקנות טופס מכרז ביום הסיור, במגרש הרכב של המכונות.
ימי סיור: 6, 7 בינואר 1988, בין השעות: 08.00–11.30.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־11/01/88 עד שעה 10.00 לפנה"צ.

מכרז מספר: 255/88/01
פריטי חשמל לרכב, צל"ם, משאבת שמן ציוד צריח, מכשיר בחינה לכתודה־התנגדות, חלפי תומ"ת ונגמ"ש, רצועות לרכב, מכללי אופטיקה שונים, בערכות איטום צמדי טנקים, קולרי שמן, צבירים, פסולת נחושת, פסולת גומי, פסולת אלומיניום, חלפי שרמן.
ימי סיור: 18, 19, 20, 21 ינואר 1988, כמפורט בטופסי המכרז.
יש להרשם עד יום לפני הסיור.
מועד אחרון להגשת הצעות ב־25/01/88 עד שעה 10.00 לפנה"צ.

קרא מחר ב ידיעות אחרונות

• טיפול מהיר למתפרעים
ישעיהו בן־פורת, אלי תבור

• אנשי 87
אריאלה רינגל־הופמן

• אורי אדיב
מתראיין בזהירות
נויה רימלט

• למה יצאו דע בטלוויזיה האמריקנית?
חיים שיבי

• רחל הקטנה מהאצ"ל
יגאל סרנה

• אברהם דר
עסקים בספרד
אריה אבנרי

שוש מיימון על גליה אלבין • ענת טל־שיר על עולמו של צעיר ערבי • הלמוט ניוטון בספר חדש • שושנה חן על עסקי תינוקות • גדעון רייכר על תיווך כהלכה • אודטה דנין כיופים.

• יהושע סובל
„גטודים יחוליו"
ראיון
עמנואל בר־קדמא

מדוריהם של חיים חפר, עמוס קינן, בועז עברון, דידי מנוסי וזיוה יריב.

במוסף לתרבות, ספרות ואמנות: אורציון ברתנא על יצחק אורבך־אורפז • מישאל: הספר שאהבתי ב־1987.

קול קורא:

קיבוץ הזורע רואה בדאגה רבה את הארועים האחרונים, הן בשטחים והן בתוך מדינת ישראל.

מתוך דאגה לאופייה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית החותרת לפתרון של שלום צודק, קורא הקיבוץ לממשלת ישראל לפעול בנחישות ובמהירות כדי להגיע לפתרון מדיני.

אנו קוראים לממשלת ישראל לתמוך ולעודד גורמים השוללים את הכיבוש, בקרב החוגים בישראל המוכנים למו"מ [illegible].

קיבוץ הזורע תומך בזכותם המלאה של ערביי ישראל להביע דעתם בכל נושא תוך כיבוד החוק הדמוקרטי ומביע תקוה כי יימצא בקרוב הסדר לשלום בין מדינת ישראל לעם הערבי הפלסטינאי בשטחים.

קיבוץ הזורע

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשו לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשות למתן הקלות בניה על:
1. חלקה מס' 195 בגוש 7140 הנמצאת ברח' [illegible] 29 לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעוד מגורים ג'. מבקשים הקלה של 2.10% לתוספת בנית גג.
2. חלקה מס' 180 בגוש 7155 הנמצאת ברח' [illegible] 32 לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעוד מגורים ג' מבקשים הקלה לענין הבניה במעקה הגג הפונה לפיר הפנימי של הבית במקום 1.20 מ' – 0.87 מ', ובמקום 1.20 מ' ל־0.93 מ' לגבי בנית חדרים על הגג.
3. חלקה מס' 84 בגוש 7149 הנמצאת ברח' שד' העצמאות 52 לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעוד מגורים ג' מבקשים שימוש חורג לשינוי יעוד ממחסן למכון קוסמטיקה.
חלקה מס' 229 בגוש 7160 הנמצאת ברחוב השומר 9 לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעוד מגורים א'. מבקשים להתיר להם הקלה של 0.60% באחוזי בניה.
לכל מי שיש התנגדות באיזה סיבה שהיא לבקשות הנ"ל, יגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה, תוך 15 יום, מיום פרסום הודעה זו.

אהרון קמפמן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי בת־ים
הודעה לפי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

ניתנת בזה הודעה, כי הוגשו לועדת המשנה לתכנון ולבניה בת־ים בקשות למתן הקלות בניה על:
1. חלקה מס' 146 בגוש 7131 הנמצאת ברח' מבצע סיני 22. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעוד מגורים ג'. מבקשים הקלה מתכנית 328 לענין [illegible].
2. חלקה מס' 309 בגוש 7154 הנמצאת ברח' [illegible] 26. לפי תכנית מפורטת נמצאת החלקה הנ"ל באזור שיעוד מגורים ב'. מבקשים הקלה במעקה הגג הפונה לפיר הפנימי במקום 1.20 מ' ל־0.[illegible]
לכל מי שיש התנגדות באיזה סיבה שהיא לבקשות הנ"ל, יגיש התנגדותו לועדה המקומית לתכנון ולבניה, תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

אהרון קמפמן
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בת־ים
30.12.87

עיריית הרצליה
חוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה הרצליה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
[illegible]

לפני 60 שנה

ממשלת רומניה נחלשת

רוב צירי מפלגת האכרים בפרלמנט הרומני, אשר בראשה עומד לופו, עזבו את גוש הממשלה, לאות מחאה נגד השארתו של לופו בממשלה לאחר הפרעות ביהודים.

עבודה ערבית בבית כנסת

מוסרים לנו שבבנין תנור בית הכנסת בשכונת זכרון־משה, העסיקו הבנאים רק ערבים זולים. אין זה מקרה ראשון בבוסר צבורי זה.

השלג עושה שמות באנגליה

סופת שלג התחוללה בדרום אנגליה אשר לא היתה כמותה. הטמפ' עלתה על גדותיה והקשר עם העולם החיצון מנותק זה שלושה ימים.

לפני 40 שנה

טבח המוני בבתי הזיקוק בחיפה

השתוללות פרועה של עובדים ערבים בבתי הזיקוק בחיפה גרמה אתמול לרצח המוני של 39 יהודים ולפציעת 51 יהודים מעובדי בתי הזיקוק. המקרה אירע בצפורים בשטח אחריותם ולעיניהם של שלטונות הבטחון בפעל. ההזנחה הפושעת של השלטונות האחראים גרמה לכך שציבור בן 400 יהודים ניתן אתמול להשתוללות ופגיעה מצד המון של 1600 ערבים במשך שעה וחצי.

המשטרה הבריטית הגיעה רק כעבור שעה ויותר, אך לא נעשה דבר כדי לאסור את הפורעים הערבים, והם הוצאו בליווי המשטרה, בלי כל חקירה, באוטובוסים שהוחזקו על ידי הנהלת החברה.

היום הוכרזה שביתת הזדהות של כל העובדים היהודים במפרץ לאות מחאה נגד השלטונות.

מרק הוא לא רק מרק. הוא ארוחה

קצת באיחור, אך עדיין לפנינו לפחות שני חודשי של חורף, שבהם נוכל להתחמם מבישולם ומאכילתם של מרקים שונים ולהתבשם מריחם ומטעמם, כשאנו מכינים אותם לבני ביתנו, לאורחינו, או, במקרה שלי – למשפחה המורחבת והרעבה, לקיבוץ. אין קץ לאפשרויות האילתור בהכנת מרקים. גם אין צורך בחומרים נדירים אלא אם כן רוצים להכין משהו קלאסי בעל שם שמופיע במילון ולא יעלה על הדעת להסיר או להוסיף לו תבלין או ירק שלא הוכנסו בו בעת בריאת העולם. מה שקובע כה הוא הדמיון, ידע בסיסי וכמובן אי־אלה חומרים, אם כי אפשר, כידוע, להכין מרק גם ממסמר של פלדה, בתנאי שמוסיפים לו מים, עצמות שמנות, בצל, גזר, תבלינים וכו"כ.

מה שהכי חשוב הוא להניח כף לטעימה ליד המרק המתבשל ולטעום ולטעום ולא להניח למרק עד שהוא יהיה בדיוק כמו שצריך. כמובן שכל אחד יכול להוסיף לעצמו ליד השולחן פלפל או מלח אבל זה לא אותו הדבר כי לא כל אחד ניחן בכשרון לדעת מה בדיוק חסר לו במרק והוא עלול להרוס אותו הצידה בנימוס תוך הצהרה שהוא נמצא בתקופה של דיאטה.

אז ניגש לעניין ונתחיל לפטפט – אך לא לפני שאביא ציטוט מספרה המשגע של שרה קסון LOVE AND KNISHES; שהצהיב אצלי כבר מזמן וכולו מוכתם בדגימות של מאכליה, שהם לא פחות טובים מ„הסיפורים שליד", שהיא מוסיפה בראשו של כל מדור.

וכך היא כותבת על השפעתו של מרק העוף שהיא מביאה לחברתה החולה:

„תבכן, זה לא מוכרח לקרות אך זה קורה. החברה שלך חולה. מה את יכולה לעשות? אז אני אגיד לך: צלחת הגונה של מרק עוף מסובה הבריאה יותר חולים מאשר הפניצילין. למרק העוף יש השפעה דרמטולית. הענולים זורמים דרך העורקים כמו פלסמה ומוסיפים צבע ללחיים. האטריות ממלאות את הקיבה ולא בשאירות מקום לוירוסים, ואם תוסיפי לכך גם גזר וצרור פטרוזיליה – הוא יכיל גם ויטמינים, והה"

הערה: כל המרקים מיועדים לשישה או יותר סועדים. אם נשאר – אפשר להקפיא.

מרק ירקות לא משמין עם קארי

החומרים:
1 תפוח אדמה גדול חתוך לפרוסות עבות
1 פלפל ירוק חתוך לעיגולים
1 גמבה אדומה חתוכה כנ"ל
1 גזר גדול מגורר גס או חתוך לקוביות
2 גבעולי סלרי חתוכים גס
2 עגבניות חתוכות לעיגולים
½ כוס פטרוזיליה קצוצה
2 כפות אבקת מרק בטעם עוף
1 כף קארי או יותר
1 כף סוכר
½ כוס חומץ או מיץ לימון
1 כף רוטב סויה
1 כפית [illegible]
10 כוסות מים קרים
מלח אם עדיין צריך

אופן ההכנה:
שמים את כל הירקות, לבד מהפטרוזיליה, בסיר עם מים ואבקת מרק. מבשלים עד שכולם – ובעיקר תפוחי האדמה – רכים אך לא [illegible]. מוסיפים קארי, סוכר, חומץ, רסק, פלפל ורוטב סויה. מבשלים 5 דקות וטועמים אם חסר דבר מה. אם לא חסר – מוסיפים את הפטרוזיליה הקצוצה ומתיישבים לאכול. אם אוהבים את המרק יותר צהוב כדאי להוסיף כפית כורכום.
האם שמתם לב שאין במרק זה שומן?
בתאבון.

מרק גולש מאולתר

אנחנו, בקיבוץ, מכינות אותו בדרך כלל ביום ראשון, ובסיסו העיקרי הוא רוטב הבשר שנשאר משבת בתוספת שאריות של אפונה, גזר, חתיכות עוף ובשר שאיבדו את צורתן אך לא את טעמן. אך אפשר להכין מרק כזה גם חדש כמעט לגמרי.

החומרים:
6–8 כנפי עוף
¼ ק"ג בשר בקר או נקניקיות חריפות, חתוכים לקוביות קטנות
2 בצלים גדולים חתוכים לקוביות
2 תפוחי אדמה גדולים חתוכים לקוביות כנ"ל
2 כפות פטרוזיליה קצוצה
1 שורש סלרי או 2 גבעולים, חתוכים או מגוררים גס
2 כפות רסק עגבניות
2 כפות שמן
מלח ופלפל ומעט כמון מזרחי או קימל אשכנזי למי שאוהב.
1 כף אבקת מרק עוף או פרווה.
1 כף פלפלת מתוקה
10 כוסות מים.

אופן ההכנה:
מטגנים בסיר גדול את כנפי העוף והבשר. כשהשחימו מעט, מוסיפים את הבצל והפלפלת המתוקה וממשיכים להשחים. מוסיפים מים, תפוחי אדמה, עשבי תיבול ותבלינים, מקטינים את האש ונותנים לענין להתבשל עד שהבשר ותפוחי האדמה יתרככו. מוסיפים את רסק העגבניות ומתקינים הטעם.
הערה: אפשר להוסיף ירקות שונים ככל העולה על הדעת רק אל תשכחו להשאיר גם מקום לנזלים!

מרק בצל

החומרים:
6 בצלים בינוניים קצוצים ביד או במעבד מזון לקוביות קטנות
4 כפות מרגרינה בטעם חמאה או חמאה
2 כפות קמח
200 גרי גבינת טל העמק או צהובה אחרת, מגוררת גס
½ פרוסה חלה קלויה לכל סועד
2 ליטר מים
½ כוס יין לבן יבש
3 כפות אבקת מרק צמחי
פלפל ומלח
½ כוס יין לבן

אופן ההכנה:
משחימים את הבצל בתוך המרגרינה עד גוון זהוב כהה. מוסיפים את הקמח, בוחשים עד שישחים מעט גם הוא, מוסיפים מים קרים, אבקת מרק ותבלינים ובוחשים מדי פעם עד שהמרק יסמיך. מורידים את החום ומבשלים עוד כ־20 דקות על אש קטנה. מתקינים את הטעם.
מסדרים את הלחם הקלוי בתחתיתו של כלי חרס חסין אש או בקעריות כנ"ל אישיות, מפזרים גבינה מגוררת ביד רחבה על פני הטוסטים. ברגע האחרון מוסיפים את היין למרק הרותח ושופכים את המרק על קלי הלחם המצופה גבינה. מכניסים לגריל לכ־10 דקות או עד שהגבינה תשחים ותבעבע.
הערה: אחרי מרק כזה אין כוח למנה עיקרית.

מה שווים דיבורים על שוויון?

בדיון ציבורי בנושא „האם טוב לאשה שוויון על־פי חוק", שקיים השבוע ארגון נעמת, הושמעה ביקורת חריפה על החוקה המוצעת לישראל ועל מעמדה של האשה בהצעה. מסקנות הדיון: ללא חוקים אין סיכוי לשוויון, אך להעביר בכנסת חוק הקשור למעמד האשה זו משימה ארוכה, קשה ומתישה

מאת נעה גל

על טעמו של הוויכוח שהתנהל בין המשפטנים המכובדים, בדיון ציבורי על האשה והחוק, אפשר היה לעמוד רק בסיומו, בדברים שהביא ח"כ חיים רמון:

„זה דיון אקדמי בשאלה האם טוב לאשה שוויון על־פי החוק, או לא טוב", אמר ח"כ רמון, „ערכם של הדברים נמדד באמת – כשהם מגיעים לכנסת. כשהם צריכים לעמוד במבחן הפוליטי".

ובזה נחרץ, כנראה, משפטו של נושא שוויון האשה על פי החוקה המוצעת לישראל, בשלב זה.

הכרזתה של מזכ"ל נעמת מאשה לובלסקי, כי החוקה המוצעת בניסוחה הנוכחי לא תאפשר שוויון זכויות לנשים, היתה המוטו של דיון ציבורי זה, שאירגנה נעמת ואשר התקיים ביום א' השבוע במלון דן בתל־אביב.

על הבמה ישבו ד"ר פרנסיס רדאי, מרצה בכירה בפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית, פרופ' רות בן־ישראל, דיקאן הפקולטה למשפטים באוניברסיטת ת"א ופרופ' אריאל רוזן־צבי מהפקולטה למשפטים באותה אוניברסיטה. פרופ' רוזן־צבי הוא גם חבר בצוות שניסח את הצעת החוקה לישראל ומשך אליו, בתוקף חברותו זו, את אש הביקורת של הנשים המשפטניות.

„ישנם אנשים בחברה הישראלית שנותנים עדיפות לערך הרכוש והקניין על פני השוויון", אמרה בפסקנות נלהבת פרופ' בן־ישראל. „השאלה איננה אם טוב לאשה שוויון על פי החוק; העובדה היא שאין לנו, הנשים, ברירה. בלי חוק – השוויון לא יגיע. השאלה היא, איזה תוכן יהיה לחוק הזה. אסור לנו, במקרה זה, לסמוך על בתי המשפט שיעניקו לאחר מעשה את הפרשנות הראויה לנוסח החוקה בדבר שוויון הנשים. עם כל הכבוד למערכת המשפטית בארץ, בתי המשפט מפלים את האשה לרעה והנוסח המוצע לא ישנה את המצב. אנחנו צריכות לתבוע ניסוח מפורש של הדברים".

ולחיזוק דבריה העלתה לעדות את נעמי נבו, סוציולוגית ואנתרופולוגית, שעבדה 23 שנים במחלקה להתיישבות של הסוכנות ובסוף 1983 נאמר לה כי על פי גילה מתקרב מועד פרישתה מהעבודה. ההחלטה השרירותית, לדבריה של נבו, עוררה בה תדהמה ועלבון ודחפה אותה לנסות ולבטל את רוע הגזרה. בעידודן של משפטניות ויועצת ראש הממשלה למעמד האשה לשעבר, ניצה שפירא־ליבאי, היא פנתה לשתי ערכאות של בית הדין לעבודה, זו האזורית וזו הארצית, ובשתיהן לא נמצא פתרון לבעייתה. היא נאלצה לפרוש.

פרופ' רות בן־ישראל: „מקרים כמו זה של נעמי נבו מצאו לבסוף את פתרונם רק בחוק הפרישה לנשים שנתקבל בכנסת. זו דוגמא לכך, שרק חוק יכול להועיל לשוויון בכל תחומי החיים. גם בהסכמי עבודה קיבוציים, גם בהסכמי שכר וגם בתנאי פרישה. עלינו לצאת בקריאה: חוקה – כן, אבל בנוסח שונה.

אחריה הוסיפה גם ד"ר פרנסיס רדאי להציג את מגבלותיו של הנוסח המוצע כיום, כשהעלתה שתי עדות משלה: את דניאלה ולנסי מארגון מסורבי ומעוכבי גט, הנרחים שנים רבות על ידי בתי־הדין הרבניים, ואת בטי שטרסבורג מבית שמש, שעשתה צעד „היסטורי" והשתתפה בגוף הבוחר לרב העיירה בית שמש.

ד"ר רדאי טענה כנגד חוסר הסימטריה בדיני נישואין וגירושין וכן כנגד המצב שבו ההלכה אינה מאפשרת שוויון דמוקרטי לנשים, לבחור ולהיבחר. „שני אלה הם סממנים של שיטת משפט פטריארכלית, פסקה ד"ר רדאי. „כולנו חיות בתוך הפרשנות ההלכתית שהולידה את מסורבות הגט ואת סירובו של הרב לאו להיבחר על־ידי גוף הכולל נשים. כולנו צמאות לחוקה, אבל אי אפשר לתת גושפנקא לחוקה עד שתובטח, באופן חוקי, אי־אפליה."

פרופ' אריאל רוזן־צבי השיב לטוענות ובדבריו ניסה לסתור את הטיעונים המשפטיים שהועלו, על־פי עקרון יסוד האומר: הביטוי שוויון הוא ביטוי עמום, הוא איננו קובע שוויון מכאני. שום חוקה איננה מגדירה את המושג „שוויון הזדמנויות", למשל. חוקה היא „מברק", במובן זה שהיא קובעת עקרונות יסוד: היא איננה מסדירה את כל המערכת מן המסד ועד הטפחות, אלא מזמינה את המחוקק.

וכך, כשעלה ח"כ חיים רמון, גם הוא משפטן, לשאת את דבריו, לא נותר לו אלא להמחיש למתדיינים ולקהל המאזינות עד כמה נאיבית האמונה ששינוי יצמח מדיון כגון זה ועד כמה ארוכה הדרך המעשית לשינוי: „כל זמן שהמערכת הקובעת מונעת על־ידי לחצים וחישובים פוליטיים, לצערי". מתוך נסיונו כחבר־כנסת שלף חיים רמון דוגמה: בעודו מנסה להעביר תיקון לחוק יחסי ממון, שלא היה אמור, לדבריו, להוות כל בעיה ולא היתה בו כל עילה למחלוקת עם הנציגים הדתיים, התערבו הללו בכל זאת ומנעו את העברת התיקון בהצביעם נגדו. „או אתם יושבים פה ומתווכחים. וזה באמת נחמד מאוד, אבל כל זמן שזה המצב הקיים, אין, לצערי, סיכוי שאפשר יהיה להעביר כל נוסח לשוויון בקלות ובמהירות".

גם זה תקציב משפחתי

לקראת פתיחת המגבית לשנת 1988 הציגה ויצו את מוסדותיה, מטרותיה ויעדיה וגם „חלון ראווה": משפחה חלופית

מאיר ומימי איפרגן גרים בקטע' בשכונת יוקרה. יש להם שני ילדים, כלב וחצר עם גינה ודשא ועצי נוי, אבל אין הם משפחה רגילה: כשמוסיפים להם את הפרטים האחרים, הם הופכים ל„משפחה חלופית": עמם חיים עוד שמונה ילדים שמימי ומאיר משמשים להם הורים דואגים, מחנכים ועוזרים, יחד עם צוות וכו פסיכולוגית, עובדת סוציאלית ומפקחת מינהלית.

מימי ומאיר איפרגן הם חלק מפרוייקט בשם „נוה ויצו" ובו ארבע משפחות השוכנות בארבע דירות טוריות, באותה השכונה. ויצו התחילה בפרוייקט לפני כשבע שנים במקום מוסד „אם וילד" שנסגר בעקבות חוות דעת של פסיכולוגית שהעדיפה משפחות חלופיות.

למשפחת איפרגן, כמו למשפחות החלופיות האחרות, מגיעים ילדים מבני יום ועד גיל 18. הם מקבלים, בין היתר, שיעורי עזר ויעוץ פסיכולוגי קבוע ובעיקר זוכים לתשומת לב ולחום משפחתי יציב, שמשפחתם הפגועה אינה יכולה להעניק להם.

לציון פתיחת המגבית השנתית של ויצו בחרו רות תקוע, יו"ר הארגון, וחברותיה לארח את העיתונאים בביתם של מימי ומאיר איפרגן, בבחינת חלון ראווה לפעולות ומשימות ויצו, שלהן מיועדים כספי התרומות המבוקשות.

התקציב השנתי של ויצו עומד על 86.5 מיליון שקל. מקורותיו: השתתפות ממשלתית, תשלומי הורים בעד מעונות היום, תרומות מחו"ל ואיסוף כספים בארץ.

שלום זינגר, מנכ"ל הבנק הבין־לאומי הראשון, הוא יו"ר מגבית ויצו לשנת 1988 ולשאלה מה הניע אותו להירתם לנושא ולבוא לעזרת נשי ויצו, הוא עונה: „כגבר זיעזעו אותי המספרים שהציגו לפני חברות ויצו. עשרת אלפים נערות במצוקה, שאינן לומדות ואינן עובדות, מאה אלף נשים מוכות, שבעת אלפים ילדים הנרחים על־ידי המעונות בחוסר מקום, אף שהם זכאים לבקום במעון.

„חשבתי שאני צריך למצוא זמן לתרום לקהילה, לעזור לנשים הנהדרות האלה בעבודה הטובה שהן עושות. אולי הדברים האלה נשמעים בומבסטיים, אבל אני בהחלט מרגיש כך. בנושאי כספים ובנקאות אני לא רגיל להתבטא כך."

המתנדבות של ויצו מצפות להיענות הציבור למגבית השנתית ומקוות לאסוף 2.5 מיליון שקל לטובת 204 מעונות יום ומוסדות לילדים ברחבי הארץ, למקלט לנשים מוכות באשדוד, לקו האדום לנפגעות אונס, לקו האדום לנשים מוכות ולמקלט לנערות במצוקה, לבית ההורים בתל־אביב ולמועדוני תעסוקה והכרה לגיל השלישי.

הסכום הניתן על ידי הממשלה יורד מדי שנה, אומרות חברות ויצו, והארגון חייב להגדיל את חלקו בתקציב, כדי שיוכל להחזיק במוסדות הקיימים ולקדם את הפרוייקטים המתוכננים. זוהי בעיקר מטרת המגבית השנתית.

נעה גל

תעודת הוקרה לאגודת „עמית"

אגודת המתנדבים „עמית", בת שמונה השנים, מטפלת באוכלוסיית הקשישים בירושלים ונותנת להם שירותים המשלימים את אלה הניתנים על־ידי הרשויות הציבוריות. מתנדבי האגודה עובדים כל השנים בשיתוף פעולה הדוק עם המחלקה לשירותי קהילה ורווחה בעיריית ירושלים. מתנדבים הבאים מכל שכבות האוכלוסיה ועושים את מלאכתם באורח אנושי ויעיל, תוך מסירות והתמדה.

פרוייקטים מיוחדים שיוזמה האגודה הם: לחצני מצוקה בשיתוף עם המשמר האזרחי; הסעות קשישים לטיפולים בבתי חולים ובמרפאות; „חבילה לקשיש" בראש השנה; מתן תיות־בית לקשישים בודדים; טיול שבועי בירושלים וארוחה בבתי מלון יוקרתיים.

על כל אלה הוענקה ל„עמית" תעודת הוקרה לשנת 1987 מטעם האגודה הישראלית לגרונטולוגיה.

תעודת ההוקרה ניתנה לגב' ויויאן דינ'ץ בשם אגודת עמית, בטקס שהתקיים ביום שלישי, 22.12.87. את התעודה העניקה הגב' אסתר הרליץ, יו"ר הוועדה להענקת תעודות הוקרה.

האגודה הישראלית לגרונטולוגיה, שבראשה עומד ד"ר ג'ק חביב, נוהגת מאז 1980 להעניק תעודות הוקרה לציון פעולות מיוחדות של אישים, צוותות או מוסדות, הפועלים למען הקשיש במישור הארצי או המקומי ומפתחים פעולות חדשניות בנושא הזיקנה.

בית ללא תוית שלילית

„פרוייקט ריצ'מונד" הוא שמו של הוסטל ראשון מסוגו ההולך ומוקם בתל־אביב למען הנתונים במשבר נפשי זמני, שנשלחו עד כה לבתי חולים לחולי נפש, עוטי הסטיגמה, משום שלא נמצא פתרון אחר לשיכונם

מאת ניצה גורביץ

בקרוב יוקם הוסטל שיקומי לנפגעי נפש, ראשון מסוגו בתל־אביב, פרוייקט של עיריית תל־אביב־יפו, בשיתוף עם משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות. המטרה היא: מקום מתאים לאנשים העוברים משבר נפשי, שעד היום מצאו עצמם, לא פעם, בבתי־חולים לחולי נפש, גם כשמדובר במשבר זמני הנובע, למשל, מאהבה נכזבת או ממתח לקראת בחינות, ולאו דווקא ממחלות נפשיות כרוניות.

הפרוייקט נקרא „ריצ'מונד" והוא חיקוי של מרכזי „ריצ'מונד לונדון" שיש מהם חמישים בלונדון.

מסבירה שרית גרינברג, ראש אגף הרווחה של עיריית תל־אביב־יפו:

„התהליך המקובל בארץ לגבי אנשים העוברים משבר נפשי הוא הפניה לטיפול של פסיכיאטר, לתחנה לבריאות הנפש, ומשם הדרך לבית־חולים לחולי נפש היא לפעמים קצרה מאוד ומלווה לא פעם במחיר חברתי כבד שמשלם הסובל מהמשבר: סטיגמה לכל ימי החיים. לפעמים מדובר באנשים שעברו משבר כתוצאה ממצבי לחץ שונים כמו: בחינות, אהבה נכזבת, משבר של אחרי לידה או כתוצאה מאישיות שבירה יותר משל אחרים. לעיתים אינם יודעים – או לא קיבלו כלים – להתמודד עם מצבים שאחרים מתגברים עליהם. אנשים אלה מוצאים עצמם לא פעם מאושפזים בבתי־חולים לחולי נפש למרות שאין להם, ולא היו להם בעבר, מחלות נפש כרוניות. מטרתה של עמותת ריצ'מונד, הפועלת היום בתל־אביב להקמת ההוסטל, היא לחסוך באישפוז בבית־חולים לחולי נפש לאותם אנשים הזקוקים לטיפול נפשי זמני, על־ידי שיקומם והחזרתם לחיים נורמליים".

נכון להיום, פרוייקט ריצ'מונד (על שם ההוסטל הראשון מסוג זה שהוקם בלונדון) אושר על־ידי משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות. עמידר כבר הקצתה בשבילו מבנה. עיריית תל־אביב תרמה 20 אלף דולאר, ו„ריצ'מונד לונדון" יתרום אותו סכום. בעמותת ריצ'מונד בארץ חברים מתנדבים ועובדים סוציאליים המועסקים על־ידי אגף הרווחה.

ההוסטל מיועד לתת בית ל־18 תושים בגילים שבין עשרים לארבעים שנה, רק תושבי תל־אביב יפו, שיפנה אגף הרווחה של עיריית תל־אביב. הבית יהיה [illegible] משך השהות של המשוקם הוא עד שנה וחצי. הכוונה היא להחזיר את האנשים, בסופו של הטיפול, למסגרת הקהילה ולמסגרת העבודה, כולל סיוע בהשגת עבודה מתאימה.

על־פי דגם „ריצ'מונד", ישרתו במקום רק עובדים סוציאליים, לא פסיכיאטרים. ארבעה עובדים סוציאליים ישמשו בו מדי יום, אחד מהם יהיה נוכח במשך כל הלילה. המגמה היא להעניק טיפול שונה מהטיפול הקונבנציונאלי, הנעשה באמצעות תרופות. זאת למרות שלא מוציאים מכלל אפשרות מקרים שבהם כן ישתמשו בטיפול תרופתי".

שרית גרינברג ואברהם לשם מנהל אגף הרווחה של העיריה, נסעו לפני חודשים מספר לאנגליה, ללמוד את שיטת ריצ'מונד: איך פועלת המסגרת, מי האנשים החוסים בה – הכל ממקור ראשון.

שרית גרינברג החלה לחתור להקמת הוסטל כמין זה לאחר שהיתה עדה לשני מקרים: פעם ראתה בבית־חולים „הדסה" תל־אביב, בחורה שהובאה למקום בעקבות נסיון התאבדות. היתה זו סטודנטית שלא עמדה בלחץ הבחינות. מתוך סקרנות נשארה גרינברג ללוות את הסטודנטית עד לשעות הלילה המאוחרות. בשלב מסויים בדק אותה נוירולוג שפסק, כי לבחורה אין מקום בבית־חולים רגיל שכן מדובר בבעיה הקשורה לנפש ולא לעצבים. הבחורה, שלא היתה באותן שעות במצב שבו יכלה לשפוט או להחליט, מצאה עצמה בבית־החולים הפסיכיאטרי אברבנאל, לשם נשלחה להסתכלות. משם היא כבר יצאה עם תעודה של משוגעת, מבלי שתוכל לטעון: לא הייתי שם. הסטיגמה המשיכה ללוות אותה. כשבאה שרית גרינברג לבקר את אותה בחורה בתקופה בה שהתה בהסתכלות באברבנאל, ראתה שם מטופלים בעלי בעיה דומה. „מצאתי שיש ציבור אחר, שיצא נפסד בגלל חוסר פתרון מתאים. למשל, קשישים ש„המכונה הפיסית והמנטלית" שלהם התרופפה. מי שמכונים: 'תשושי־נפש'. קשישים שלא זוכרים, ולכן לא מתפקדים. גם אותם מצאתי בבית־חולים אברבנאל, כיוון שאין מסגרת הולמת למצב זה. התגייסתי לעניין ומצאתי פתרון מתאים בפרוייקט „ריצ'מונד לונדון"".

בינתיים, כאמור, הנושא תפס תאוצה תוך זמן קצר. ב־17 בינואר תיפתח במלון דן אכדיה מכירת ציורים שתימשך שבועיים, ואשר הכנסותיה יוקדשו ל„עמותת ריצ'מונד". המלון תורם את האכסדרה למשך אותם שבועיים לרשות התערוכה. את התערוכה מארגנת בהתנדבות מיכל פרנקפורטר, שזה מקצועה ואשר כבר עשתה פרוייקטים דומים לאגף הרווחה. לאירוע הוזמנו לשאת דברים: ראש עיריית תל־אביב שלמה להט, שר העבודה והרווחה משה קצב, שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו, ח"כ שרה דורון ויו"ר עמותת ריצ'מונד פנינה הרצוג.

השמטה
סדרת הראיונות בנושא נשים בגוף הבוחר רב ראשי לעיריית תל־אביב, שהתפרסמה במדור זה ביום שני 28.12, נכתבה בידי ניצה גורביץ ושמה, לצערנו, נשמט בעריכה.

איזי לונג
ממליץ ולהיפך

סדינים של אושר

„ביתן צ'יק".
בדיוק מה שחסר לילדך כדי שיהיה מאושר.
סדינים, שמיכות, מגבות, וילונות, ועוד מוצרים לחדרי ילדים. הכל מתואם „כתוך" עם ציורים מיוחדים, שבהם מתוארים ביתן צ'יק בסביבתם מחיי היום־יום של הילדים ובמחירים מאושרים הנעים בין 20 ל־90 ש"ח לפריט.
או איך יוכל, מבין הסדינים האלה, לצאת ילד שאיננו מאושר? איך?

מה זה?

לא... גם זה לא... דומה, אבל לא... מה אתה אומר. כן, אתה שם בפינה... אהיל? קרוב, אבל לא...
טוב, אני אגלה לכם: זה נר:
זה צבעוני, זה מהיר בשלל צבעים כשמדליקים את הפתיל וזה בעצם קליפה צבעונית שאפשר להכניס לתוכה נר. אחרי שהמקורי נגמר וזה עולה 15 עד 20 ש"ח, בהתאם לגודל ועשוי כאהיל, בכל מיני צורות. בירושלים זה נחמד וגם לא יקרו להביא בבהובה למארח או לאוהב.
כן, שכחתי, גם המקבל נהנה מזה, כי זה בוער 20 שעות, בלובר אידיאלי להפסקות חשמל.

לקח היסטורי

בידיד המטבחים '88 ותראו לאן הגענו, שיתקיים בפרוזדור הסנה בין 4 ל־9 בינואר במגרשי התערוכה בתל־אביב. אפשר יהיה לצפות בכל מה שמתחוקת כל עקרת בית, שיש לה כבר עוזרת פיליפינית, שיהיה לה גם במטבח.
יהיו דלתות למקרר, למדיח הכלים, למכונת הכביסה ולמייבש, והזהות בצבען ובעיצובן לדלתות המטבח.
יהיו שם כירים חשמליים בקרמיקה שקופה ובתבונהו עם לסירים במקום של התנור.
יהיו שם ארונות מטבח היסטוריות.
ויהיה שם גם המטבח של גולדה.
כדי שכולנו נוכל להשוות, ולהיווכח שבמטבח פשוט, בלי כל החידושים של היום, היתה גולדה מסוגלת בזמנה לבשל לנו תבשילים שעד היום אנחנו אוכלים אותם...
וזה בטח בלבד בישהו, רק שאין לי מושג מה...

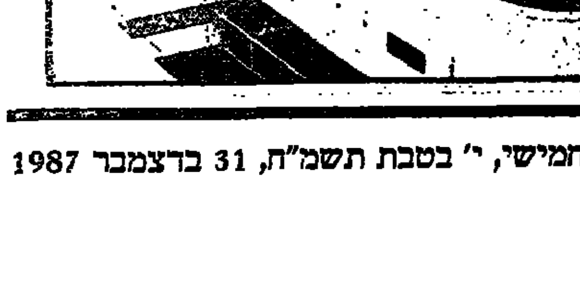

מצא את המכנה המשותף בין: זהירות בדרכים, תצוגת אופנה, נשים ומכירת בגדים

נהגות זהירות חוגגות

„אני משוכנע שלא היתן רוצות להיות שותפות שוות־זכויות במחיר הדמים הכבד בדרכים", אמר רב לוין, שופט בית־המשפט העליון, שהוא יו"ר המועצה הלאומית למניעת תאונות, בכנס „נשים למען זהירות בדרכים". הכנס התקיים ביום ג' האחרון, בשעות הערב, במלון „פארק" בתל־אביב והשתתפו בו נשים־נהגות שהוזמנו על־ידי המועצה הלאומית למניעת תאונות, סניף תל־אביב־יפו.

השופט לוין ציין כי כ־24 אלף איש נפגעו השנה בכבישי הארץ, כ־500 קיפחו את חייהם וכ־3,500 נפצעו קשה. „אתן, הנשים, שילכתן מחיר שווה ליותר חלקן באוכלוסיה", אמר השופט לוין. „במדינתנו מקובלת התפיסה המשונה, שמדברים רק על זכויות ולא מדברים על חובות. מי שרוצה ליהנות מזכות של נהיגה בטוחה, חובתו להכיר כללי נהיגה, לעבור הדרכה מיומנת. אם המימסד והציבור ימלאו את חובתם, יכירו וידעו בכל אשר לאל ידם, יביאו לשינוי דרסטי. וכל אחד, ללא הבדל דת גזע ומין, יזכה בנהיגה בטוחה".

שר התחבורה חיים קורפו אמר, שמתוך מיליון וחצי הנהגים בארץ כשליש הם נשים. „מעורבתן של הנשים בתאונות דרכים היא פחות מעשירית", אמר השר, „ואין ספק שהדבר מבטא את התנהגותן. אין ביניהן נהגים אלימים המחליקים שהכביש הוא שלהם. העובדה שאתן נוהגות, מקרה רגיעה. בפקק תנועה כשנוהגת נהגת נחמדה, היא משרה רגיעה על הנהגים. הלקחן רב בהיותכן נהגות באיזור תל־אביב שהצטיין בהפחתה במספר התאונות, על אף הגידול במספר הנפגעים". מצד שני הזכיר השר, שתל־אביב היא גם העיר העירייתית ביותר במדינת תחבורה, ובין השאר דיבר על התוכנית להפעלת „קרונועים", רכבת ביסוייה שתעביר נוסעים מהפרברים (נתניה, הרצליה), העירה – פתרון שעשוי להוריד מהכבישים כ־4,000 כלי רכב בשעות הבוקר והערב.

ובכל זאת, מה היה הרעיון שעמד מאחורי אירגון כנס נשים למען זהירות בדרכים?

את אחת התשובות ניתן היה אולי ללמוד מדבריו של יוסף גבעול, ראש אגף התנועה בעיריית תל־אביב, שדיבר בכנס: „נשים עוסקות ביופי ובהרמוניה", אמר גבעול. „נשים חייבות לתרגל תבונות אלה על כבישי הארץ. הגיע הזמן שיקום אירגון נשים במיוחד למטרה זו". אחרי עוד כמה נאומים קצרים, ננעל חלק הראשון של הכנס בסיסמה הידועה: „בכביש אל תהיה צודק, היה חכם".

הערב המשיך בתצוגת אופנה מגוונת שהתקיימה באווירה של מסיבה נשית על כוס קפה ועוגות. כ־350 הנשים־הנהגות שהיו שם סטפו את העיניים בתצוגת אופנה לגברים ונשים. שלושה דוגמנים הדגימו סריגים, חליפות, מעילים ופרטי לבוש לגבר, אופנת חורף '88. דוגמניות יפהפיות הציגו אופנת חורף '88 לאשה, החל מדגמים ספורטיביים, וכלה בחליפות עור במחירים בין 600 ל־700 שקל ואחר־כך התקיימה מכירה, בהנחה למשתתפות בכנס, של בגדים ושל אבזרים שונים כמו חגורות עור וגמי לנשים.

חלקו האחרון של הערב הוקדש להגרלות ולפרסים. בכל אופן, היה זה ערב בילוי משעשע למדי, שבאמצעותו אפשר היה לשכוח לכמה שעות את אחת הבעיות הרציניות והמכאיבות במדינה, תאונות דרכים: גם החישוב הכלכלי של מחירי הבגדים ביחס למשכורות היה עשוי לעזור בכך. חסרה רק רקדנית בטן, שבדרך כלל נוהגים להזמין לערבי בידור ושעשועים סגורים לנשים, שעורכים בשבילן אמרגני בידור כדי לשחרר את בעליהן למספר שעות. בכל אופן, בערב זה קיבלנו חיזוק נוסף שנשים הולכות עם כל דבר: עם זהירות בדרכים, עם אופנת גברים, ועם מה לא.

ניצה גורביץ

65 שנה לקיבוץ יגור

יגור ממשיך עם הערכים שאיתם יצא לדרך

מאת עירד רונאל

בין כל הסערות הכלכליות והבעיות המשקיות שעברו על המדינה – ניצב קיבוץ יגור כצוק איתן. ביגור לא הסתבכו בבניית חדר אוכל חדיש ומהודר ובריכת שחייה בעת ובעונה אחת. אין הרפתקנות כלכלית. הכל מחושב בזהירות, ורמת החיים – בהתאם. לא עוברים את היכולת הכלכלית.

וזהו בפשטות סוד ההצלחה של הקיבוץ הגדול השוכן למרגלות הכרמל והחוגג בימים אלה 65 שנים להיווסדו.

ב־1922 החלו תשעה חלוצים גרוזים שהגיעו ארצה בתחילת המאה, לייבש את ביצות הקרקע במישורים סביב נחל קישון, כדי להכשיר את הקרקע לעיבוד חקלאי. המאבק היה כרוך בהרבה סבל ועקשנות. מחלת המלריה פגעה באנשים והמחסור במים, אותם הובילו ממרחק של ארבעה קילומטרים, השפיע אף הוא על איכות החיים במקום.

ב־1926 הצטרפה לחלוצים האלה „פלוגת חיפה" ומספר האנשים עלה ל־85.

ב־1937 הצטרפה קבוצת „קלוסובה", אנשים שהגיעו מפולין, ויגור הפך במושגים של הימים ההם לקיבוץ גדול.

גם יגור עוברת ללינה משפחתית. בתמונה – הרחבת בתי המשק בעיצומה.

שני אירועים חשובים בתולדות הישוב הוסיף קיבוץ יגור להיסטוריה של ארץ ישראל.

האחד, יוני 1946 – ועדת הקיבוץ המאוחד המאזינה לעדות מפי צביה לובטקין, במשך שלושה ימים על תקופת שלטון הנאצים בגרמניה.

זו היתה, למעשה, העדות המסודרת הראשונה שנשמעה בארץ. שלושה שבועות לאחר מכן, ב־29 ביוני 1946 – „השבת השחורה" המפורסמת. יגור שמשה אחד הבסיסים הראשיים לפעולה שכונתה „ליל הגשרים" – 12 ימים לפני „השבת השחורה" – שבה פוצצו הפלמ"ח 11 גשרים ברחבי הארץ.

הצטיידו הלוחמים בנשק ובתחמושת בקיבוץ ומשם יצאו לפעולה. הצבא הבריטי פרץ למשק ולאחר מאבק עיקש הגלה את כל הגברים לרפיח. את רוב המבנים הרסו החיילים הבריטים, גרמו נזקים כבדים לרוב המבנים במאמציהם לגלות את ה„סליקים" בהם הוסתרו כלי הנשק והאמצעי ההגנה.

יגור, הקיבוץ השלישי בגודלו בארץ אחרי גבעת ברנר ואפיקים, שוכן רבע שעה נסיעה מחיפה.

היום מתמודד הקיבוץ עם בעיית החברים הוותיקים. ותק מרשים כזה יוצר מצב שבו אחוז המבוגרים גבוה ויש למצוא עבורם תעסוקה מתאימה, ובצד שני להתאים את ענפי המשק והחברה לצורכי הדור הצעיר, שרמת השכלתו, התמקצעותו והדרישות שונות מאלה של דור המייסדים.

הקיבוץ מעסיק את המבוגרים בשני המפעלים התעשייתיים שלו „לגין", בית־חרושת לקופסאות פח, וטובופלסט – מפעל לייצור שפופרות פלסטיק.

ביגור אין יוצאים לפנסיה בגיל 65, כפי שנהוג בעיר. ואכן כמעט כל החברים הוותיקים יוצאים מדי בוקר לעבודה, אם כי עבודתם נעשית במערכת שעות גמישה. לכבודם הוקם בקיבוץ בית מיוחד „בית אחווה", שם הם מתגוררים בהשגחה צמודה של מטפלת.

המשק ביגור מורכב מתעשייה וחקלאות. המוביל בתעשייה הוא מפעל „לגין" לקופסאות פח, מפעל ותיק שנוסד בשנות ה־40 והוא אחד המפעלים הראשונים של תעשייה מודרנית בקיבוץ. הרבה לפני שהגיעה „המהפיכה התעשייתית" ליתר הקיבוצים. ב„לגין" עובדים חברי המשק כשלצידם שכירים מישובי הסביבה.

המפעל מייצר קופסאות פח לתעשיית המזון, השמנים, הצבעים והאבקות ומחזור מכירותיו מגיע ל־40 מיליון שקל לשנה. המוצרים נמכרים בארץ, אך 70 אחוז מהם מיוצאים כייצוא עקיף. זהו המפעל הרווחי הגדול ביותר בבעלות של קיבוץ אחד. עידן האוטומציה הגיע למפעל בשנות ה־60 והחידושים הטכנולוגיים אפשרו חסכון בכוח־אדם.

מפעל „טובופלסט" משולב ב„לגין" והוא מייצר אריזות גליליות עבור תעשיות התמרוקים והרפואה. „טובופלסט" הוקם גם כדי לספק אפשרויות תעסוקה נוחה לוותיקי המשק שאינם יכולים לעבוד בענפים אחרים קשים יותר.

מפעל „סינגל" מייצר פסיפס זכוכית בגוונים שונים לציפוי מבנים ובריכות. כחומר גלם לתעשייה הזו משמשים מוצרי בלאי של זכוכית, בעיקר שברי בקבוקים.

בחקלאות מובילה הרפת – 430 חולבות עם אופציה ל־470. הרפת של יגור מניבה 3.5 מיליון ליטר חלב בשנה ומסוגלת ליותר, אלא שתנאי השוק ומכסות החלב מגבילים את התפוקה. ענף שני הוא הכותנה המשתרעת על שטח של 4,500 דונם שלחין. ההשקיה נעשית בשלושה מקורות: מי אגירה, מי חברת מקורות ומי קולחין של עירית חיפה.

באחרונה החלו במשק לעבור ללינה משפחתית. יותר מ־70 אחוז מחברי המשק הצביעו בעד ההחלטה. לדברי הלל לוויתן, מזכיר הקיבוץ, זוהי מעמסה כלכלית, בגלל הצורך להתאים את הדירות הקיימות למגורים משותפים. וכך יכול כל מי שמבקר בקיבוץ לראות פיגומים על בתים רבים, כשפועלים עוסקים בבניית חדרים נוספים.

לפני ארבע שנים קיבל כל חבר במשק טלוויזיה צבעונית וטלפון לביתו.

את חגיגות ה־65 יחגגו השנה בצנעה. „אנחנו סבלנו מחגיגות, אומר הלל לוויתן – חגגנו 50, חגגנו 60, עכשיו נחגוג באופן צנוע".

יגור 1987 בן 65 קשור בעוגנים יציבים המונעים זעזועים ותנודות. לא בכלכלה בקיבוץ תנועה רעיונית אשר תשפיע על קבוצה רעיונית אחרת. לא היו זעזועים. היסוד הוא מזרח־אירופי, סברני. הוא סבתא את השטח. עדיין זכורים שם הנאומים של טבנקין שרק השבים והקרקע הם המחסום לגידולו של המשק והעדפת טובת הציבור על טובת הפרט.

יגור נתפסת כבית חם, אידיש מאמע קולקטיבי.

נפלים לא היו שם. זהו קיבוץ שחי את חייו פנימה, בנוי על תשתית מוצקה ולטווח ארוך. ערבי השירה בציבור בקיום יהודה שרת (אחיו של משה שרת) וסדרי פסח המסורתיים ביגור, הפכו לשם דבר.

יגור הוא דגם קלאסי של הקיבוץ המאוחד, שילוב מוצלח של חקלאות ותעשייה. (בזכות התשתיות החזקות הללו, עמד הקיבוץ במשך כל השנים בפני המשברים הכלכליים.

ציניקנים אומרים שביגור לרגלי הכרמל יש פחות רוח מאשר במקומות אחרים, שהעצים תמיד עומדים זקופים, מי הנחל עומדים והבתים ניצבים על שלוש קומותיהם. אפילו מאבק דורות לא התחולל כאן. הדור הראשון נכנס לפי־גאמות לפני שהדור הבא הסכים בכלל לקחת את העניינים לידיים.

לא במקרה היה יגור בין האחרונים מקיבוצי התק"מ שעבר ללינה משפחתית. הזכרנו את טבנקין, המורה הפוליטי של יגור. עד שבא יגאל אלון עם תפיסתו הפוליטית, היה יגור נאמן לרעיון א"י השלמה של טבנקין, מה שלא הפריע לחברי המשק לערוך ישיבת אבל כאשר נודע דבר מותו של סטאלין.

זהו יגור, בן 65, ישן וחדש, ימין ושמאל, משולבים בחיי היום־יום בהרמוניה מושלמת. החברים עושים את חשבון הדרך וחשבון הנפש. החשבון אינו קל והדרך לא תמיד חלקה, אבל היבול רב.

והרוח אולי עומדת לרגלי הכרמל, כפי שאומרים, אך הגזע האיתן ששמו יגור ממשיך, לא בגדולות, אך עם הערכים שאיתם יצא לדרך.

כל התמונות בעמוד זה באדיבות ארכיון יגור

לחברי יגור
המשיכו לעשות חיל
עלו והצליחו!!
זוגלובק נהריה
בית זוגלובק

לקיבוץ יגור ומפעלו „לגין"
זר ברכות ל־65 שנה
מאחלים
טרי־וול (ישראל) בע"מ
Tri-Wall
יצרני אריזות יצוא ומשטחי עץ
תל־אביב, רח' ה' באייר 72, טל' 03-455126

לקיבוץ יגור
שאו ברכותינו ואיחולינו
לשגשוג וקידום
משה ואליהו סגלוביץ
חברת ירקות בע"מ
כפר ברוך, טל' 06-540604

לקיבוץ יגור
שפע ברכות לרגל חגכם
איחולינו להמשך הצלחה
שטראוס
שטראוס שיווק צפון
גלידות, גבינות ומעדנים
חיפה, טל' 04-672630

לקיבוץ יגור
ביום חגכם
אנו מאחלים לכם שדות ירוקים
המעדן הירוק
טל: 03-9247694

לקיבוץ יגור
ברכות לבביות
במלאת 65 שנה ליסודכם
משאות המפרץ (שינוע) בע"מ
חברה להובלה ועבודות מנוף
מפרץ חיפה, שד' ההסתדרות
ת.ד. 10107, מיקוד 26110
טל' 04-722469 ,720004 ,726746

לקיבוץ יגור
בחגכם
תבורכו על פעלכם בענפי החקלאות
ושימושכם היעיל בציוד
האדום CASE IH
אתכם לאורך כל הדרך!
אחים לוינסון מהנדסים בע"מ
ת"א, רח' החשמל 33,
טל. 03-622671

לקיבוץ יגור
ביום חגכם
שאו ברכת שגשוג,
גידול והרחבה
עסיס תעשיות בע"מ
נתניה, ת.ד. 508, טל. 053-59191

לקיבוץ יגור
בחגכם
שאו ברכותינו הנאמנות
להמשך שגשוג והצלחה
אחים חממה ושות' בע"מ
יבוא, סיטונות ויצוא
של קטניות ופירות יבשים
תל־אביב, רח' החלוצים 18, טל. 03-830112-5

למשק יגור
במלאת 65 שנה להיווסדו
ולמפעלו „לגין"
שאו ברכות נאמנות
להצלחה פיתוח ושגשוג
גורנשטיין ורוז'נסקי – **פולילק** בע"מ
תעשיית צבעים וכימיקלים

לקיבוץ יגור ולחבריו
קבלו ברכת שכנים
וידידים חמה
להצלחה, שגשוג ופיתוח
קיבוץ שער העמקים

לקיבוץ יגור
במלאת לכם 65 שנה
שלוחות מיטב הברכות והאיחולים
להצלחה פיתוח וקידום
לכו מחיל אל חיל !!
שמואל רייניש
ראש המועצה המקומית
נשר

לקיבוץ יגור
מיטב הברכות לחג היובל
עלו והצליחו!!
בית מאפה המגינים
חיפה, רח' המגינים 81
מאפית שחאדה
חיפה, רח' עין דור 21
טל: 04-521313 ,04-537866

לקיבוץ יגור
שאו ברכות נאמנות להמשך שגשוג, הצלחה
ושיתוף פעולה פורה
קבוצת המסיעים בע"מ
הסעות וטיולים
קרית־אתא, רח' העצמאות 12
טל' 04-442022

לקיבוץ יגור ולמפעלו „סינגל יגור"
בחגכם
שאו ברכות נאמנות להמשך פיתוח ושגשוג
וילהלם רוזנשטיין בע"מ
סוכנויות כימיקלים, חומרי גלם וצבעים לקרמיקה
רמת גן, רח' ביאליק 125, טל' 8-7-6-03-7518185
טלקס 33480. פקס. 03-7527730

לקיבוץ יגור וחבריו
החוגגים 65 שנות חלוציות
שאו ברכת חברים
כפר ביאליק

לקיבוץ יגור
במלאת לכם 65 שנה
ברכת הצלחה ופיתוח
איחולי שגשוג וקידום
בהמשך דרככם
משק אלוני אבא

לקיבוץ יגור ולמפעלו „טובופלסט"
במלאת לכם 65
איחולינו ומיטב ברכותינו להמשך הדרך
משפחת מעבדות ג'יג'י
ייצור ושיווק מוצרים
לקוסמטיקאיות ולמכוני יופי בלבד
תל־אביב, רח' בוגרשוב 86,
טל' 03-296642 ,288183

לקיבוץ יגור וחבריו
מיטב ברכותינו ביום חגכם
עלו והצליחו!
פזגז PAZGAS
א.מ.ג.ר. גז בע"מ
סוכנות „פזגז" לאיזור
טבעון והסביבה
קרית טבעון, ככר בן גוריון 16
טל. 04-834555

ליגור ולמפעל „סינגל יגור"
בחגכם
זר ברכות להמשך פיתוח ושגשוג
התיק בע"מ
ייצור קופסאות קרטון
רח' חתם סופר 4, חיפה,
מיקוד 33233, טל' 04-664047

ממשלת אש"ף

(סוף בעמוד 7)

ולא עלה בידה בעולם לשקף את המאוויים האותנטיים של הציבור הפלסטינאי.

באמצע שנות השבעים ובשנות השמונים צץ וחזר וצץ רעיון הקמת ממשלה פלסטינאית זמנית, כל פעם שמישהו חשב שהדבר יוכל לקדם את מטרות אש"ף. האלד אל־חסן, מראשי הגוש הפרגמאטי באש"ף, העלה בשעתו את הרעיון כדי לסייע לגייס אהדה לאש"ף בדעת־הקהל האירופית. אחר־כך צץ הרעיון לאחר מלחמת לבנון ולאחר הקפאת שיתוף־הפעולה המדיני בין ירדן לאש"ף, כלומר בזמן שאש"ף היה במצוקה. ההערכה הכללית בצמרת אש"ף היתה ונשארה עד היום, שיש להקים ממשלה גולה רק אם הדבר יקדם את מעמדו של אש"ף קידום משמעותי ויקרב אותו למטרתו – הקמת מדינה פלסטינאית עצמאית בגדה המערבית ובעזה.

העלאת הרעיון בעיתוי הנוכחי נבעה כנראה מהרגשתם של כמה אישים המקורבים לערפאת, שהקמת ממשלה פלסטינאית זמנית תסייע ליצירת קרע בין ישראל לארה"ב ואף תסלול את הדרך להכרת ארה"ב באש"ף. אישים אלה שאבו עידוד, כנזכר לעיל, מההחלטה במועצת הבטחון בעניין השטחים, שהתקבלה ב־22 בדצמבר ושארה"ב תמכה בה למעשה, אף שלא הצביעה בעדה. רבים ראו בה סימן להתהוותה של מחלוקת בין ישראל לארה"ב. אפשר גם שהזמנה להקמת ממשלה גולה מקורה בחשש מפני התהליך המתחולל בשטחים – יותר ויותר נעשים תושביהם לנותני הטון בפעילות הלאומית, ואש"ף עלול לאבד את מעמדו כגוף המנהיג את הפלסטינאים. את החשש הזה מגבירה התחזקותם של ארגונים דתיים קיצוניים בגדה ובעזה: ארגונים אלה, מסוג „הג'יהאד האיסלאמי", אינם מוכנים לקבל הכוונה מבחוץ.

גם הפעם, כמו בעבר, ויתר אש"ף על הרעיון להקים לאלתר ממשלה פלסטינאית גולה. חלק מהנימוקים שהועלו הפעם דומים לאלה שבגללם הוקפא הרעיון בעבר: החשש שהקמת הממשלה תפגע באופיו המהפכני של אש"ף ותגרום לקרע פנימי בשורותיו בין הקבוצות הפרגמאטיות לרדיקאליות; אי־רצונו של אש"ף להחריף את מערכת היחסים – המתוחה בלאו־הכי – עם סוריה וירדן. שתי מדינות אלה מתנגדות לרעיון הקמת ממשלה פלסטינאית גולה והגשמתו עלולה היתה לחבל במאמצים של ערפאת בחודשים האחרונים לשפר את קשרי אש"ף עם סוריה וירדן. הנימוק המרכזי להורדת הרעיון מהפרק היה מסקנת הארגון שההכרזה על הקמת ממשלה גולה עלולה להפריע לאסטרטגיה המרכזית של אש"ף שהיא – שינוי הסטאטוס־קוו בשטחים, קרי: פינוי כוחות צה"ל מהגדה המערבית ומעזה והצבת כוחות או"ם במקומם.

הנהגת אש"ף מקווה כיום להשיג מטרה זו על־ידי עידוד מעשי מרי של תושבי השטחים והמשך פעילות הטרור בשטחים. זו הדרך, סבור אש"ף, להקמת חזית אוהדה בזירה הבינלאומית, חזית שגם ארה"ב תהיה שותפה בה – נגד המשך שליטת ישראל באוכלוסיית השטחים. על־פי תחזית אש"ף, ההתקוממויות בשטחים ירבו וילכו, והשלטונות הישראליים יגבירו יותר ויותר את אמצעי הדיכוי, עד שלקהילה הבינלאומית לא תהיה ברירה אלא לחייב את ישראל לסגת מהגדה המערבית ומעזה. הקמת ממשלה פלסטינאית גולה בשלב זה יכולה היתה לשבש, לדעת אש"ף, אסטרטגיה זו, כי ארה"ב היתה רואה בה ממשלה המייצגת ארגוני טרור. האמריקאים – הצופים כיום באהדה במאבק אוכלוסיית השטחים – היו נמנעים מלתמוך במאבק הפלסטינאי המיוצג על־ידי ממשלה גולה, סבורים באש"ף. לדעתם, אם רוצים שהלחץ המדיני הבינלאומי על ישראל לפנות את השטחים יהיה אפקטיבי, השתתפות ארה"ב בו היא חיונית. עוד סיבה שראוי להזכירה היא: אש"ף אינו רוצה בהקמת ממשלה גולה, שנציגי השטחים לא ישתתפו בהקמתה, כל שכן כיום, שכל עול המאבק לסילוק ישראל מהשטחים נופל על שכמם.

אלפקס יעילה פי 3 במניעת עששת.
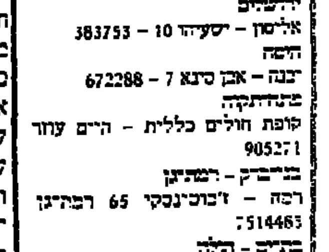
תורנות בתי מרקחת
תל־אביב
דיזנגוף – דיזנגוף 132 – 223390
קופת חולים כללית – אמסטרדם 7 232383
ירושלים
אליסון – ישעיהו 10 – 383753
חיפה
יבנה – אבן סינא 7 – 672288
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר 905271
בני־ברק – רמת־גן
רבה – ז'בוטינסקי 65 רמת־גן 7514465
בת־ים – חולון
קופת חולים – עין יהב 2 חולון 884854
אהרון – הפלמ"ח 52 חולון – 689155
אלפקס מתוצרת ... תעשיות פרמצבטיות בע"מ

נשיא אקזקוטיבי

(המשך מעמ' 7)

הפוליטית במדינה זו עשויים לעודד את הרוב של הלבנים בדרום אפריקה הסכנה, העלולים להיקלע בעוד עשור או שניים למצב הזהה – קץ שלטון המיעוט שלהם בארץ. המהפכה הגדולה שבדרום היבשת וכינון שלטון של הרוב השחור. מצד אחד ברור, ששום פתרון בדרום־אפריקה לא יתאפשר בלי הידברות עם „הקונגרס הלאומי האפריקאי", שבדומה לאש"ף בקרב הפלסטינאים, הוא המייצג הבולט ביותר של התנועה הפוליטית־לאומית של הרוב השחור. הצלחות ממשל הנשיא בותה בריכוך התסיסה ובדיכוי המרי בשנתיים האחרונות בוודאי אינן סוף פסוק. מהצד האחר, גם השיחות הבלתי־רשמיות בין נציגים בלבניים דרום־אפריקאים לבין ראשי „הקונגרס" בלוסאקה לפני שנתיים ובין משלחת לבנים מקיפה יותר לבין משלחת „הקונגרס" בדאקאר ביולי השנה, לא קידמו למעשה את העניינים, אף כי האווירה בשיחות היתה טובה לכדי. אפילו הליבראלים שבקרב המיעוט הלבן דוגלים בערובות איתנות לבטחונם, לימים שבהם שלטון המיעוט יוחלף בשלטון הרוב. אבל התנועה הלאומית של הרוב השחור אינה מוכנה להתחייב על שלמות הכהלכה בעתיד. אף־על־פי שה„קונגרס" חוזר ומעלה על נס את האידיאלים של המהפכה הצרפתית והאמריקאית, ואת הנוסחה „דרום־אפריקה דמוקראטית, לא־גזעית", מתקבל על הדעת, שהנשיא השחור של „אזניה" (זה יהיה שמה של דרום־אפריקה כאשר יעבור השלטון לידי הרוב השחור) לא יהיה פחות סמכותי ממוגאבה ומנשיאים [illegible] אפריקאים חד־מפלגתיים אחרים.

יצוין, שהמצב בדרום־אפריקה מסובך לאין ערוך מאשר בזימבאבווה. ראשוני האפריקאנרים התיישבו במקום עוד באמצע המאה ה־17, והיחסים בין יותר מחמישה מיליון הלבנים בארץ זו לבין 23 מיליון השחורים שונים משהיו היחסים בזימבאבווה. גם מורשת הדיכוי הגזעני קשה בדרום־אפריקה לאין ערוך מאשר בזימבאבווה, הפער בין ההכנסות ללבנים [illegible] הרבה יותר. ברור, שבשיחה האורך לא יוכלו [illegible] הלבן להסכים ולהחזיק [illegible] אך עוד לא נמצאה הנוסחה הגואלת, כיצד לערוב לבטחונו של [illegible] [illegible] החירות הפוליטית של השחורים, בדרום־אפריקה.

★ 48 שעות לפני שבת ★

שמח בנתניה: ההתקפה הכי טריה מול ההגנה הכי חזקה

מאת ניסן פרידמן

מובילת הטבלה הלאומית, מכבי נתניה, תארח בשבת את שמשון ת"א. יש משהו דומה באופיין של שתי הקבוצות. הרבה שחקנים "להטוטנים", בעלי שליטה טובה בכדור, האוהבים את המשחק. אמנם, במכבי נתניה כבר עמדו על כך בהדרך העונה, כי לנתניה יש סודה של מובילי כדור מובחרים, והודעים להתקשע עם הכדור, אך גם להיות יעילים בעת הצורך. בראש הסולם ניצב שלום תקוה, שהבקיע 10 שערים. בני לם, קשר שהבקיע 7 שערים עד כה והקיצוני המהיר, יגאל בנחם עם 6 שערים, מובילים את ההתקפה הפוריה ביותר בליגה, שהבקיעה עד עתה 30 שערים. מאחור תומכים בהתקפה רוני לוי גבה הקומה ודוגן גבאי הכשרוני. גם למגינים חלק נכבד ביציאות הלחץ על הגנות היריב. מימין שמעון כהנים ומשמאל אלקד סורי.

שמשון ת"א: יש לה הגנה הגנה יציבה, שספגה את כמות השערים הנמוכה ביותר בליגה הלאומית – 9. בין הקורות ניצב המתמן החדש לסגל הלאומי, אבי חדד ובעמדת הבלם הבינלאומי לשעבר נסים ברדה. יחד עם זאת, חוליית הקישור היא האטרקטיבית יותר. שלושה שחקנים "אסמים" בקו: הבינלאומי המצטיין, אבינועם עובדיה, שרי בצדק זוכה לעיתים לכינויים כמו "הברזילאי" של שמשון", מצד בכושר גבוה בשנתיים האחרונות. לצידו אפרים ארביב ושלמה מזרחי. אבל, צריך הצריך לזכור את הילד הנצחי של שמשון, גידי דמתי, שממשיך לנהוג את הקבוצה גם בגיל 35, כפי שעשה בהיותו הקפטן של הנבחרת הלאומית.

בארבע עיניים

נשיא התאחדות הכדורגל הספרדית, חקה מלאג:

העובדה שבאנו מוכיחה כי יחסנו לישראל חיובי

עשינו כל מאמץ להביא לישראל את הנערים שלנו (אלופי אירופה) בתקופת החגים ■ הכדורגל העשיר מועדונים ומספסר ענפים אחרים ■ כל הנבחרות הספרדיות, חוץ מבוטראגניו (המכונה בוטרה – עיט) עברה את תהליך הנבחרות הצעירות ■ לטבע הספרדי כוכב חדש: אגילה (הנשר) ■ זרים טובים לליגה ולמועדונים עשירים, אך לא לנבחרת ■ ריאל תנצח את ביירן ותזכה בגביע אירופה

מאת ניסן פרידמן

אחיים מתארח השבוע בישראל – נשיא התאחדות הכדורגל הספרדית, חוזה (חקה) לואיס רוקה מילאק. בן 52, אב לשלושה (אחד מהם, מהנדס באחרונה), קיבל הצעה לשילוב, כדי שימשיך לימוד גם ולשחק כדורגל). קבלן בונין מברגונה, שעוסק בתפקידי הציבורי מזה 3 שנים ותהנה לראות את התפתחותו והתעצמותו של הכדורגל הספרדי.

"ספרד, שזכתה לפני שנה באליפות אירופה עד גיל 16, בנה עתה נבחרת חדשה במטרה להגן על התואר באליפות אירופה הבאה, ב־1988 אצלנו בבית", אומר הנשיא. "הטורניר בישראל בהווה חלק מההכנה ובפברואר הקרוב ניסע לטורניר חוסה בפורטוגל".

★ מה ראות... ההתפתחות של ... הכדורגל בנבחרת?

"הנאים בישראל טובים מאד. הארגון והאירוח ברמה גבוהה. עד כמה שהספקתי לראות יש לנו נבחרת טובה. בפיגור 2:0 לרומנים חששתי שנפסיד, אבל כשהבקענו שער סמוך להפסקה חזרה אלי האמונה. יש לנו יריבות גם עם הגורמים הרומנים. עלינו לגבור בגבעת־גרמניה כשרוק בקושי עברנו את רומניה. אני שמח שמעכם בכל הגילאים עלינו לגמרים באירופה. תיקו נגד איטליה וגם הנוער שלנו בפנים".

★ האם בואך לישראל ובוא נבחרת נערי ספרד, מספרים על עידן חדש ביחסים עם ישראל?

"אישית, תמיד היתה לי דיעה טובה על ישראל. העובדה שבאנו מוכיחה כי יחסנו לישראל חיובי. באתי מהכדורגל שאהבתי ולכן יש לי יחס ביותר לנוער. לכן, ניצלתי את בואם של נערינו וההזמנה האישית אלי מטעם ההתאחדות הישראלית ובאתי. צריך לזכור שאצלנו תקופת הגים היה קשה מאד להוציא את הנערים. עשינו כל מאמץ לבוא לישראל".

★ לדעתך, ישראל תשתלב באירופה?

"לספרד אין כל התנגדות לכך. תמכנו שישראל עד גיל 16 תתקבל לאירופה. לשאר יקח זמן. מעבר לבעיה המדינית, יש בעיה כלכלית. הוצאות המסע לישראל גדולות יותר ולא כל מדינה יכולה להרשות זאת לעצמה".

★ איך מתייחסים לכדורגל בספרד?

"זהו הענף הפופולארי ביותר ואהוב מאד על הספרדים. הכדורגל מחזיק את שאר הענפים. כדורסל, כדוריד וכו' צבחו בזכות מועדונים שהתעשרו מהכדורגל כמו ברצלונה וריאל מדריד".

★ מה עשיתם בספרד כדי להעלות את ספרד לפיסגה העולמית?

"במקום לארגן תחרויות אזוריות לכל הגילאים ואנו עובדים חזק על כל הנבחרות הצעירות. לכל קבוצה גדולה יש קבוצת בת עד גיל 21, שמשחקת בליגה הארצית ומכינה את שחקני העתיד. מלבד בוטראגניו, שהוא דווקא כוכב ואישיות ממדרגה ראשונה, כל שאר הבינלאומיים עברו את כל שלבי הנבחרות. אגב, לבוטרה (העיט) יש כוכב־תאום בנוער הספרדי, אגילה (הנשר). הליגה קיבלה תאוצה בגלל שילוב זרים מצטיינים".

★ בארץ עוברים עכשיו על נבחרות צעירות, אבל עדיין קיים ויכוח בקשר לזרים. מה דעתך על שילוב זרים?

"זרים זה דבר טוב לליגה, אבל פוגע בנבחרת. אצלנו רשומים בכל קבוצה 3 זרים, אך על המגרש מותר רק ל־2 לשחק. זרים זה טוב למועדונים עשירים שיכולים לממן אותם".

★ לסיום, הייתי מבקש ממך תחזית אישית למשחק בין ריאל מדריד וביירן מינכן בגביע אירופה לאלופות.

"לריאל זהו גמר שלישי. היא תנצח את ביירן, אחרי שניצחה את פורטו ונאפולי ולבסוף תזכה ריאל בגביע אירופה".

טורניר החורף הבינלאומי ה־13 לנבחרות נוער

דז'נקויא בארדזו, פולסקה!

ובתרגום מפולנית: תודה רבה, פולין! ■ בהופעה היסטורית בטורניר הנוער, נצחה אתמול פולין לישראל 1:0, ששמרה על סיכוי לעלות לגמר

נבחרת הנוער הישראלית עשתה זאת. שער של אבין מוזחי ברקה ה־37 לרשת הפולנית הישב נצחון שלישי לישראל בטורניר החורף ונצחון ראשון אי־פעם על הנוער הפולני – 0:1.

מוחרר חגג אתמול פעמיים. החלוץ השתחרר ההגבלה הזה הבקיע את שער הנצחון היקר במגרש הבית בכפר־סבא. 1500 מעריצים צעירים הריעו לו ממושכות.

המשחק היה שקול ומתוח ברוב שלביו. הנוער שלנו, בידעו, כי רק נצחון ישאיר אותו בתמונת הגמר, תקף יותר ויותר לקראת הסיום. האמנם, חמש דקות לפני השריקה האחרונה הצליח מוחרר לחורר את הרשת.

שפט האנגן מרבוארוק לעיני 1500 צופים בכפר־סבא.

★ ישראל: אלבז; גופין, ברשמעון, חדד, אהרונוב; בןהדוס, בנין, י. זוהר, מודה; שמואלי, מוחרר.

חוליית קישור

יצחק שחיל

שרידי דצורטוב

[illegible]

אתמול בנוער

בית א׳

יוון – דנמרק	1:1
אירלנד – ליכטנ.	0:3

בית ב׳

הונגריה – סוריה	0:1
איסלנד – קפריסין	1:2
ישראל – פולין	0:1

הטבלות

בית א׳

1.	רומניה	3:7	5
2.	אירלנד	1:5	4
3.	יוון	5:5	4
4.	דנמרק	3:2	1
5.	ליכטנשטיין	7:0	0

בית ב׳

1.	הונגריה	3:12	8
2.	ישראל	2:6	6
3.	איסלנד	7:5	4
4.	פולין	6:6	3
5.	קפריסין	11:7	3
6.	סוריה	10:3	0

היום בטורניר

הונגריה – איסלנד (12, פ"ת); ישראל – קפריסין (3, פ"ת); דנמרק – ליכטנשטיין (12, נתניה); אירלנד – רומניה (2, נתניה); פולין – סוריה (12, חולון)

מלך השערים

נוער

1. פריס (הונגריה)	3
״. טריבצ'ק (פולין)	3
״. מיסוס (קפריסין)	3

נערים

1. קידלאר (ספרד)	4

מודיעין יחקור נושא נבחרת הקט־רגל

ההתאחדות לכדורגל ביקשה ממשרד החקירות, "מודיעין אחזקות" לבדוק את נושא נבחרת הקט־רגל הזוכה היום לספרד, כדי ליטול חלק באליפות אירופה בקט־רגל.

ההתאחדות תבקש את חוות דעת משרד החקירות האם יש מצא כי קבוצה הקט־רגל פוגעת בנבחרות הייצוג של ישראל, מתכוונים ראשי ההתאחדות לנקוט בצעדים חריפים.

בראש המשלחת שתכלול עשרה שחקנים, שאינם משחקים בליגת הבכירות, יעמוד שחקן העבר של נבחרת ישראל, שמואל בדרדור. מנהל הנבחרת הוא יו"ר אס"א לשעבר, עדי טוקר והמאמן הוא דב מאלים.

שייט

בתחרות חג המולד הגדולה בפאלמה, ספרד, בדגם "ההיגנדר המעופף" בהשתתפות 50 סירות מ־18 מדינות, סיימו יואל סלע ואלדד אמיר משרה ים במקום ה־5. בראש זכה זוג גרמני.

בדגם 470 בהשתתפות 140 סירות סיימו דן וזך טורטן במקום ה־5. אהיד ואלדד עזרא זהרם במקום ה־27. הותיקים ברוקמן ופרדלנדר סיימו במקום ה־23.

אלי אוחנה לא בא אפילו לומר שלום

הגנב גילה "שער פרוץ"

לאחר אימון מפרך גילו שחקני הנבחרת כי חפציהם בבתי הלבשה נגנבו מחדר ההלבשה

מאת שמואל קליגר

סגל נבחרת הכדורגל של מילינקו מיהיץ' השלים אמש שני ימי אימון קשים ומפרכים, שתכליתם להגביר את הכושר הגופני. כשחזרו השחקנים עייפים ורצוצים מהאימון הרביעי בסידרה (גם בבוקר התקיים אימון), גילו להדהמתם כי אורחים בלתי קרואים חדרו לחדר ההלבשה ובעודם מתאמנים בבגרש האימונים הסמוך פישפשו בחפציהם וגנבו מכל הבא ליד.

וכך חזינו בתום האימון בגיזרת משטרתית עם סוסרים, שבאו לגבות עדות מהשחקנים על שטרים שנגנבו ועל "ירוקים" שהיו בכיס, כנראה ממשכורות ששולמו רק באחרונה.

מבחינה מקצועית, דווקא יצאנו מרוצים: גם אתמול התאמנו רוני רוזנטל וחבריו במרץ רב. בבוקר נערכו אימוני כושר של 75 דקות ואחר הצהריים אימון מפרך שנמשך 75 דקות. בבוקר התאמנו 19 כדורגלנים לרבות רוזנטל (רק שמעטוב הדריקס הפצועים נעדרו). בערב כבר לא התאמן רוזנטל והמאמן שיחרר גם את 3 נציגי הפועל ת"א אלי כהן, עמר וסיני.

אבל, הסיפור של 2 ימי האימון היה הסיפור מאחורי הקלעים: אלי אוחנה העושה כאן חופשה לא טרח להופיע לאימון ועד כה לא זכה המאמן להחליף עימו אפילו מלה. "כן הראוי היה שהיה מגיע לכאן, לפחות לומר שלום לחבריו", אמר המאמן ומדבריו נשמעה נימה של אכזבה.

טורניר חג המולד בישראל

מאת משה כהן

גם בישראל יערך טורניר חג מולד. הערב יפתחו בכפר־המכביה משחקי הטורניר לזכר 248 חללי הצי האמריקאי שנהרגו לפני שנתיים והצי ביאזות בימים באוה"ב.

הטורניר יערך בהעדר נשיא המדינה, חיים הרצוג, שגריר ארה"ב בישראל, תומאס פיקרינג וראשי עיריות ת"א ור"ג.

נתניה מתכוננת במרץ

באליצור נתניה לוקחים ברצינות רבה את משחק רבע גמר הגביע מול הפועל ת"א. אמש קיימה הקבוצה משחק אימון מול מכבי חיפה. הנתניינים שיחקו ללא דני ברחה הכושהה ופיל לוקאס החולה וזכו בנצחון קל – 96:111. מאמן הקבוצה צבי שרף אמר אמש: "בפני לנו

טורניר הנערים

ספרד נגד הונגריה בגמר

ישראל א׳ נגד ישראל ב׳ רק על המקום ה־5 ☆ 2 קפריסאים הורחקו במשחק פרוע נגד ספרד

מאת ניסן פרידמן

שתי הנבחרות החזקות ביותר בטורניר הנערים, ספרד והונגריה, ישחקו היום בגמר הטורניר. נבחרות ישראל נצחו והתמודדו על המקום ה־5 בלבד. נערים א׳ עצמו אתמול הרומנים 1:0 משער עצמי ואתמול הנערים ב׳ הובסו על ידי ההונגרים 4:1.

הונגריה (1) 4
ישראל ב׳ (0) 1

שליטה ברורה של ההונגרים בשדה המשחק והולשה בולטת של ההגנה הישראלית גרמו לנצחון ההונגרי הגבוה על נערים ב׳ 1:4.

גם השוער, קרהן כהן, שהבקיע עד כה, גילה הססנית רבה ולא הצליח להפות על הולשת בלמיו. במחצית הראשונה הבקיע ההונגרי קאסיק (28) שער ביתה, יצחק הוד (58) רשם שוויון וכבר, לפני סקאסיק (64), כב"אבי (69) ויאסה (79) סגרו עניין ועלו לגמר.

שפט קונסבסין מרומניה. לעיני 500 צופים בבגרש לורום בחולון.

★ ישראל ב׳: שרון בהם דלקה, פופולבסקי, ניא כהן, א. כלנתה, ברגר, בדלה, הוד, זהה, ינ־לגה, ב. ינחק.

רומניה (0) 1
ישראל א׳ (0) 0

שער עצמי אובלל שהחדיר לרשתו הוא, קבר נבחרת הנערים א׳, איתן בוזחה, הרח את גורל המשחק נגד הרומנים. ואפשר להגדיר זאת אחרת: הרומנים "גנבו" נצחון יקר העפילו למשחק על המקום ה־3.

במחצית הראשונה שלטה ישראל במרכז השדה בזכות שני קשרי מכבי חיפה־יעוב קתן ואריאל ברקוביץ, שנכלל הפעם בהרכב הפותח.

אולם, אז באה הדקה ה־47. רומניה ניהלה התקפה עירנית. הכדור הוחזר לרחבה ואיתן בוזחה בנסיון להרחיק, בעט בכלבול לרשת. 0:1. הרומנים כפגו במחצית השניה לתקוף. ישראל לא הצליחה להשוות.

שפט סטליוס ביוו, לעיני 500 צופים בבגרש לורום חולון.

★ ישראל א׳: ... ; ... , ... , ... , ... ; ... , ... , ... ; ... , ... [illegible]

אתמול בנערים

בית א׳

רומניה – ישראל א׳	0:1
ספרד – קפריסין	0:3

בית ב׳

הונגריה – ישראל ב׳	1:4

הטבלה

בית א׳

1.	ספרד	5:0	6
2.	רומניה	5:5	3
3.	ישראל א׳	4:2	2
4.	קפריסין	8:0	0

בית ב׳

1.	הונגריה	2:6	4
2.	יוון	2:1	1
3.	ישראל ב׳	4:1	1

משחקי היום

מקום 5–6 (חולון): ישראל א – ישראל ב
מקום 3–4 (הרצליה): רומניה – יוון
גמר (חולון): ספרד – הונגריה

(דוד בכר)

בית"ר ת"א נגד מכבי פ"ת בשבת

מאת ג. אשר

משחק הכדורגל בין קבוצות בית"ר ת"א ומכבי פ"ת יערך בשבת כפי שנקבע בתוכנית המקורית.

אמש נדחתה בקשת מכבי פ"ת לדחות את המשחק, בגלל שעניים משחקניה משחקים בנבחרת הנוער. העובדה שלנוער אין סיכוי לשחק במשחק הגמר בשבת, הסירה למבקשה את הניבזיק העיקרי של הפתח־תקוואים והמשחק יערך כמתוכנן.

משחק מאוד קשה בזה הפועל ת"א ואנו מתכוננים בהתאם".

ועידת "הפועל" ה־10: הפגנת כוח ועוצמה

מאת יצחק אופק, מזכ"ל "הפועל"

יצחק אופק, מזכ"ל "הפועל"

הוועידה ה־10 של "הפועל" בתכנסת בשנת ה־40 לתקומה של מדינת־ישראל וה־65 שנה להקמת "הפועל".

[illegible]

הוועידה ה־10 של "הפועל" תיפתח בירושלים ביום רביעי 30 במארס 1988 במעמד נשיא המדינה, מזכ"ל ההסתדרות, חברי הוועידה המרכזת של ההסתדרות, שרי הממשלה, חברי כנסת ואורחים מחו"ל, המאוגדים עם הפועל בארגון ספורט הפועלים הבינלאומי.

בוועידה ישתתפו 500 צירים, 375 שנבחרו על ידי הסניפים ו־125 צירים מיוצגים ברוטציה, המורכבת מהמוסדות המרכזיים של "הפועל", במוסדות המרכזיים האזוריים, נציגי הגורמים השונים ב"הפועל" ובהסתדרות.

פעילות רבה בהרגבת את הוועידה וכבר נמשכת חודשים רבים.

על־פי התקנון "הפועל", יכול לבחור ולהיבחר למוסדות "הפועל" רק חבר "הפועל" אשר התפקד ל"הפועל" ששה חודשים לפני מועד הוועידה. במספר הצירים אשר ישובצו ע"י הסניפים נקבע 3 חודשים לפני מועד הוועידה. במפקד החברים נערך בימים אלה בסניפים במלוא הדרך הצפוי שמספר המתפקדים יתקרב ל־90,000 חברים. כל 250 מתפקדים יבחרו לסניף ציר אחד לוועידה וכל 1250 מתפקדים – חבר מרכז.

על־פי החלטת מליאת מרכז "הפועל", שקבעה את תקנות הוועידה, נבחרים הצירים בסניפים בשלושה מיגזרים: המיגזר העירוני ומועצת הפועלים, בקיבוצים, עבודה וחברות, מיגזר ההתיישבות העובדת והמיגזר הערבי־הדרוזי.

[illegible]

נושאים נוספים על תפקידי "הפועל" בבשביר לאומי ובינלאומי, קשרים בין יהודים לערבים. על השיתוף האזורי בין ההתיישבות העובדת וערי הפיתוח וסיכום מיבצע "הפועל" ה־13. הוועידות הביניימיות מאורגנות ע"י אגף הארגון במרכז "הפועל".

תכניות במרכזי "הפועל"

לקראת הוועידה הוקמו ארבע ועדות המקיימות פגישות ודיונים במוסדות ויקבעים בזה בספר הודיעים.

הוועידה המכינה – הח"ר אליהו בבליה ורכז הוועידה נחין והרומביץ' – אחראית לארגון הוועידה וסידורים הטכניים, לקיום המפקד והלוחות הצירים לסניפים ולבחירות.

הוועידה המתמדת – הח"ר מיכאל אהמון ורכז הוועידה יצחק אליס – אחראית להכנת ההצעות וההחלטות שתובאנה לאישור הוועידה. הוועידה התכנית דנה [illegible]

התהליך הדמוקרטי ב"הפועל"

"הפועל" הוא ארגון הספורט הגדול בישראל והיותו בזה הוא אחראי על בתוך המערכת כולה. בכאן הענין הציבורי הבתלווה להוועידה. "הפועל", הבוחרת אחת ל־4 שנים את מוסדותיה היא הפיכל הכללי.

הוויכוח הציבורי עלה להפות את תחושת הלב מן המסורות של "הפועל": פיתוח הספורט בהרגה בתחום העממי התחרותי.

[illegible]

לצערנו, אנו נוכחים בימים האחרונים בנסיונות חוזרים ונשנים לנכס את ההתאגדות דווקא בזמן שבתפקידו לשמור על מעמדו של "הפועל" בהסתדרות ובציבור הרחב. אנו מקווים כי ההסתדרות תדע לשמור על "הפועל" מפני התפתחות תופעות כאלה.

מעריב–עכשיו
קרא מחר במעריב יום ו':

מעריב שבת: הקשר הערבי – מסכת הקשרים בין ערביי השטחים וערביי ישראל – אביגעם בריבוע ○ אמנון אברמוביץ – לונדון, יצא לספר אחד ○ אברהם תירוש – שיחה עם יולי קישרובסקי ○ אייה בנדר – מנדל קפלן, 60% מלוה ה־40 בזכות.

מעריב–מוסף: דבורה תבקין מאבק בסרטן – על בעון ○ גורית הבריל על ירושלים – עמוס לבב ○ לחולה עיסות הגב – אלכס דורון ○ איש השנה – רענן לוריא ● הורוסקופ אישי ל־1988.

מעריב–כלכלה: לקראת 1988 – הקשר בין התחזית למציאות – פרופ׳ גדעון פישלזון.

מעריב–קריירה: מצב התעסוקה בשנת בחירות – אלי רונן.

מעריב–בנאי: צירן פימה. סיפורו של הצייר בן ה־85 – שרי רז.

מעריב ספרות: יאיר הורוביץ, ראיון – ריקי ריבלין

○ אפרים סידון – דעות ○ דליה רביקוביץ – רדיו וטלוויזיה ○ יהונתן גפן – על הדור שם ○ ריקה הדיך – מהומות בממשלה ○ גיא מיידלגדר – סיור טופשבוק ○ 1937 – זו היתה השנה שהיתה.

מעריב מעניק לך החודשים העונים לדרישות שלך

מכון התקנים הישראלי

הודעה על ביטול תוקפם של התקנים לפמן מבוצעים בתחומן ...

בהתאם לתקנה 14(ג) לתקנות התקנים והרחבת ... התשכ"ב–1962 ... תשי"ג–1953, יבוטלו התיתרים הלהלן:

[illegible]

חדשות של שבת

■ אחרי המהומות, עוצרים ומגרשים. אביגדור פלדמן על השיפוט המהיר; חגי סגל בבית־המשפט; אורי מילשטיין: אלה תולדות הגירוש ■ בית־דין לא עוצר את אריק שרון, מאת אלישע שפיגלמן ■ מיוחד: מרדכי ציפורי יוצא להתקפה, מאת שמואל טל ■ עזרא סדן ■ דן בן אמוץ: אני רוצה להביע את צערי ■ עמיקם רוטמן גולש בחרמון ■ רמי רוטהולץ על גקרא שפיגל ■ אילן כפיר ■ דורון רוזנבלום: מותר לחשוד ש"הרב לאו" אינו אלא המשכה של מזרקת אגם ■ סי היימן פורחת, מאת ציפה קמפינסקי ■ שאול אברון: אלי רונן והבנק המרוקאי הראשון ■ שירת ישי־לוי עם עמי פדרמן ■ אלעזר לוין על "צמיחה": אלפרד אקירוב, מרדכי איינהורן ואהרון מאיר ■ עדנה אברון ■ מאיר אגסי ■ ישראל אהרוני מבשל קלמרי

هكذا من الأصل

קולנוע

קומדיית חרדות

„שמעתי את בנות הים שרות".
כתבה וביימה: פטרישיה רוזמה

בניגוד לקומדיה הזיגנית הזאת על יחסי שתי נשים – ריבה מיואון אריסטוקרטית ומזכירתה המבוהלת, מועברת בידיעה זה הצחוק חכמה על זיוף והעמדת פנים, אמנות ופחה, בדיחה, הצלחה ובדידות, כולם נושאים כבדים שכבר שברו את גבם הקולנועי של הרבה סרטים מנופחים שהתכוונו לדאבם ביותר.

זהו ההיגע. „שמעתי את בנות הים שרות" הוא כלי צנוע מאוד, המבליח, עם כל סבירידותו, לפתח הצהרות חברתיות מעניינות ועם זאת להתבונן בתבונה מבינת ניואנסים בשתי נשים אינטליגנטיות: שילה מקרתי ופולה בלנגון. השתיים הן הגבורים בקומדיה של גינונים והתנהגות, שעם כל המימתה ההימוריסטית יש בה פה ושם גם תיאור צורב של חרדת הבדידות והכשלון. הפירוש הזה, אני חושש, עלול לפגוע בחינו של הסיפור. „שמעתי את בנות הים שרות", צריך להדגיש, הוא ברובו קומדיה של סיטואציות מעודנות ושיחקים טובים.

המסגרת פשוטה. מזכירה גמגמנית, מהסוג המבלה את חייו בין מקבצות עבודה זמניים, מגיעה למשרדה של אוצרת בגלריה, למילוי מקום. הנערה היא צלמת חובבת, שלומיאלית עם חורים בידיים, חסרת גינונים, שיוף וקורטוב של מגנון. היוצרה, לעומתה, היא התגלמות הסופיסטיקציה הקרה: ליידי עם גינוני אצילה קרת דם, לבושה ומקושטת לכל פרט כמו מיצג אופנה במכון הסמיטוני. השתיים נקשרות. בהפיקה גם הברתההאוהבתה של האוצרת, אבל הסיפור אינו מתפתח הלילה למלודרמה בשלוש. נהפוך הוא. בנות הים האלה, בעיקר האוצרת ואהובתה, הן גיבורות אבסטרקציות הדעת. איזה צחוק עמן, תורת החיים שלהן נוגעת ללבך, ועם זאת השובים הסאכירה והנמשל החברתי יותר מגורל הדבורות. אל תחמיצו. מצחיק, עדין וחכם.

יגאל משיח

לקראת שידור

שרלוק הולמס של בילי ויילדר

„חייו הפרטיים של שרלוק הולמס".
סרט הקולנוע, מחר בטלוויזיה.

הבמאי **בילי ויילדר** והתסריטאי הקבוע שלו **איזי דיאמונד** תפרו ב„חייו הפרטיים של שרלוק הולמס" (1970) עלילה חדשה לבלש הבריטי שרלוק הולמס. עלילה שלא נכללה בין סיפוריו של ארתור קונן דויל. בראשית הסרט נפתחת תיבתו הסודית של ד"ר ווטסון, שהופקדה בכספת בבנק, ובזה אחר זה מוצאים פריטים שאיפיינו את הולמס – מקטרת, זכוכית מגדלת, כובע טוויד, מזרק, לוחית הנשאת את כתובת ביתו ברחוב בייקר ובעיקר כתב יד המכיל את אותה פרשייה עלומה. ויילדר יצר סרט מלנכולי־טיסטלגי, ברוח שאיפיינה את יצירותיו המאוחרות („אוואנטי", „פדורה") ופחות ציני מסרטיו המוקדמים יותר („ביטוח חיים כפול", „שדרות סאנסט").

הולמס יוצא בעקבות נערה מיסתורית אל איזור אגם לוך נס המפורסם, בסקוטלנד, כדי לעלות על מזימות של שרות הביון הגרמני. ויילדר לא ניסה ללעוג לדמות המוכרת של הולמס, אם כי הוא מנתץ את האגדה ובונה דמות אנושית יותר של הבלש כפי שלא הכרנו אותה במקור הספרותי. **רוברט סטפנס** כהולמס **וקולין בלייקלי** כווטסון עושים תפקידים נהדרים. אגב, הסרט, כפי שנראה אותו (125 דקות), הוא גירסה שקוצצה בידי חברת ההפקה מסרט שבמקורו נמשך למעלה משלוש שעות וכלל עוד פרשיות כהקדמה לעלילה המרכזית. גם מה שנותר הוא עדיין קולנוע יפהפה, יצירה קולנועית שבהחלט ראויה לעיון מחודש.

דני ורט

שידורים

טלוויזיה

חינוכית

08.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
08.05 שעת כושר.
08.15 קשת וענן: תן לי את יבנה (כ).
08.40 ראשית הקריאה: בלי סודות, שווא 2.
09.00 ארץ מולדת. אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה (כ).
09.20 מדעי הטבע (ז'–ט'): הפקת האשלג בים המלח.
10.10 אנגלית ה'.
10.30 בבית של פיסטוק: השמש לא תשוב עוד לעולם.
11.00 אנגלית ו'.
11.15 ערבית מדוברת (ד'–ה'), מראגעה ב'.
11.30 אנגלית ח'.
12.00 מדעי הטבע (על יסודי), האנזים בקסליטסור.
12.25 אנגלית ט'.
13.00 היסטוריה: מתולדות ישראל, בין דם לדם.
13.30 מוסיקה: סולו, התצוגרה שנתקפלה.
14.00 עד כאן: חדשות קול ישראל, רצף דפי הטלטקסט.
14.05 בלי סודות: ב–ד'.
14.30 קשר משפחתי: שידור חוזר מתאריך 28.12.87 (כ).
15.10 רחוב סומסום: יום כזה.
15.40 שעת כושר.
15.50 מאחיים שניות לרשות הדואר: דפי מידע טלטקסט.
16.00 זהו־זה – שידור חי.
17.00 ערב חדש.

כללית

17.30 דזאט לאוהד בן ארי מרעננה ולסלים עבד־אשכר מנצרת, בני 12, חלום משותף: שניהם רוצים להיות פסנתרנים. הסרט מספר על חייהם של הפסנתרנים שבדרך, על אימוניהם, המשמעות הפנימית שעליהם לנהוג בה ורתימות כל רצונותיהם לכיוון אחד. שני נערים, שתי תרבויות ושפה מוסיקלית אחת. (ערבי־עברי).
18.05 בלבולים – סידרת הנפשה של וולט דיסני.
18.30 קיצור החדשות (ערבית).
18.32 מגזין לאמנות – אדוארד תורי מראיין את השחקן יוסף אבו ורדה; תערוכה של יונה בן משה; תערוכה – הצמר המודרני במוזיאון תל־אביב; קולנוע; מבזק ידיעות.
19.00 מבט – עניני אקטואליה.
19.30 חדשות.
20.00 כותרות מבט.
20.02 מבט ספורט.
21.00 מבט לחדשות.
21.30 תשדירי שירות.
21.35 **אף פעם לא מאוחר** – פרק 16: „משקל כבד" לפי דעתה של הסטר אין קל מלרזות. כל מה שעליך לעשות הוא לוותר על אוכל ומשקה. (עברי־ערבי).
22.00 **וייטנאם** – סידרה צרפתית של 3 סרטי תעודה על מלחמת וייטנאם והמעורבות האמריקאית בה. מלחמת וייטנאם היתה ארוכה, קשה ועקובה מדם מכל מלחמה מאז מלחמת העולם השניה. יותר מרבע מיליון חיילים אמריקאים השתתפו בה, מתוכם חמישים ושבעה אלף נהרגו וכשלוש מאות אלף נפצעו. לפני 15 שנה, בינואר 1973, נחתם בפריס הסכם שביתת הנשק, שהביא את סיומה. (עברי־ערבי).
22.55 **מטלוק** – פרק רביעי: „הפיתוי". מטלוק יוצא להגן על כוכב כדורגל מזדקן, הנאשם ברציחתה של בעלת הקבוצה שעמה היתה לו פרשת אהבים (עברי־ערבי).
23.45 הגיע זמן לשון – פינת הלשון השבועית. מטפלת הערב ב„אפרים פישל ונון של יהושע". חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 הרפתקאות הדבורה מאיה – סידרת הנפשה לילדים.
19.00 זמנים קשים – פרק שלישי. [illegible] של באונדרביי נשדד; והוא [illegible] באורח שפטר שלושה ימים [illegible] לכן. לאויזה, אשתו של באונד[רביי] ואחותו של טום חושדות ב[illegible] המהמר שהפסיד באחרונה. [illegible] הרטהאוס, הפוליטיקאי הצ[illegible] והגאה ממשיך בחיזוריו [illegible] לאויזה ומנסה להיפגש איתה.
20.00 תעודה 2: מדע בשירות הח[illegible] (תרגום עברי).
20.40 תקציר משפט דמיאניוק.
21.10 פנס 2: להיטים של דייויד וד[illegible] קרלי סיימון, שיקאגו.

לבנונית

13.30 חיים אחרים (סידרה); [illegible] מועדון 700; 14.30 התעמלות; [illegible] ילדי התרבות (מצוייר); 15.30 [illegible] המעופף (מצוייר); 16.00 שוכני הס[illegible] (תכניות לילדים); 16.30 סרט [illegible] הצוות" ווילאים פאול; 18.00 פ[illegible] הבסטר (סידרה); 19.00 חדשות; [illegible] סקרקורו וגברת קינג (בלש); [illegible] הדרך לשמים (דרמה); 22.00 השד[illegible] (בלש); 23.00 מועדון 700; 23.30 [illegible] אחרים (סידרה).

ירדנית

15.50 סרטים מצויירים (ער' 1); [illegible] חלומות בינו (צרפתית); 18.00 [illegible] קרנו (סידרה צרפתית); 18.30 [illegible] דוקומנטרי בצרפתית על הטבע, [illegible] עולם החיות (ער' 1); 19.00 חד[שות] בצרפתית; 19.30 חדשות בעב[רית]; 19.45 מגזין ספורט; 20.30 [illegible] מבויכים (על מצבים שקרו בעת צי[illegible] סרטים וסדרות); 21.30 אל[illegible] היציקוק מגיש (סיפורי מתח); [illegible] חדשות באנגלית; 22.10 סרט על[illegible] באורך מלא.

רדיו

קול המוסיקה

07.09 בהאזנה נינוחה – ראווסתון: „בפינת הרחוב", פתיחה; דיווקא: „שולית הקוסם"; מנדלסון: קונצ'רטו במי־מינור לכנור ולתז. אופוס 64; איפוליטוב־איבנוב: „רישומים קווקאזיים" אופוס 10; הובהאנס: קונצ'רטו לקרן ולתזמורת כלי־קשת; הובהאנס: „רפסודיה ארמנית"; ויינברגר: פולקה ופוגה מתוך „שוונדה".
09.00 קונצרט בוקר – אריאגה: סימפוניה ברה; קוולק: סימפוניה קונצ'רטנטית; ריינקה: קונצ'רטו לחליל אופוס 283; פרי: וריאציות סימפוניות; וילה לובוס: באכיאנס ברזילאירס מס' 3; ראבל: „דפניס וכלואה".
11.57 פינת השיר – משירי מאיה בזיראנו.
12.00 מן הסרטים.
13.05 בהאזנה נינוחה – טלמן: „באות שפל בהמבורג", סוויטה לתז. פ.ק. מוצרט: קונצ'רטו בדו־מז'ור לפסנתר ותז; ו. רמנה: „רביעיה מס' 5 לכלי־נשיפה של מתכת; ציקובסקי: סימפוניה מס' 3, ברוח־מבוהה „הפולנית".
15.00 מבפנים מוסיקליים.
16.00 אתנותגא – שידור חי מכנסיית הדורמיציון. מירתו זכאי אלט / קארול ציראסי; צ'מבלו. יצירות מאת: ג. בארג, ת. פרסל, ג. בול, ק. מונטברדי, ז.ס. באך, ו. קרופס ואחרים. [illegible]
17.30 קשת של צלילים – מוסיקה כלית מדנמרק במאות ה־19–20.
18.00 אנתולוגיה בצליל – מוסיקה כלית מאיטליה של הרנסאנס הבארוק.
19.00 מוסיקה קלאסית קלה.
20.05 אינטרלודי.
20.30 התזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור – שידור חי: מנדלסון: קונצ'רטו מס' 2 ברה מינור לפסנתר ולתזמורת אופוס 40; מנדלסון: סימפוניה מס' 2 „שיר תהילה", אופוס 62 – „אנתולוגיה לשירה".
23.00 דור הזהב – אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות „קדנצות" (תכנית חמישית) – מוצרט: מתוך הקונצ'רטות לפסנתר ק. 482, 503.

18.45 היום בספורט.
19.00 היום הזה.
19.35 השבוע בכנסת.
20.05 „שורשים".
22.05 „הלילה החמישי".
00.05 יומן חדשות.
00.15 „להאזין בחלום".

רשת ג'

06.11 בחזרה לאושר.
07.07 שיר בבוקר בבוקר.
09.05 מה כבר תשמע.
10.05 דברים טובים.
11.05 שבעים, מי יודע?
12.05 אהבה יומיומית.
13.05 רק בימי חול.
14.05 לי ולך שיר וברכה.
15.05 חדש חדש ומחודש.
16.05 הצגה יומית.
18.06 „קול בר" – שבועון פופ.
20.05 קו ההתחלה – תקליטי שידרים ראשונים.
21.05 „מופע רוק".
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

05.45 פרקי אבות.
05.55 בבוקר מילולי – פינתו של אנשלום קרן.
06.05 אוניברסיטה משודרת.
06.30 פוקחים עין.
07.07 שבע אפס שבע.

08.00 בוקר טוב ישראל.
09.05 אילה בוקר.
10.05 שירים עבריים.
11.05 נכון לעכשיו.
13.05 רד רה יומי.
14.05 פגישה יומית.
15.05 שירים לחג.
16.05 שירים עבריים.
16.54 באופן מילולי.
17.00 ערב טוב ישראל.
18.05 שעה קלה על כלכלה.
18.45 חמש עשרה קטנות – על צבא ובטחון.
19.00 מבזק ידיעות.
19.05 שירים מכאן.
20.05 יעד בשודר – ענייני וביטחון וש.ח.ג.
20.55 פינה חמה ללב".
21.00 מבט לחדשות.
21.30 אוניברסיטה משודרת.
22.05 על הדבש ועל העוקץ.
23.05 עשרים וארבע היום שהיה.
23.55 שירת חצות.
00.05 ציפורי לילה.
02.00 לא רוצים לישון.
05.05 צלילי בוקר.

צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו.
20.00 8 צרס – תוכנית לחיילים.
21.05 מצד הפזמונים של השנה.

רשת א'

06.00 שידורים לעולים.
07.30 רדיו קל.
08.05 „הפוגה מחוגה".
14.06 בראש צעיר.
15.30 האוניברסיטה הפתוחה
16.05 „ארץ לא נודעת".
17.10 צבעי הקשת
18.06 מנחת ערב.
19.20 פרקי היום בתנ"ך.
19.30 שידורים לעולים.
22.05 יש לי חלום.

רשת ב'

06.00 שמע ישראל.
06.04 סקירות מאמרי המערכת.
06.12 התעמלות בוקר.
06.52 אור ירוק.
06.57 רגע של עברית.
07.00 הבוקר הזה.
08.05 עושים עניין.
09.05 ביקור בית.
10.05 כל צבעי הרשת.
11.50 פינת המודעה הקטנה.
12.10 „אלף אלף" ב„בית".
12.50 מה נשמע.
13.05 בתצי היום.
14.06 לראות או לא לראות.
14.30 כת צחוק.
15.05 שירים ושיעורים.
16.05 יומן כלכלה.
16.30 על מספרים האנשים.
17.05 רגעי קסם
18.06 זרקור.

ספרים

הגות

„המחשבה הפשיסטית לגווניה", קובץ מאמרים בעריכת זאב שטרנהל. תרגמו עמוס יובל, מרים דינור וגאיו שילוני. ספרית פועלים. 233 עמ'.

הפאשיזם אינו „תאונה" בהיסטוריה ובתרבות האירופית שהחלה ב־1918 והסתיימה ב־1945. הוא חלק מן התרבות האירופית האמונה לא רק על ליברליזם ואוניברסליות: הבעיות שהוא מבטא עדיין טורדות את החברה ומחלחלות לרוב תחומי החיים. לקורא העברי מוצג בפעם הראשונה קובץ מקורות, משובח, הסוקר, מנתח ומאיר את תבניה ההתפתחותה של האידיאולוגיה הפאשיסטית מראשית המהפכה האינטלקטואלית של סוף המאה ה־19 ועד לפאשיזם הבין־לאומי בין שתי מלחמות העולם.

האידיאולוגיה הפאשיסטית הזלה כהתקוממות נגד מורשת המאה ה־18 המהפכה הצרפתית, נגד הרציונאליזם והאינדיבידואליזם. תורות קדומות על „המוצא הלאומי" של האומה, הכוחות החיוניים המהווים את נפש העם, קיבלו גושפנקה מדעית. האמונה הגוברת בדטרמיניזם הביולוגי, הרגש על חשיבות הרגש והתת מודע בפוליטיקה יותר מן ההגיון ומכאן הזילזול בדמוקרטיה ובמוסדותיה, מותירים את תורת הגזע.

מירי פז

ארוע שנתי של תנועת „נוער מוסיקלי בישראל"

אגודת ידידי „נוער מוסיקלי בישראל" תערוך ב־5 בינואר את האירוע השנתי המסורתי, בחסותו של ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, אשר ההכנסות ממנו הן קודש לפעילות תנועת הנוער המוסיקלי בישראל בישובים מרוחקים ועיירות פיתוח. בתכנית: הזמרת **מירה זכאי** תבצע מיצירותיו של שומן, חמזי ודה פליה, בליווי **מנחם ויזנברג** בפסנתר. כמו כן תופענה האחיות התאומות **מאיה ופועת ולסמן** בפסנתר ובצ'לו.

למחרת הארוע יתקיים בהיכל התרבות בת"א קונצרט ארצי של תנועת „נוער מוסיקלי בישראל". תנגן התזמורת הפלהרמונית הצעירה בניצוחו ובהנחייתו של מנהלה המוסיקלי **שלום רונלי ריקליס**. הקונצרט מיועד לנוער מרחבי הארץ, כולל ישובים רחוקים מהמרכז, אשר בדרך כלל אינו מוזמן לאירועים מסוג זה. לקונצרט הוזמנו בתי ספר אשר במשך השנה ערכו פעילות של קונצרטים קאמריים דרך „הנוער המוסיקלי בישראל".

100 שנה להולדת וילה לובוס

השנה צויין בעולם המוסיקה מלאת מאה שנה להולדתו של המלחין הברזילאי הגדול **וילה לובוס**. אצלנו נחוג המאורע בצניעות, בכמה קונצרטים מקומיים, במסגרת האקדמיות, מהם מעניינים ובהשתתפות מבצעים צעירים.

מאכזב שלציבור הישראלי ולאחראים לפעילות המוסיקלית במסגרות שונות יש כנראה „זכרון קצר". וילה לובוס ביקר בישראל ב־1954 ובהשראת המראות שראה והחוויות שעברו עליו במהלך שהותו חיבר יצירה סימפונית „נדודי אומה" שהוקדשה למדינת ישראל, כביטוי למאבקה ההירואי. מדוע אין מי שיוזם ביצוע מקבי של היצירה? אם לא משמיעים אותה במסגרת חגיגות הארבעים, היכן אפשר לצפות שיבצעו אותה?

ישראל דליות

תקליט קלאסי

גדעון קרמר והחברים

הופיעו לאחרונה שתי הקלטות חדשות, של יצירות קאמריות, שבמרכזן עומד מבצע וירטואוז: הכנר גדעון קרמר, המוסף בהתנדבה מוסיקה קאמרית, בנוסף להופעותיו כסולן. בשנים האחרונות הוא מארגן פסטיבל קאמרי בכפר אוסטרי קטן ליד הגבול ההונגרי. טובי המוסיקאים, מהם ידידיו הקרובים, מתקבצים במקום לקונצרטים ולסדנאות. הפסטיבל הצנוע הגיע כבר הקלטות.

ברביעיה האחרונה בסול מג'ור מאת שוברט, שחוברה תוך עשרה ימים, מצטרפים אל קרמר דניאל פיליפס (כינור), קים קשקשיאן (ויולה), יו יו מה (צ'לו). זהוי פרשנות המסוגלת לרתק, בעיצוב מקורי, אם כי לא מושלם, של פרטים חיוניים. הקלטה בהירה, מקונצרט חי. ביצירה הראשונה מבוצעת „האדאג'ו ופוגה" ברה מינור מאת מוצארט. ביצוע מלוטש והדמטי (סי.בי.אס).

שתי הכונטות לכינור ולפסנתר (בלה מינור וברה מינור) מתקופת חייו האחרונה של שומאן מוגשות בתקליט נוסף עם קרמר וכרתה ארגריך. המוסיקה של שומאן אהובה עלי במיוחד לפיכך שמחתי להופעת ההקלטה החדשה של היצירות הנדירות. אפשר להבחין בהבעת היסורים בנפשו של המלחין הגאוני. הכאב הצורב מקבל אופי מעודן. קרמר וארגריך מנגנים באיחוד רצוי בין להט רגשות והבלטה מפוכחת של המבנה. ביצוע זמרתי של מוסיקאים רגישים, איכות טכנית מעולה שאין בה חמימות אינטימית. („דויטשה גרמופון").

ישראל דליות

רסיטל של מוסיקה יהודית־ספרדית, בביצוע הזמרת **מירה זכאי** ו**מנחם ויזנברג**, ליד הפסנתר, יתקיים ב„בית התפוצות" ב־7 בינואר. בתכנית תבצע מירה זכאי שלושה מתוך עשרת המחזורים של ה־Coplas Sefaradies מאת המלחין אלברטו המיזי. כמו כן יבוצעו שני שירים עבריים מאת מוריס ראבל ושבעה שירים ספרדיים עממיים מאת מנואל דה־פליה.

ל„הבימה" היו קשיים בהעלאת מחזהו של **דוד גרוסמן** „גן ריקי". **שלמה בר־שביט**, ששובץ בלהקה המקורית, סירב להשתתף בה. המחזה עבר שיפוץ ועיבוד מסויים. תיאטרון הבימה יאפשר למתעניינים בתהליך העבודה בתיאטרון לצפות בחזרה פתוחה לקהל שתתקיים ב־13 בינואר. מביים **מיקי גורביץ**.

בקרוב

„ילדי סטאלין", „נאדין", „מלאכים בשמי ברלין".
החל מסוף השבוע בבתי הקולנוע.

„ילדי סטאלין"

„מלאכים בשמי ברלין"

מושקו, לייבל ואברמל, שלושה סנדלרים עטורי שפמים אדירים, החיים באחד מקיבוצי השומר הצעיר של ראשית שנות החמישים, הם הנציגים הנלהבים ביותר של האמונה הלוהטת בשמש העמים – יוסף ויסאריונוביץ' סטאלין. מותו של השליט הרוסי הופך עבורם לאבל לאומי. אפילו מאסרו של אחד החברים, במהלך שליחות בצ'כוסלובקיה אינו מסיטם מצידקתם. רק לאחר נאומו של חרושצ'וב, בוועידה העשרים, שחשף את פשעי הרודן, מביא להתפכחות, חלקית לפחות. נדב לויתן („סיפור אינטימי", „בנות") מתבסס ב„ילדי סטאלין" על זכרונות ילדותו בכפר מסריק ומביא היבט קומי־סאטירי על חיי הקיבוץ דאז. גדי דנציג, אף הוא קיבוצניק לשעבר, צילם את הסרט. גם מרבית השחקנים הם חברי קיבוץ, ביניהם שמוליק שילה, יוסי קנין, הדגו ירדן, דוד רונא, רחל דובסון ואחרים. הצילומים נערכו בניר אליהו.

★

היבט אחר על שנות החמישים, הפעם באוסטין, טקסאס, מספקת קומדיית המתח הרומנטית של התסריטאי („בוני וקלייד") והבמאי („חבר מרקים", „קרמר נגד קרמר") רוברט בנטון. קים בסינג'ר מגלמת את הדמות שעל שמה הסרט, „נאדין", אשה צעירה שעובדת במכון יופי, שסידרת צילומי עירום שלה מסבכת אותה ואת בן זוגה הנמצא בהליכי גירושין ממנה (ג'ף ברידג'ס) בסידרה של התקלויות עם כנופייה מקומית. בנטון, המודה בין היתר בהשפעת הקומדיות הקלאסיות של שנות השלושים על סרטו, מיזג הומור עם מתח בסרט שצולם באיזור ובקרב אוכלוסיה שמוכרים לו היטב מימי נעוריו.

★

וים ונדרס, שמיקם בטקסאס את סרטו הלפני אחרון „פריז טקסאס", יצר אגדה מודרנית פיוטית, „מלאכים בשמי ברלין", על המלאכים דמיאל (ברונו גאנץ) וקסיאל (אוטו סאנדר) שיורדים לברלין להתמזג בין אנשיה ולהאזין להלך נפשם. מלאכים, על פי ונדרס, הם רואים ואינם נראים, שומעי מחשבות נסתרות ורואים את העולם בשחור לבן. רק כאשר דמיאל מתאהב בנערת קרקס מקרקס (סולבייג דומרטן) יהפוך הוא לבן תמותה והצבע יחזור לעולמו. עוד מפגש במהלך הסרט עם השחקן פיטר פאלק („קולומבו"), המגלם את עצמו, מגלה שהשחקן אף הוא מלאך לשעבר שהעדיף את החיים בעולם האנושי.

קים בסינג'ר, „נאדין"

נתיב – קרן הפנסיה של פועלי ועובדי מפעלי משק ההסתדרות בע"מ

הזמנה לאסיפה כללית ולאסיפה כללית יוצאת מהכלל

בתאריך 19.1.88 בשעה 11.00 תתקיים אסיפה כללית ובסיומה תתקיים אסיפה כללית יוצאת מן הכלל.

האסיפות תתקיימנה באולם הרצפלד שבבית כור, שדרות שאול המלך מס' 8, תל־אביב.

המורשים מטעם העובדים ובאי כוח המוסדות המרכזיים מוזמנים לאסיפות.

סדר היום באסיפה הכללית הרגילה:
1. דו"ח ההנהלה.
2. אישור מאזנים.

סדר היום באסיפה הכללית שלא מן המנין:
1. אשור נוסח המלצת ההנהלה בנושא איחוד קרנות הפנסיה.
2. ביטול סעיף 136 בתקנות ההתאגדות בדבר ועדת ערעורים.

אם כעבור חצי שעה מהמועד הקבוע לא יימצא מנין חוקי, האסיפות תידחינה ותקוימנה בתאריך 26.1.88 באותו מקום ובאותה שעה. אם בתאריך 26.1.88 לא יימצא מנין חוקי כעבור חצי שעה מהמועד הקבוע, יחשבו הנוכחים למנין חוקי ובלבד שיהיו נוכחים לפחות מורשה אחד מטעם העובדים ובא כוח אחד של מיסד מרכזי.

א. היימן — יושב ראש ההנהלה
ר. אבל — מנהל כללי

תל־אביב

[illegible] 7.30, 9.45
[illegible] 4.30 7.15, 9.30
[illegible] 11.15, 9.30
[illegible] אבא גנוב 9.30, 7.15 4.30
[illegible] שמעתי את בנות הים שרות 9.30, 7.30, 4.30
[illegible] 9.30, 6.30
[illegible] 9.45, 7.15, 11 1.30 4.30
[illegible] 9.45, 7.15, 11 1.30
[illegible] 9.45, 7.30 4.30, 11 1.30
[illegible] 9.30, 7.15
[illegible] אבא גנוב 9.15, 7.15
חצות סקס
[illegible] 9.30, 7.15, 4.30
הרן 9.30, 7.30, 4.30
[illegible] 9.50, 7.25, 5
[illegible] 9.50, 7.25, 5
[illegible] 9.55, 7.30, 5
11 2 5 7.25, 9.50

חן 5: חצות מעבר לפינה 9.50, 7.30 5, 2, 11
לב 1: ממפוס 9.50, 7.30, 5, 2
לב 2: המספחה 9.40, 7.15, 4.40, 2
לב 3: זקוף ת'אוזן 9.50, 7.40, 5, 2
לב 4: מגרל הדבורים 9.50, 7.30, 5, 2
לימור: ללא מוצא 9.30, 7 4.30
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
בקנים: קומנדו אמריקאי 9.30, 7.30 4.30
מין (לשעבר אלנבי): ווכבות רחוב 9.40, 7.30, 5, 11.45 בסי בלו
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: גבי 9.30, 7.15, 5
סינראמה: ילדה גדולה עורבים 9.00
סנהדרין: סגור לרגל שיפוצים
פאר: יופיז של הזמנה 9.30, 7.15, 5
פריז: לא יכולה כלי זה 9.30 7.15 4 2 12
11.30 גשם קנול
צבון: מאגון 9.30, 7, 4.30
שחקי: הבלתי משוחדים 9.30, 7, 4.30
תמוה – רמת־אביב:
הו שר שב מכה 9.40, 7.30
11.45 בלבי הקס
תבלות: הרוח נושבת 9.45, 7.30
תל־אביב: ספורט הדברים 9.30, 7.15 4.30

הסינמטק הישראלי: סגור

ירושלים

אדיסון: רקוד מושחת 9, 7, 4.30
אורגיל: יום במלכודת 9.15, 6.45, 4.30
אורדין 1: יופיז של הזמנה 9.15, 7, 4.30
אור 2: הבלתי משוחדים 9.15, 7, 4.30
אי.סי. חבר מכוכב אחר
אור 3: כלא נשים 2 8.45, 6.45, 4.30, 11.00 מועדון ארוחת בוקר
אור 4: מלתעות 4 6.45, 4.30, נשק קבלני 8.45 11.00
אור 5: היצאנית המכובדת 8.45, 6.45, 4.30 נוזם מכוכב אחר, 11.00 פינק פלויד החומה
אור גיל: הקיסר האחרון 8.30
בית אגרון: 48 שעות 6.30
ראשים מדברים – סיפורים מהחיים 8.15
סכרון חושים 10.00
חצות – גורף פרק
הפילם הקטן בנייני האומה: סגור
מאיר: ללא מוצא 9.15, 7, 4.30
מוטשה: שגעון בחלל 9.15, 7.00
סמדר: מגרל הדבורים 9.15, 7
עדן: אבא גנוב 9, 7, 4.30
רון: לה במבה 9, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: דאן דה פלורט באנון 9.30, 7

חיפה

אודיאון: רקוד מושחת 9.15, 7, 4.30
אורליה: גברים גברים 9.15, 7
אמפי־אמפיר: סגור
ארמון: סגור
חן: דאן דה פלורט 9.00, 6.30
עצמון 1: ללא מוצא 9.15, 6.45, 4.30
עצמון 2: תקווה ותהילה 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: הבלתי משוחדים 9.10, 6.45, 4.30
מאר: יום במלכודת 9.15, 6.45, 4.30
קרדאוני: מלך ליום אחד 9.15, 7.00
1001 11.30 שקרים על פיקסו 4.30
רון: אבא גנוב 9.15, 7.00, 4.30
רב גת 1: הקיסר האחרון 8.30, 5
רב גת 2: כחלון חדר המיתות 9.15, 6.45, 4.30

קריות חיפה

כפיר: האלמנה השחורה 9.15, 7
כבוון: יום במלכודת 9, 6.30
אורדות: אבא גנוב 9.15, 7
בית העם: מסאל ב'אקט 9.15, 7
הודה: המקצוען 2 9.15, 7
נינקי: מי הנערה הזו 9.15, 7

אשדוד

אסתר: אבא גנוב 9.30, 7.15
אשדוד: יום במלכודת 9.30, 7.15

אשקלון

[illegible] הבלתי משוחדים 9.30, 7.00
[illegible] אבא גנוב 9.30, 7.15
[illegible] גבר מאוהב 9.30, 7.15

באר־שבע

חן: מלהעות 4 9.30, 7, 4.30
[illegible] – סגור

הרצליה ■ רמת השרון

[illegible] אבא גנוב 9.30, 7.15
[illegible] גבי – סיפור אמיתי 9.30, 7.15
[illegible] הקוסר מבוולדי הילס 2 7.00, שיחות מלוכלכות 9.30

עפולה

מוטורוה: מלתעות 4 9.00

חולון ■ בת־ים

ארמון: אבא גנוב 9.30, 7.30, 5, 11.30 שבלול
מגדלה: חצות מעבר לפינה 9.30, 7.30
מתנייס קרית שרת: נערת הטלפון הבלש 9.30, 7.15 / קינג קונג 2 4.00
מבוי: המקצוען 2 9.30, 4.30
רינה: ללא מוצא 9.30, 7, 4.30 /
עצמאות: המקצוען 2 9.30, 7.15, 4.30

כפר־סבא ■ רעננה

עמל: הכבשות מאיסטוויק 9.15, 7
חן: הפורצת בסן פרנסיסקו 9.15, 7
אורות: סגור

לוד ■ רמלה

אורלי: סגור
עוה חית: בנב מי אתה ואני 9.15, 7
אורה: מסאל ב'אקט 9.30, 7.15

נהריה ■ עכו

אורה־הייכל: סגור
הוד: הזיהרה לפטפים המורים 9.30, 7.15
רון: סגור

נתניה

הוד: נודפי המשק 9.30, 7.15
ממורה: המפטים ממלב 9.15, 7, 5
אורה: המקצוען 2 9.15, 7
שרון: אבא גנוב 9.15, 7, 5

קרית אונו

מתנייס: סגור

פתח־תקוה

שלום: לאבד ת'בתולים בפהואפה 9.30, 7.15
היכל 1: אבא גנוב 9.30, 7.15, 5.00
היכל 2: ללא מוצא 9.30, 7.15, 5
היכל 3: רקוד מושחת 9.30, 7.15, 5

קרית שמונה

[illegible]: פורס רוכך 9.30, 7.15

ראשל"צ ■ רחובות

ג.ג. חן 1: אבא גנוב 9.30, 7.15, 4.30
ג.ג. חן 2: רקוד מושחת 9.30, 7.15, 4.30
[illegible] 9.30, 7.15
[illegible] 9.30, 7.15
[illegible] 9.30, 7.15
היכל ללא מוצא 9.30, 7
חן לו היית כאן 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

[illegible]

קיבוצי התנועה הקיבוצית המאוחדת
הברה להשקעות בע"מ

הודעה על תוצאות הפדיון העני בהצעה שבתשקיף

[illegible]